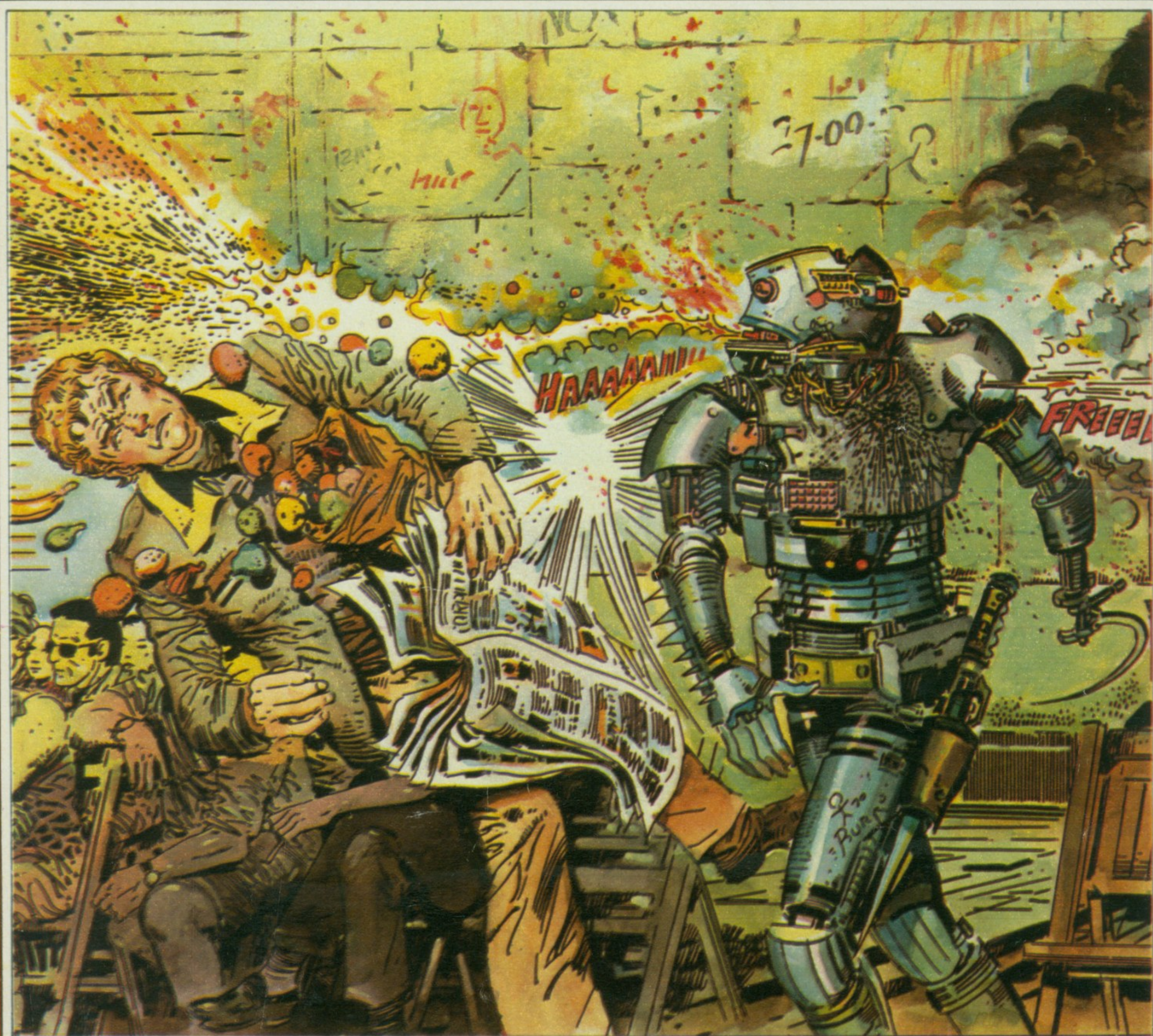

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

30. 5. 1986. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVIII • 150 ДИН. • БРОЈ 1796

Фантастика:
ХЕРОЈЕВА
СУДБИНА

НОВИ СТРИП:
КАПЕТАН КОРМОРАН
у епизоди ИЗДАЈНИК

Фирма

Веровати или не!

„Мис популарности“

ПРЕМА СТАРОМ ОБИЧАЈУ, БИРАЈУ СВАКОГ ПРОЛЕКА СЕОСКИ МОМЦИ У ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ И ПОЉСКОЈ. АЛИ, ДЕВОЈКА КОЈА ИМА НАЈВИШЕ УДВАРАЧА, ПРЕМА ИСТОМ ОБИЧАЈУ, МОРА ДА ПЛАТИ ВИСОКУ ЦЕНУ СЛАВЕ – БИВА ИСПЛУСКАНА СА ДЕВЕТ КОБА ВОДЕ И БАЧЕНА У ПОТОК.

КЕНГУРИ

НА НОВОЈ ГВИНЕЈИ ЖИВЕ НА ДРВЕКУ И ИМАЈУ ЗЛАТАСТЕ УШИ И РЕП.

МЕДОНОСНЕ ПЧЕЛЕ

СКУПЉАЈУКИ ЦВЕТНИ ПРАХ ПОКУПЕ И ЧЕСТИЦЕ КОЈЕ ЗАГАЂУЈУ ОКОЛИНУ. ТАКО СУ ОВИ ИНСЕКТИ СИГУРНИ ПОКАЗАТЕЉИ ГДЕ ЈЕ ЗАГАЂЕЊЕ НАЈВЕЋЕ.

СУРОВА ВЛАДАРКА

ПРИНЦЕЗА СУМУРУ (1756-1836) КОЈА ЈЕ 66 ГОДИНА ВЛАДАЛА СИРАКАНОМ У ИНДИЈИ, УБИЈАЛА ЈЕ СВОЈЕ НЕПРИЈАТЕЉЕ ТАКО ШТО ИХ ЈЕ ЖИВЕ ЗАКОПАВАЛА У ЗЕМЉУ. ЗАТИМ БИ КРАЈ ТОГ МЕСТА ПРОСТРЛА КИЛИМ, СЕЛА НА ЊЕГА И ПУШИЛА НА НАРТИЛЕ СВЕ ДОК ЖРТВА НЕ БИ ИЗДАХНУЛА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● познато је да је италијански сликар Ђото у 14. веку први реалистично насликао Халејеву комету, али се мање зна да је и славни Ел Греко представио ову репатницу на платну „Поглед на Толедо“. Комета је за њего-

вог живота прошла поред Земље у септембру и октобру 1607. године.

●●● екипа америчких зоолога открила је да се слонове спознају на раздаљини од десетак километара помоћу звукова на веома ниским фреквенцијама које људско ухо не чује. То су заправо вибрације мембране на самом корену сурле. Ово откриће објашњава како слонове, чак међусобно веома удаљени, један другог упозоравају на опасност. Остаје само да

се дешифрију ти звукови који ће нам можда омогућити да водимо „разговор“ са овим грдосијама.

●●● отпорност људског организма на антибиотике све више угрожава човеково здравље – тврди Светска здравствена организација. Зато се министарствима здравља земаља чланица Уједињених Нација препору-

чује да спроведу кампању о правилној употреби ових лекова. Јер, ако се коришћење антибиотика не стави под контролу, они ускоро више неће моћи да лече многе болести.

●●● кад би човек имао вид као јастреб, могао би да чита свој рукопис на удаљености од 12 метара.

●●● знате ли колико цигарета попуше деца родитеља пушача? Одговор на ово питање да-

ли су стручњаци Психијатријског института из Лондона. Испитали су 596 малишана од 11 до 16 година који удишући дим цигарета својих родитеља „попуше“ годишње око 80 цигарета. До овог закључка дошли су испитивањем количине никотина у пљувачки.

●●● најкраћа химна на свету је кувајтска. Траје само шеснаест секунди, текста наравно нема, а има свега осамнаест тактова.

●●● старе искрзане и поцепане новчанице француске банке уништавају хемијским сред-

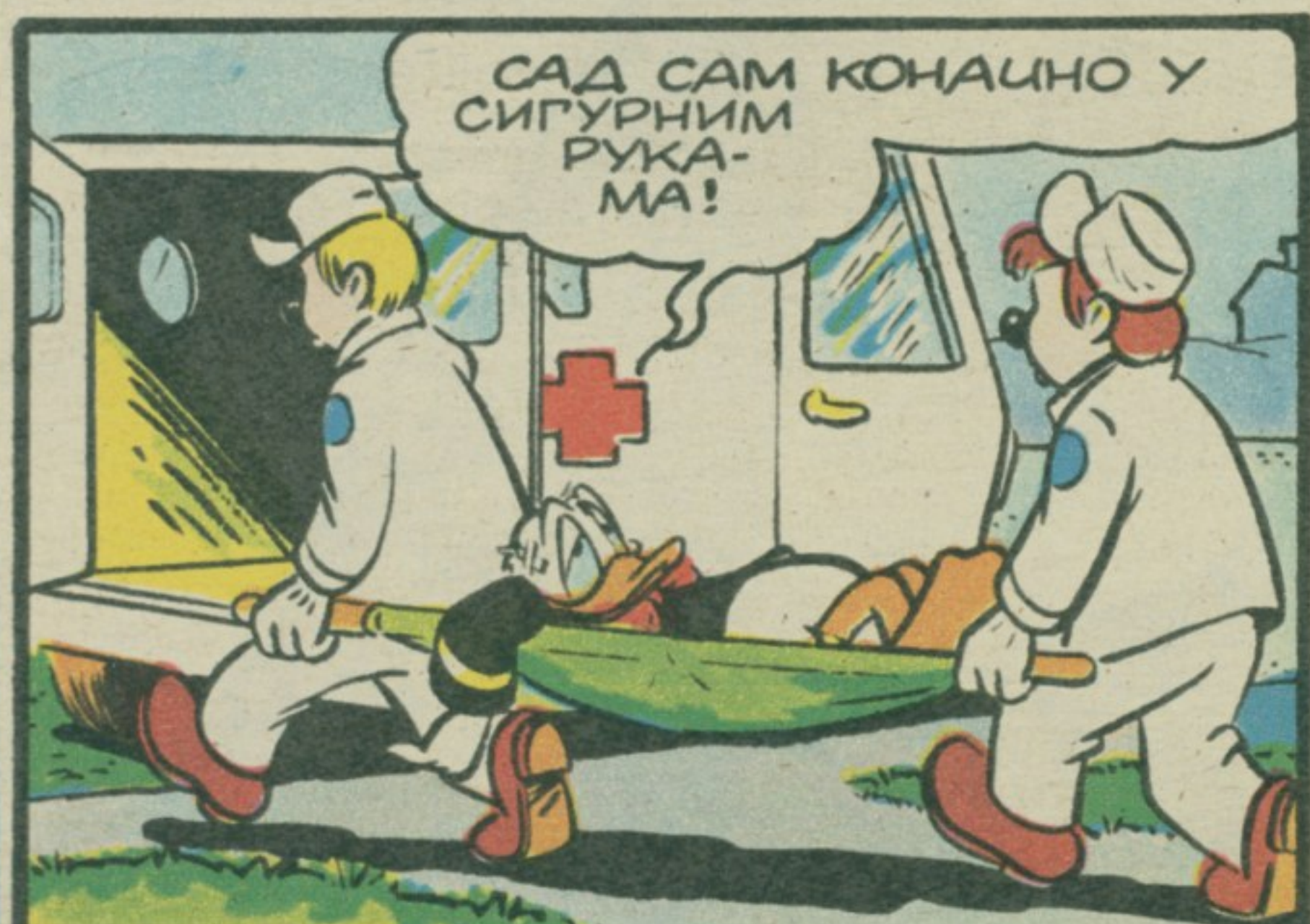
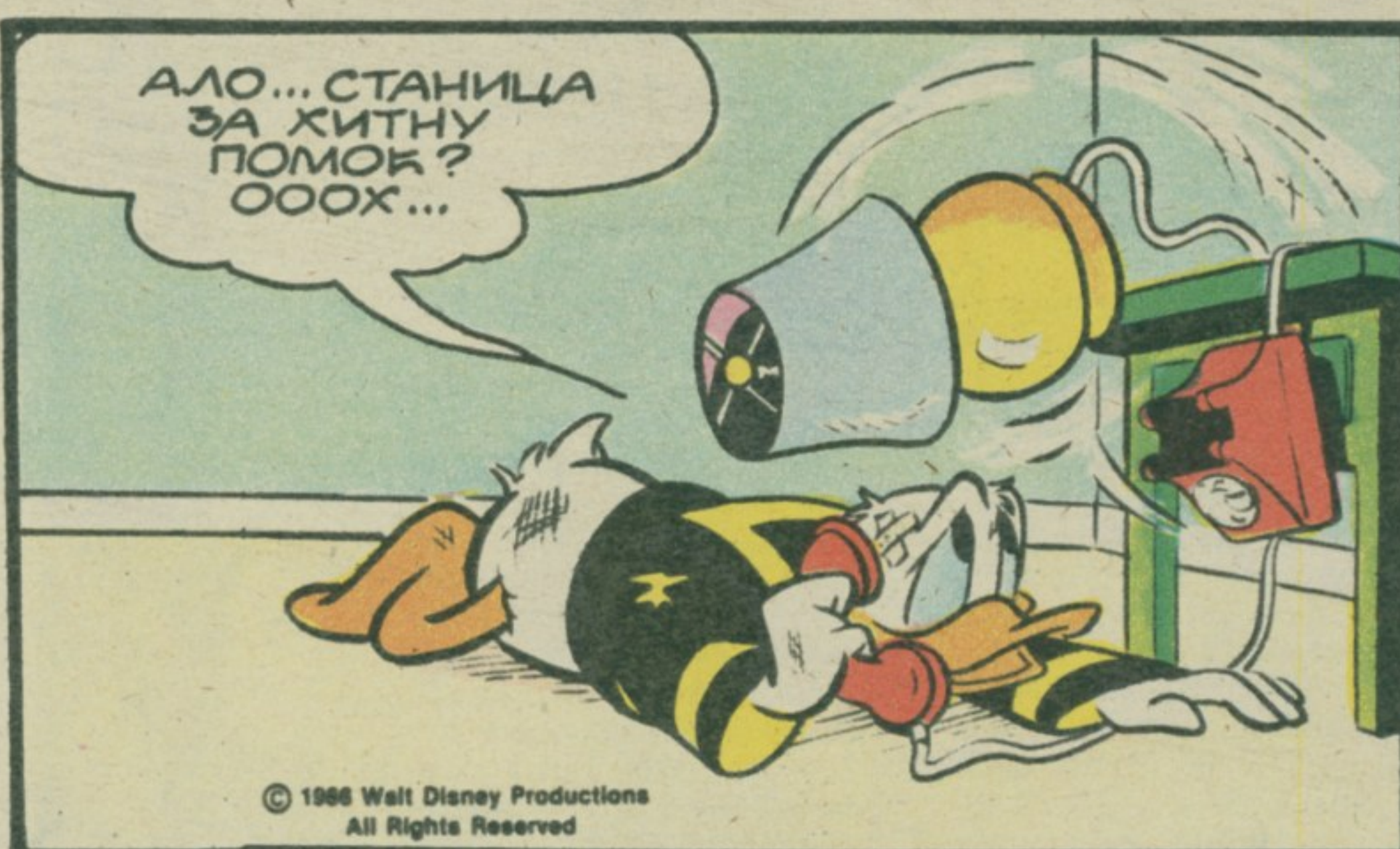
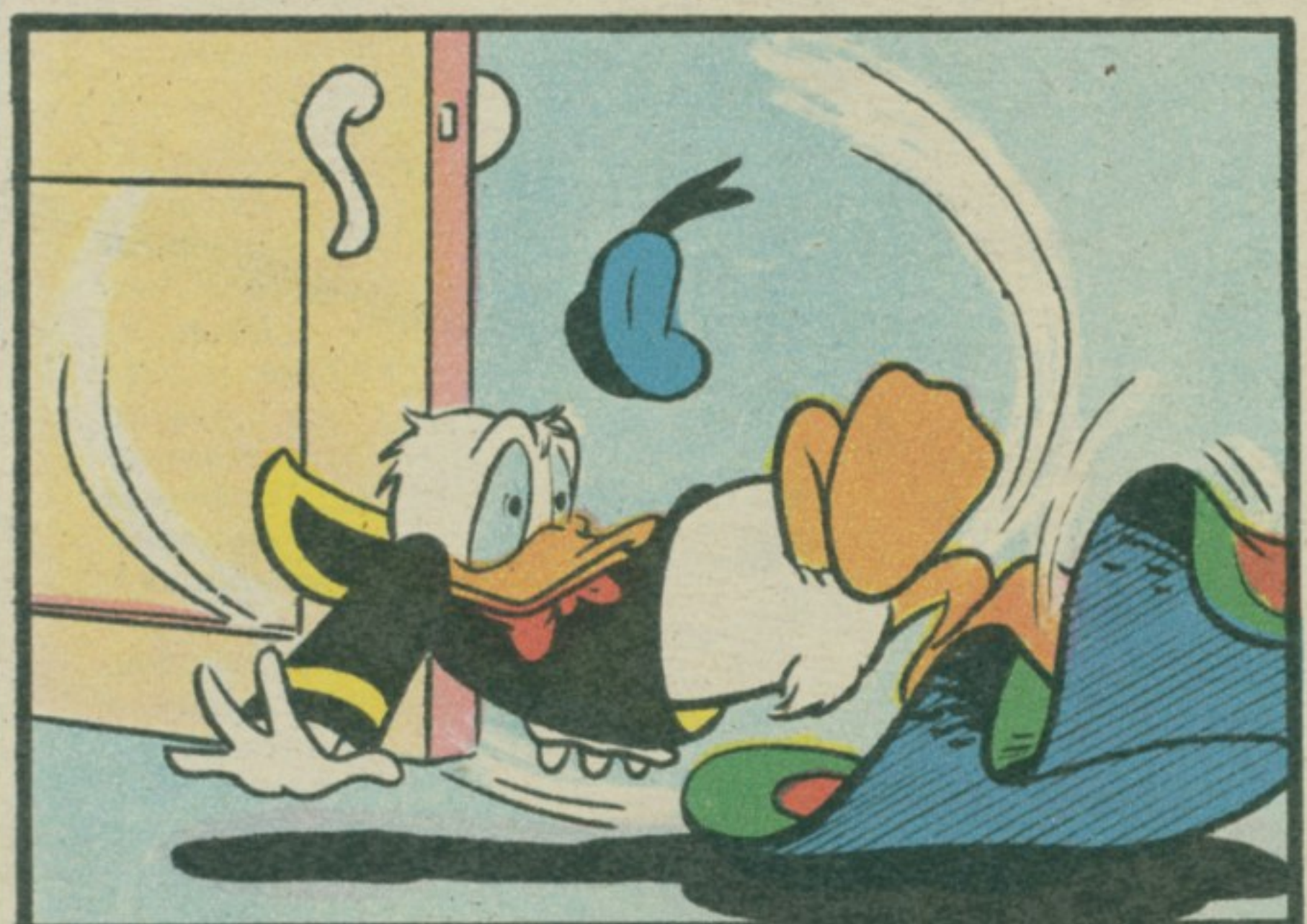
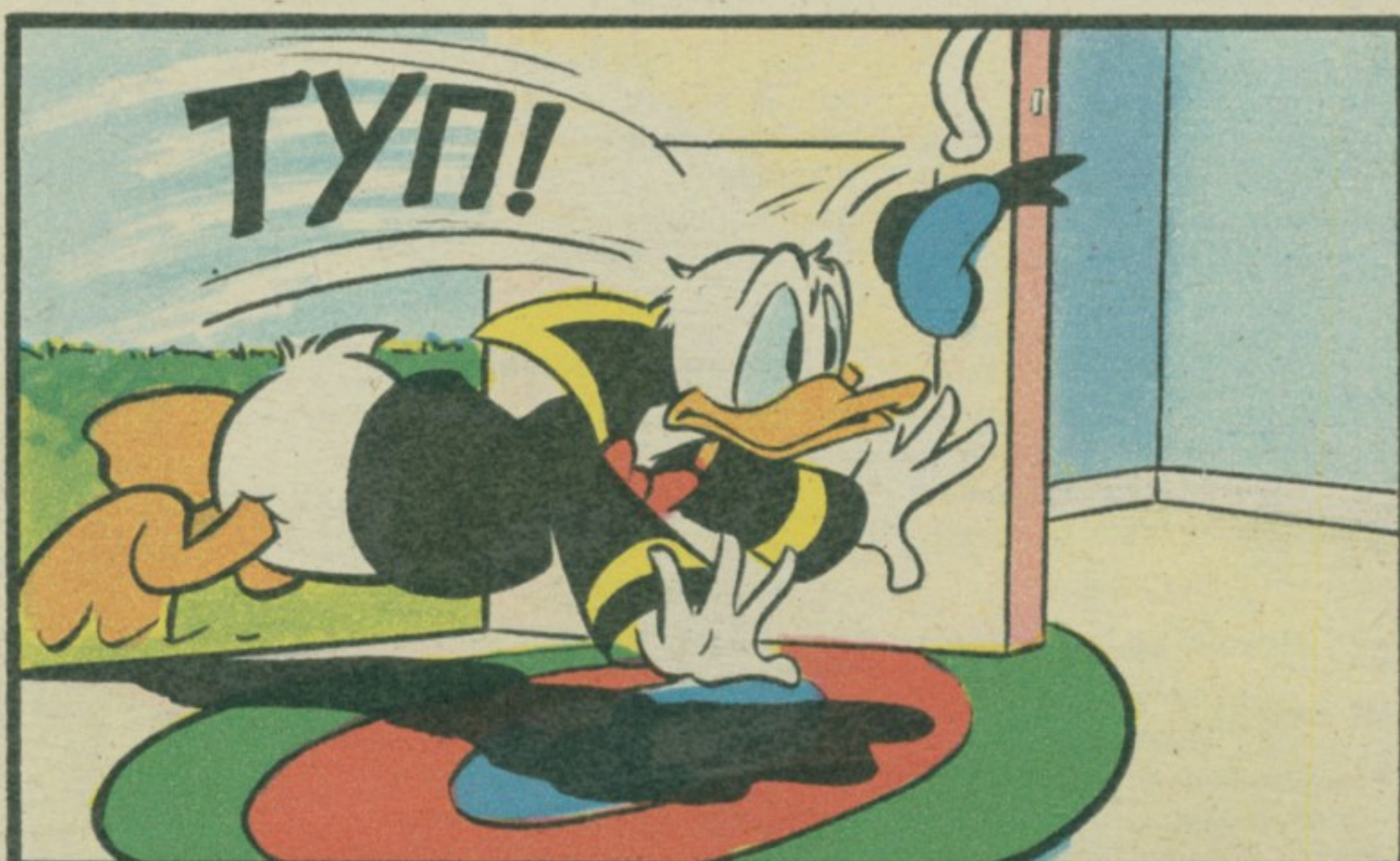
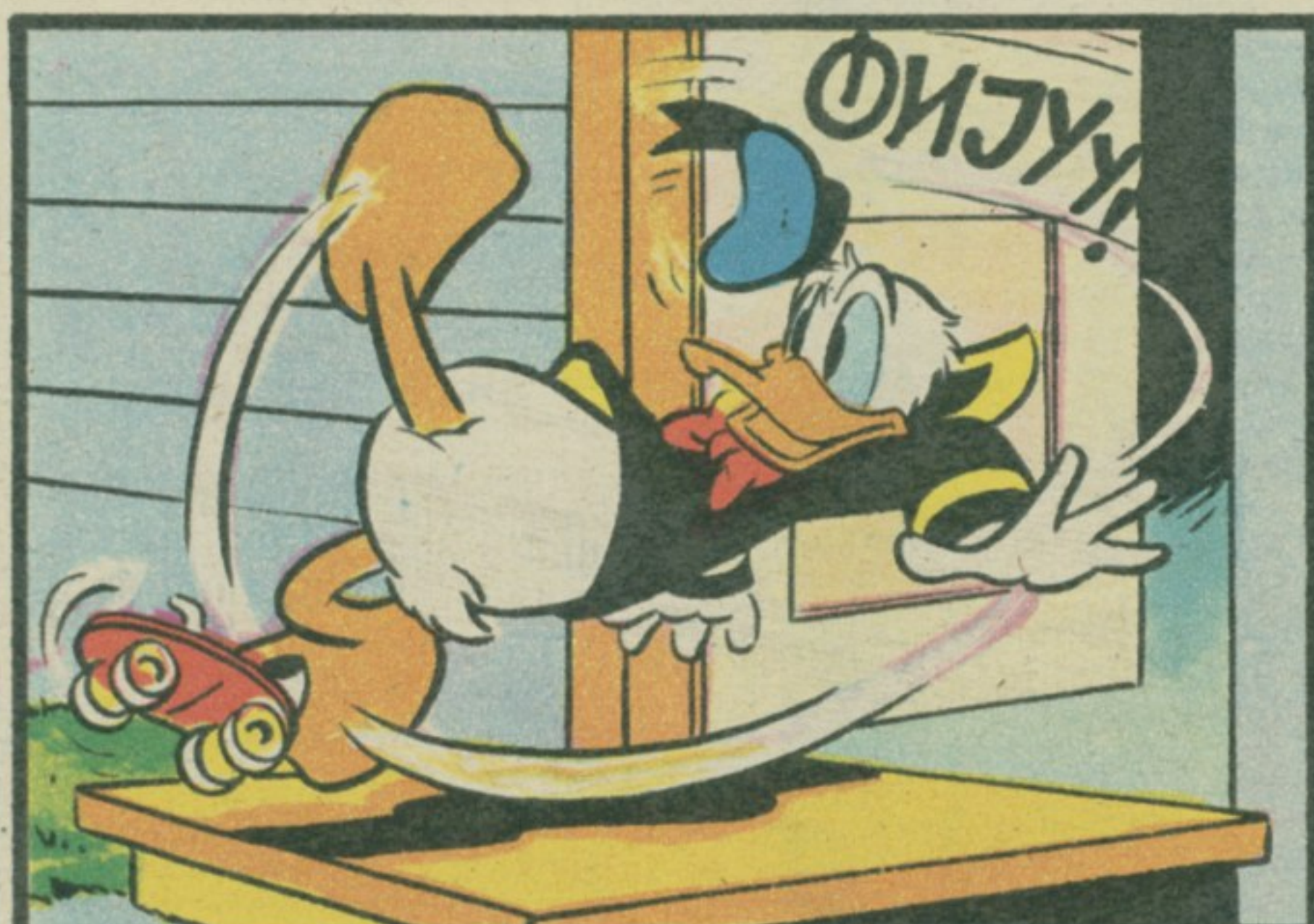
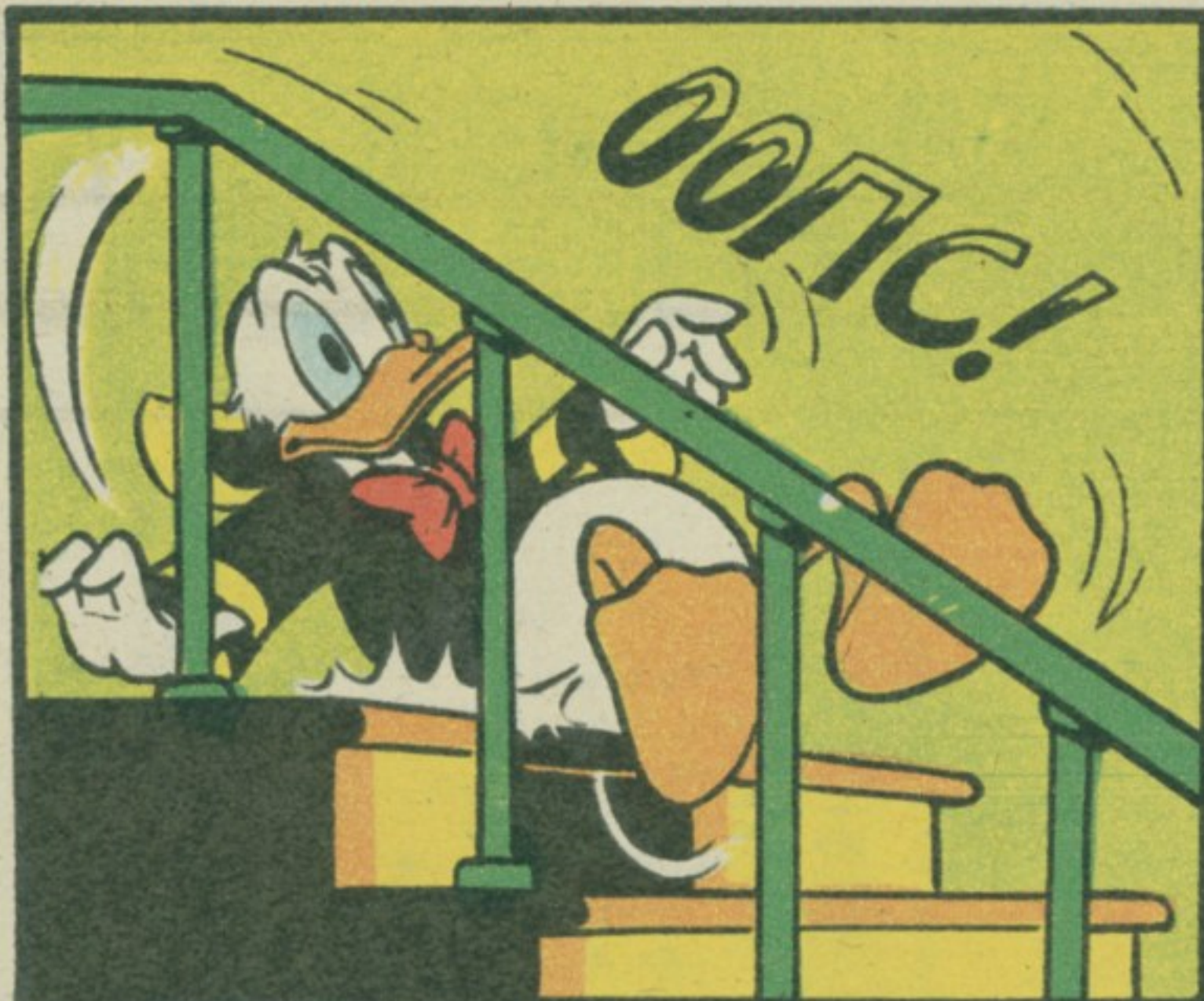
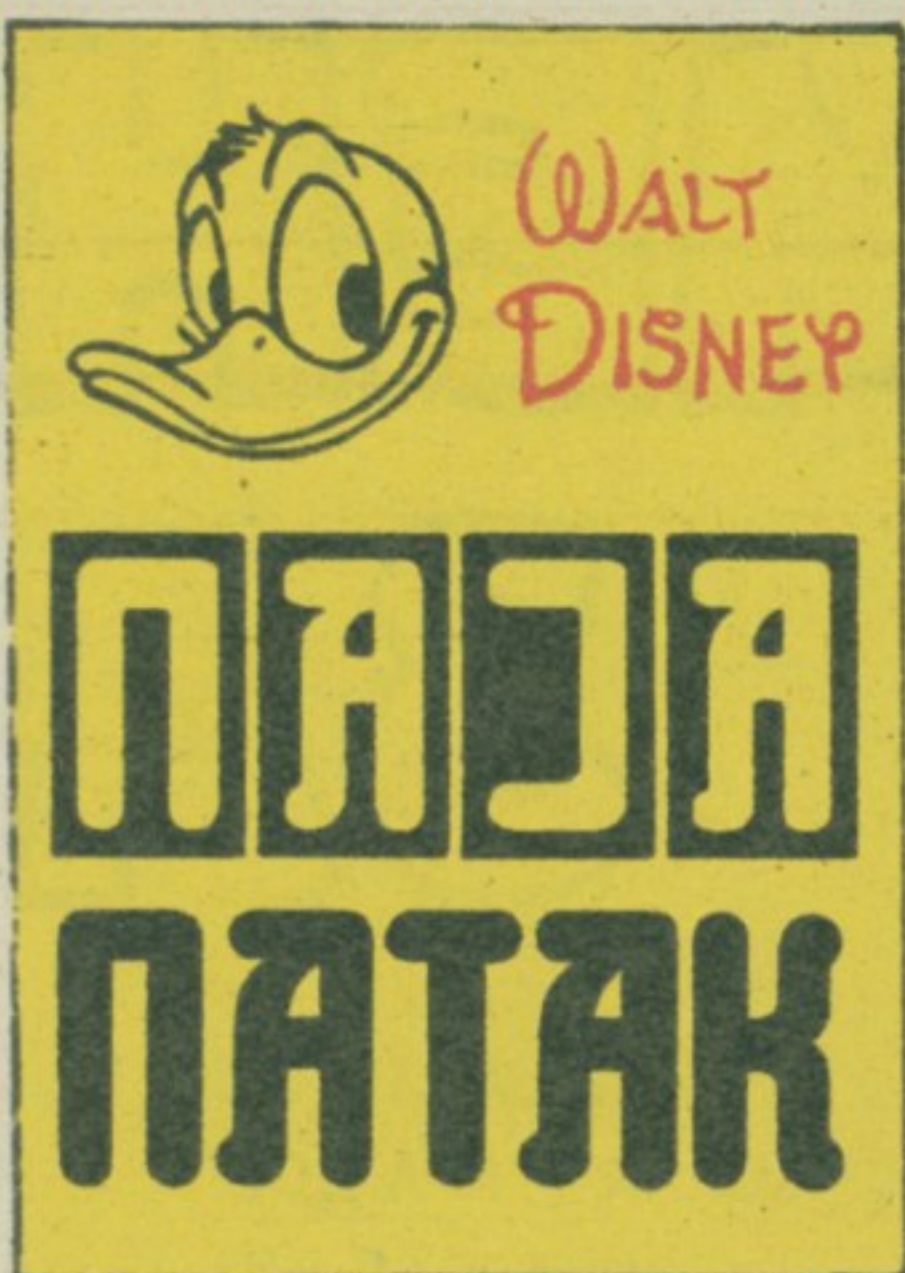
ствима. Од милијарду и 299 милиона франака који су били у оптицају 1984. године на овај начин уништено је 637 милиона.

●●● најскупље ципеле на свету продате су у САД за суму која би прерачуната у динаре износила око 3,200.000! Постављене су крзном од визона, а ук-

рашене осамнаестократним златом и рубинима. Реч је о ципелама за голф.

КАД СУ ОРУЖАРИ БИЛИ УМЕТНИЦИ

КРЕМЕН ЗА

Из те су пушке наши преци пуцали на харачлије. Клели су се у њу за буна и љутих мегдана. То је пушка о којој ће старији људи још и данас, са сетом, заносно приповедати. Пушка и по!

Кремењачу су, можда нисте знали, први направили Французи. Негде почетком 17. века.

Дакле, у граду Лизеу у Нормандији живела су два брата. Оба оружара. Старији Жан Л'Буржуа био је мајстор да му пара нема, а млађи Марин немиран дух и увек радознао. Из радионице се чуло стругање, куцкање, гласови. На светлост дана излазило је чудесно оружје. Правили су и дивне сатове. Надалеко се прочуло како су све то израђивали.

Немци се не дају

Историја није баш сигурна, али цени да је прву кремењачу смислио и направио Марин. Јер, на најстаријој сачуваној пушци је његов потпис.

Давне 1605. упутио се на далек пут. До Париза. Смирно се поклонио краљу и даровао му пушку, ловачки рог, а и добар лук и стрелу. Краља је поклон много обрадовао јер је по лепоти и могућностима надмашио све његове пушке. Тако је 1608. одлучио да у галерији у Лувру међу правим уметничким достигнућима изложи и дело Маринових златних руку. Да се свет диви.

Лизе се прочуо а Марин овенчао славом.

Већ 1620. извесни Жан Хенакин, мајстор из Меца, правио је заиста добре кремењаче.

А Немци, иначе чувени оружари, не би били Немци кад не би сумњичаво и с подозрењем гледали на све што долази од суседа са југозапада. Дуго су и упорно терали по старом. Окретали главу од новости. А онда су, једноставно, морали да признају да кремењачи премца нема. Тако ће прву немачку кремењачу 1646. године направити Петер Калтхоф, члан, касније чувене, породице

Золингер из пограничног места Флензбург.

Холанђани су радо прихватили нове пушке. Посебно се прочуо град Утрехт. Мајстори из Утрехта правили су лепе пушке, украшавали их сребром и бронзом, слоновачом и ебоновином. Чувен је био оружар из Утрехта Јан Кноп.

Вичан и приљежан склапао је пушке најчешће за скандинавске племиће и владаре. Из његове оружарнице ишло је оружје и за шведског краља Карла XI.

Љубоморно чувана тајна

На самом почетку развоја пушкарства лепо изгравирано оружје Немца Јохана Заделера било је код помодара изузетно цењено. Касније, Французи постају и најцењенији у том уметничком и добро плаћеном послу.

Момак се звао – Жан Берен. Као и чувени Заделер био је гравер. А кад се 1659. године појавила и његова прва пушка, имао је само 19 година. Готово невероватно кад се зна да су тајне заната у то доба строго и љубоморно чуване и одаване тек колико од калфе и шегрта није могло да се сакрије.

Објашњење је ипак једноставно. Жанов отац био је добар оружар у провинцији Бар. Још чувенији у тој бранши био је Жанов ујак, иначе париски мајстор. Што таленат, што добра школа – и овај голобради момчић издао је књигу са својим оригиналним мустрама. Таква литература била је у то време заиста цењена. А и занимање за његов рад било је све веће. Књига је доживела и друго издање. Дакле, учили су се тој његовој вештини и други, али пушке с потписом „Verain fecit“ могли су да набављају само најбогатији колекционари.

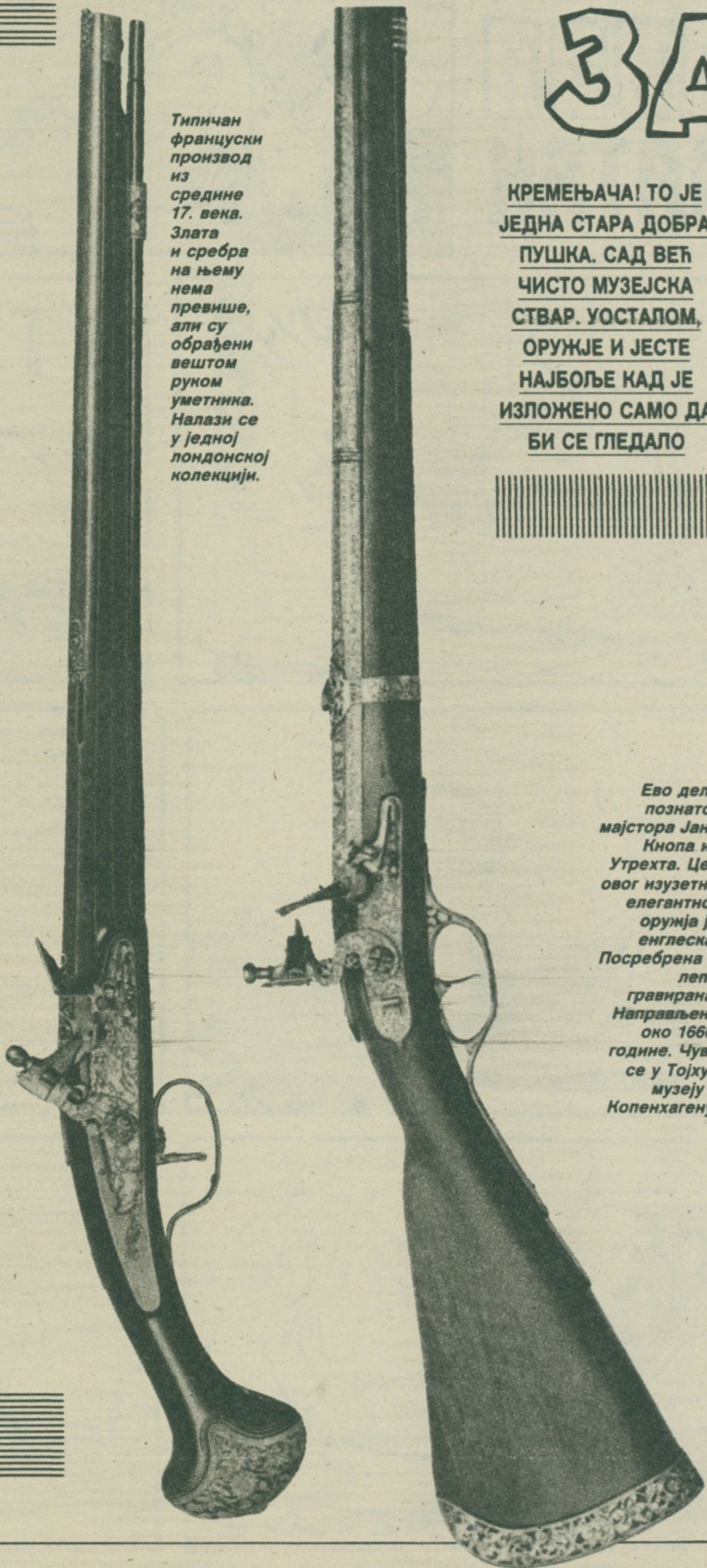
Ето, то је кратка прича о старој доброј кремењачи, некад заиста опасној пушци.

С. Рељић

Типичан француски производ из средине 17. века. Злата и сребра на њему нема превише, али су обрађени вештом руком уметника. Налази се у једној лондонској колекцији.

КРЕМЕЊАЧА! ТО ЈЕ ЈЕДНА СТАРА ДОБРА ПУШКА. САД ВЕЋ ЧИСТО МУЗЕЈСКА СТВАР. УОСТАЛОМ, ОРУЖЈЕ И ЈЕСТЕ НАЈБОЉЕ КАД ЈЕ ИЗЛОЖЕНО САМО ДА БИ СЕ ГЛЕДАЛО

Ево дела познатог мајстора Јана Кнопа из Утрехта. Цев овог изузетно елегантног оружја је енглеска. Посребрена и лепо гравирана. Направљена око 1660. године. Чува се у Тојхус музеју у Копенхагену.

ВЛАДАРЕ

Француска израда из 1660. године. Релјефи од племенитог метала приказују неке митске сцене. Препознаје се Херкул. Прављена за француског краља Луја XIV, чува се у Лондону.

Утрошено је много труда и знања да би се направио овај занста необичан и леп кундак. Из средине је 17. века, рађен за шведског краља Карла IX. Мајстор непознат. Чува се у Стокхолму.

Кремењача са самог почетка 17. века. Чува се у лењинградском Ермитажу. Окована сребром и златом. Потпис мајстора: „M. le Bourgeois a Lisieux“. Претпоставља се да је прављена за француског краља Анрија IV.

Ове изузетне шаре на пушци направила је рука најчувенијег мајстора у 17. веку. Ту је и потпис: „Berain fecit“. Злата и сребра у изобиљу. Направљена је око 1660. у Паризу. Била је дар француског краља Луја XIV шведском суверену Карлу XI. И данас је у Стокхолму.

СВИЋА МИ СЕ ТАЈ М

Совјетски Савез побринуо се да изненади свет и непуне четири године раније. Опет што се космоса тиче. Четвртог октобра 1957, у 21 час и 28 минута по московском времену, са совјетске територије избачен је први Земљин вештачки сателит – „Спутњик I“. Непун месец касније, 3. новембра 1957, у космос, на „Спутњик II“, узлетело је прво живо биће. Сибирска керуша Лајка. Није се вратила.

Идеја да човек закорачи у космос рођена још с пролећа 1956. у глави Сергеја Карољева, главног конструктора, смртју Лајке није изгубила на актуелности. Посебно јер су Американци обнародовали да се увелико спремају да пошаљу свог човека у васиону.

И трка је почела. Грозничава. Догађаји у Совјетском Савезу, кад је реч о освајању васионе, кренули су великом брзином. Маја 1958. године увелико се, на званичном месту, разговарало о упућивању човека у космос. У јуну је заседала уважена државна комисија, а већ у новембру стигла одлука да се учини све да се припреми програм за слање космичког брода с људском посадом. Почетком 1959. отпослат је репис да се у авио-базама Совјетског Савеза одаберу пилоти суперсоничних авиона. На почетку, главну реч имали су лекари.

Први одред од 20 људи

Прво правило било је да кандидат за будућег космонаута не сме да буде старији од 30 година нити виши од 170 центиметара. Тежак, највише, до 70 килограма. Тако су захтевали тадашњи пројекти, односно извршени експерименти. Три хиљаде одабраних кандидата стигло је на прелиминарне разговоре. (Не треба заборавити да тада нико од њих није знао за шта се врши избор!) Од десет, троје је одмах отказало. Једноставно, тврди Голованов, из љубави према дотадашњем послу, односно сигурности коју им је нудио. Овде је једино извесна била неизвесност. Толика да је кандидат, доцније космонаут, Валериј Биковски веровао да га припремају за лет на новом типу хеликоптера. А он тај „спори нисколетач“ никако није волео. Једва су га разуверили, мада је сваки космонаут могао да напусти припреме без образложења.

Совјети су, разумљиво, у међувремену пажљиво ослушкивали гласове с друге стране океана. Американци су већ одабрали седморицу космонаута од којих један креће пут звезда. И избор им је био строжи него совјетски. Кандидати су могли да буду само пилоти суперсоничних авиона са налетом од најмање 1500 часова. Поређења ради, Јуриј Гагарин, пре него што је постао члан одреда совјетских космонаута, имао је налет од само 230 часова, Герман Титов – 240, Леонов – 250.

Касније, кад је свет чуо вест да је Јуриј Гагарин први човек који је об-

летео Земљу, Американци су Совјете оптужили за сувишну журбу, чак за технички авантуризам.

Елем, одабрани кандидати су приспели у Москву, пред комисију. Анализе, прегледи, пробе у условима с којима ће се суочити у васиони. Прошли су кроз барокоморе, центрифугалне силе, проверу понашања организма у условима звучне и топлотне изолације, бестежинског стања. На крају, слово је спало на групу од 20 људи који су чинили први одред совјетских космонаута.

Пожар у кабини

Јуриј Гагарин је први, на изненађење и, можда разумљиво, завист Американца, узлетео. И после првих хвалоспева, да ли и куртоазних, кренуле су оптужбе. Једна од њих је, поред осталог, говорила да је „први човек у космосу коштао више од сто дивизија“. Уз то, да је Гагарин само изигравао човека који је боравио у космосу и који је страдао „тамо горе“. Руси су хтели да буду први и смислили су Гагарина. Живог човека.

Разумљиво, Совјети су све те приче одмах одбацили славећи свој успех. Пре Гагариновог одласка није страдао ниједан космонаут из простог разлога јер пре њега ниједан човек и није кренуо у космос. А жртва је, признајући сад, ипак било. На земљи. Совјетска публицистика је дуго ћутала, ваљда чекајући одобрење надлежних.

Пре него што је Гагарин узлетео, страдао је само један човек. Име му је Валентин Бондаренко, двадесет четири године. Смрт га је задесила 23. марта 1961, двадесетак дана пре него што је Гагарин постао човек 20. века. У кабини у којој је испитивана изолација младих је завршавао десетодневни боравак. И одједном, опао је притисак. Човек је, немаром, ватом натопљеном у шпиритус, протрљао места где су дотад стајали предајници на основу којих су лекари контролисали понашање човечијег организма.

Несрећни Бондаренко је бацио вату која је, за баксуз, пала на голи електрични проводник. Букнуо је пожар. Човек само у вуненој треници. Није стигао да на пулту укључи сигнал за опасност. Бондаренко је, истина, извучен из кабине, али је повредама подлегао у болници.

Тајно гласање

Совјетски кандидати за пут у космос припремали су се дуго и напорно. Тада је утврђена парола да је боље осигурати се и припремити на Земљи него после доживети непријатност у космосу! Званичне, каже се сад, припреме отпочеле су средином марта 1960. Њих 20, први одред совјетских космонаута, даноноћно је шетао између полигона за стицање неопходне физичке кондиције и конструкционог бироа.

За место припрема будућих космонаута, после дугих разговора, изабран је простор четрдесетак ки-

лометара од Москве. (Данас познат као Звездани град или космодром Бајконур). Екипа се, разумљиво, ту преселила. Најтеже вежбе, по сведочењу самих учесника, били су скокови падобраном. Јер, надлежни нису заборављали крилатицу да морнари не воле да пливају а пилоти да користе падобран. Рецимо, дотад је Јуриј Гагарин само пет пута скочио.

У међувремену су се обављале ужурбане припреме за конструисање космичког брода који ће моћи да однесе и врати човека из космоса. Велики успех. Направљен је тренажер, идентичан броду који ће кренути тамо горе. Тада наступају нове муке. Свих двадесет кандидата за првог космонаута нису могли у неком разумном времену (а оно се мерило америчким аршином, односно жељом да се буде први) да прођу тестове тренажера. Нова селекција.

Екипа је сад бројала шест чланова: Биковски, Гагарин, Нељубов, Николајев, Попович и Титов. Прва шесторка! И нове провере. Испити. Теоретски и у тренажеру, па ко буде најбољи.

А најбољи је био Јуриј Гагарин. Кандидат број 1. Досад је било непознато да су космонаути, њих 20, тајним гласањем које су сами организовали гласали за Јурија Гагарина. Само на три листића била су исписана друга имена. Гагарин је о тим резултатима сазнао у авиону кад је „шесторка“ обилазила Саратовску област где је било планирано спуштање космичког брода.

Мањекен Иван Иванович

Демократији свака част, али ко зна да ли би Јуриј Гагарин био први човек космоса да Сергеј Карољев, душа читавог пројекта, није дао предност Гагарину још чим је стигао у Москву. Шкрто али, очигледно, убедљиво:

– Мени се јако свиђа тај момак!

Свиђао се и другима, бар тако, данас, говоре остали космонаути, тада још кандидати.

Карољев је био човек акције. Импровизације су згодне, тврдио је, али без поузданих показатеља да човека можемо да пошаљемо и безбедно вратимо из космоса, нема ништа од посла. За непуних два наест месеци упућено је тачно пет космичких бродова. Што је сигурно, сигурно је.

Први, лансиран 15. маја 1960, претрпео је неуспех. Уместо да се врати на Земљу, одлепшао је у бескрај. Други је био посебна прича. Деветнаестог августа 1960. године керуше Белка и Стрелка, у друштву с два пацова, 28 мишева и ројем мува, успешно је приземио.

После њих летео је манекен Иван Иванович, заправо лутка која је, тежином и извесним покретима, симулирала човека. Да би се добиле што потпуније информације, у екстремитетима Ивана Ивановича смештени су кавези са животињама. Поново успешан лет. Онда још

један. Довољно да надлежни, 28. марта 1961, у Москви одрже конференцију за штампу за совјетске и иностране новинаре.

Тада су, на два мала стола поред радног председништва, биле и Стрелка и Белка са потомством, затим Чернушка и Звездочка. У првим редовима седели су Гагарин, Титов и други из прве „шесторке“. Незанимљиви за новинаре, у том тренутку. Без обзира што се, с надлежног места, чуло да је само питање дана кад ће и човек кренути у космос.

Неизвесност до самог краја

Државна комисија је већ 3. априла донела одлуку да ваља, што пре, отпремити човека у космос. Два дана касније Валентина Гагарин разговарала је с мужем. У сећањима, њеним, стоји:

– Те ноћи смо разговарали о многим стварима, свесни да је речи мало. Ујутро је Јура погледао своје коферче, пољубио девојчице, мене само овлаш додирнуо и кренуо преко врата. Кад сам га запитала ко иде горе, насмешио се и рекао да не зна. Можда он. Кад, питала сам! Застао је и рекао – 14. априла. Данас знам да се плашио за мене, да не бринем...

Јуриј Гагарин је, како су тада ствари стајале, био предодређен за пут у бесмртност. Герман Титов је био уз њега. Од Москве до Бајконура летели су у одвојеним авионима. Тек 8. априла после заседања Државне комисије, званично је потврђено да је Јуриј Гагарин космонаут број 1. Герман Титов прва резерва. (Уз пут, необавезан податак, да је у најужој конкуренцији био Нељубов, али је после интервенције патроле милиције – затекли га у припитом стању – отпао. Касније је завршио, опет у сличном стању, под точковима воза.)

Једанаестог априла све је било спремно да човек крене међу звезда. Гагарин и Титов, до последњег тренутка заједно, обишли су космичку летелицу, обедовали без великог апетита из туба и тачно у 22 часа отишли на спавање. И тада је постојала могућност замене, отуд Титов стално уз Гагарина.

Сместили су их у посебне одаје, прикључили предајнике да провере понашање у сну и ујутро је стигла заповест да је све спремно за слање човека у космос. Обојица су мирно спавала. Људи у белим мантилима прво су обукли Германа Титова – „да се Јура не би кувао у скафандеру на температури од плус 55 степени Целзијусових јер је вентилација била предвиђена тек у аутобусу на путу за стартну позицију на космодрому“.

У 9.50, 12. априла 1961. у командном бункеру, тада још није било телевизијске слике, одјекнуле су, кажу Совјети, прилично звонке речи Јурија Гагарина:

– Кренуо сам... Све у реду!

П. Милатовић

ДОМАК

Јуриј Гагарин у аутобусу који га вози до космодрома Бајконур – 12. април 1961, 7 и 15 часова.

ДВАНАЕСТОГ АПРИЛА 1961.
РАДИО-МОСКВА ЈЕ
ПРЕКИНУЛА РЕДОВАН
ПРОГРАМ: „ПАЖЊА! ПАЖЊА!
ОВДЕ СВЕ РАДИО-СТАНИЦЕ
СОВЈЕТСКОГ САВЕЗА.
ПРЕДАЈЕМО САОПШТЕЊЕ
ТАСС-а О ПРВОМ ЛЕТУ
ЧОВЕКА У КОСМИЧКО
ПРОСТРАНСТВО...” ЈУРИЈ
ГАГАРИН ЈЕ ПОСТАО ЧОВЕК
20. ВЕКА. О ЊЕГОВОМ ЛЕТУ
СЕ ГОТОВО СВЕ ЗНА. А ШТА
МУ ЈЕ ПРЕТХОДИЛО, ТО НИЈЕ
БАШ БИЛО ПОЗНАТО – ДО
ПОЈАВЕ КЊИГЕ ИНЖЕЊЕРА
ЈАРОСЛАВА ГОЛОВАНОВА
„КОСМОНАУТ БРОЈ 1
ПЛАНЕТЕ ЗЕМЉЕ”

Сергеј Карољев, дунавски човек, који је први пут походио космос, позира са једном од керуша пред њен одлазак пут звезда.

Космички брод „Восток 1” у коме је човек први пут походио васиону. Тежак 4725 кг, возом је допремљен на космодром Бајконур, четрдесетак километара од Москве.

На једном пријему у блиставом дворцу Во-Ле-Виконт срела су се, године 1717, два младића: двадесетједногодишњи Луј Франсоа Арман де Вињро ди Плесис, војвода Ришеље, и две године старији Франсоа Мари Аруе. Били су то будући маршал Француске и – будући филозоф Волтер. Одмах су се разумели и зближили. Пријатељство ова два човека трајало је, упркос различитим животним путевима, пуних 60 година, до смрти првог од њих, Волтера. Па иако је велики филозоф доживео старост од 84 године, када је издахнуо пронео се глас да му смрт није била природна, него да га је отровао управо његов пријатељ маршал Ришеље!

Да ли је одржива таква претпоставка?

Мишљења су одмах била подељена, а таква су остала кроз свих двеста година колико је прошло од Волтерове смрти. Овом темом позабавио се угледни француски часопис „Историја“ у свом фебруарском броју. Захваљујући архивским материјалима, а понајвише преписци Волтера и Ришељеа, могуће је пратити како се развијало и како је текло њихово пријатељство.

Полуписмени академик

Волтер је Ришељеу током живота упутио десетине и десетине писама. Одговора је било знатно мање... јер је далеки потомак славног кардинала Ришељеа целог живота остао полуписмен! Зато је избегавао да шаље писма, па и уопште да пише било шта. Та чињеница, међутим, није представљала сметњу да Ришеље као осамдесетогодишњак буде изабран у – Француску академију!

У младости су се Волтер и Ришеље често састајали. Слободњумни Мари Ауре брзо је створио круг пријатеља и не једном дошао у сукоб с властима и под удар краљевске цензуре, али је сваки пут нашао уточиште у велелепној Ришељеовој палати у Турену. С друге стране, када је млади војвода почео да ниже војничке успехе, песник није пропуштао да му искаже своје дивљење, па и да посвети многе стихове Ришељеовим победама.

Како стихове, тако и писма, чиме је Ришеље био видно поласкан.

Онда се надвила једна сенка, можда не прва, али значајна. У бриљантном ратничком походу на острво Минорку Ришеље, већ маршал, потукао је до ногу енглеске трупе које су држале острво. Њихов заповедник адмирал Џон Бинг тада је изведен пред ратни савет своје земље који га је прогласио кривим за пораз. То је повлачило смртну казну. Волтер који је свуда и у свакој прилици дизао свој глас против неправде, учинио је то и тада. Адмирал је ипак погубљен. Данас и у енциклопедијама стоји да је осуђен неправедно!

Ово се догодило 1757. године. Пријатељство између Ришељеа и Волтера није се прекинуло. Међутим, виђали су се изузетно ретко.

Маршал у улози лекара

И за време двадесетогодишњег невиђања трајала је преписка. У

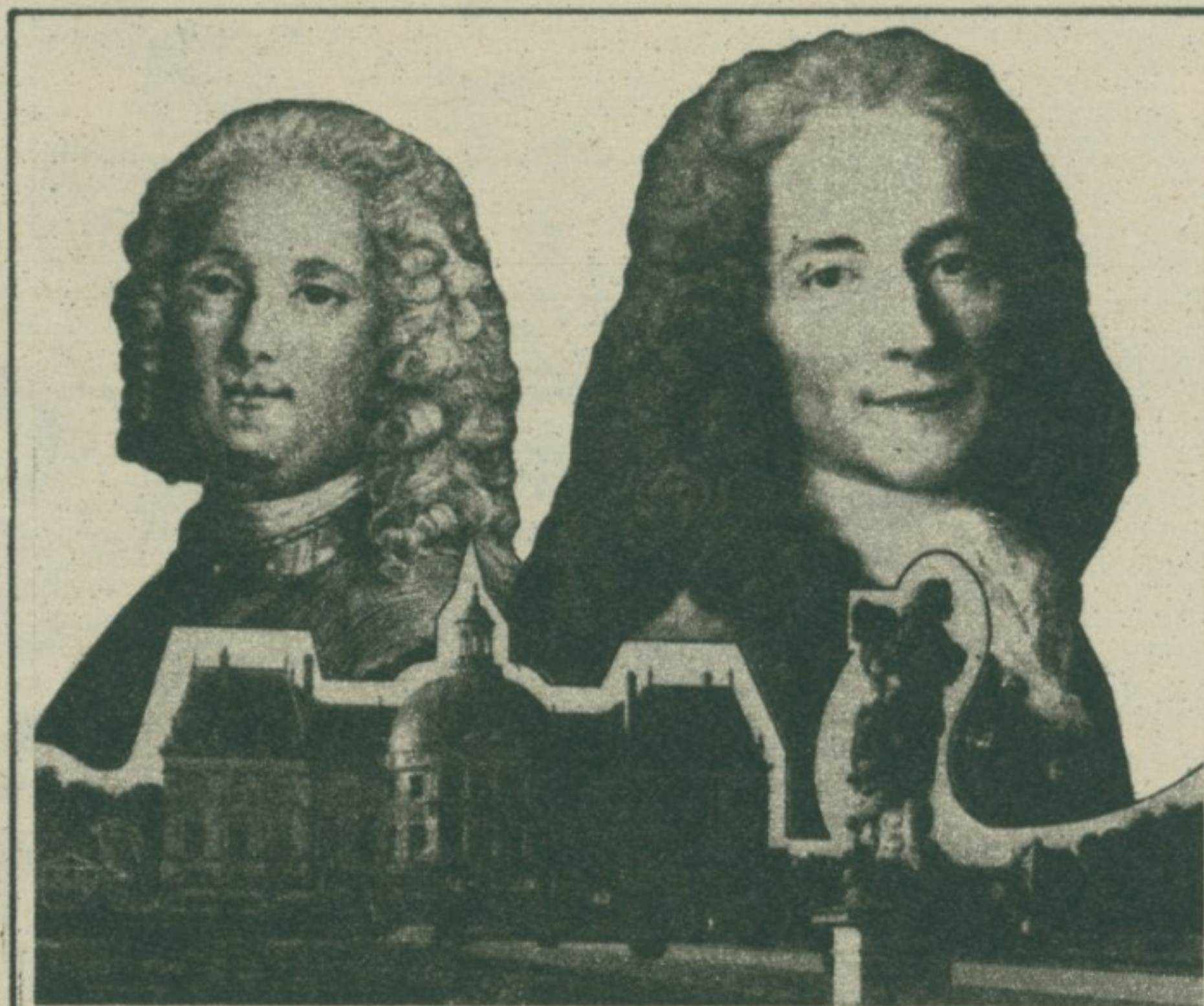
ДА ЛИ ЈЕ ВОЛТЕР ОТРОВАН?

СУМЊА ЈЕ,
ИПАК,
ОСТАЛА

једном од последњих писама које је упутио Ришељеу из Фернеа 1777, Волтер просто вапи да му маршал, који је имао утицаја, омогући извођење драме „Иренине недаће“. И, Ришеље се заузео. Пред крај те године Луј XVI је одобрио и да се комад постави у чувеном позоришту „Комеди Франсез“ и да изгнани писац поново дође у престоницу!

Фебруара 1778. Волтер је допутовао у Париз и сместио се у резиденцију маркиза Вилета на кеју Сене који данас носи име „Волтеров кеј“... Премијера „Ирениних

**ЧИМ ЈЕ ВЕЛИКИ ФИЛОЗОФ
СКЛОПИО ОЧИ – А УМРО ЈЕ
У МУКАМА – ПРОНЕО СЕ
ГЛАС ДА ГА ЈЕ ОТРОВАО
ПРИЈАТЕЉ! ТО СУ
ПОТКРЕПИЛЕ И НОВИНЕ.
РАЗВИЛА СЕ ПОЛЕМИКА...**

Ришеље и Волтер упознали су се као младићи у замку Во-Ле-Виконт и дружили се „до гроба“

недаћа“ била је заказана за 14. март. Дворана „Комедије“ била је испуњена до последњег места, а дошла је и сама Марија Антоанета. Био је то прави тријумф, којем, међутим, аутор није присуствовао! Исувише исцрпљен болешћу није био у стању да лично доживи успех. Највеће признање, ловоров венац, стављено је на његову бисту коју су донели на позорницу...

Писац је дошао тек на шесту представу, једнако посећену, јед-

нако поздрављену аплаузима и клицањем. Сутрадан је маршал Ришеље посетио свог пријатеља и честитао му на успеху. Разговор је овако текао:

– Мора да сте задовољни? Како опште одушевљење! – говорио је Ришеље.

– Господине маршале, то је тријумф Арлекина у поређењу с вашом славом – узвратио је Волтер.

– Ако ми историја и буде одредила неко месташце, за Вас је ре-

зервисан први ред! – наставио је Ришеље.

Да ли је овај разговор био искрен или заједљив?

Волтерово здравље се, међутим, погоршавало. Патио је од неподношљивих болова у стомаку и његов стални лекар Троншен није могао много да му помогне, мада је учинио све чиме је располагала тадашња медицина. Онда се у улози лекара појавио – Ришеље!

Напитак за дуг живот на провери...

Медицина је одувек била маршалава страст. Помно је проучавао и пратио, али лекаре није подносио, нити је имао и најмање поверења у њих. Више је волео да лекове прави сам и да их лично испробава. Уосталом, био је одличног здравља и живео 92 године, што није за потцењивање.

Како је и сам патио од стомачних болова, Ришеље је смислио и смућкао лек који је назвао „напитак за дуг живот“, а који је у основи имао дестилисану воду, квасац и опијум. Однео је Волтеру бочицу тог свог лека. И деловало је! Песнику је стварно било много боље, чак толико да је могао не само да устане из постеље него и да 7. маја 1778. одржи предавање у Француској академији о свом „Филозофском речнику“ који је ускоро требало да изађе.

Али, да би издржао такав напор Волтер је попио и осам шоља кафе! Последнице су биле неизбежне. Већ то вече пресавијао се од болова. Троншен му је онда одобрио да узме лауданум, лек за умирење болова на бази опијума, не знајући да песник већ увелико користи Ришељеов лек. И тако, пијући један лек „јавно“ а други у потаји, Волтер је уносио огромну количину опијума у организам, док на крају није подлегао, 30. маја 1778. у 11 сати пре подне.

Мора бити да је Троншен из новина сазнао да је имао „конкурента“ у лечењу великог филозофа, јер су врло брзо објављене инсинуације да је Ришеље отровао свог дугогодишњег пријатеља!

Енциклопедиста Жан Даламбер који је био Волтеров пријатељ и спадао у људе који маршала – „нафракану стару лутку“ – нису могли да поднесу, одмах је, међутим, устао против оваквих гласина. Тврдио је да Волтера није убио Ришеље који му је дао напиток, већ је филозоф сам себи дошао главе јер је узео превише опијума.

Али, било је доста других који су тврдили управо супротно, па и доказивали, као сам Волтеров домаћин маркиз Вилет, да је на његове очи, а пред Ришељеом, песник искапио сву садржину бочице одједном.

Савремени историчар Жан Орје који је аутор изванредне Волтерове биографије готово да је сасвим на страни ових последњих. Он се ограђује утолико што закључује:

„Ништа није прецизно, ништа сасвим извесно у тим причама и препричавањима...“

Остаје нам једино да му се придружимо! Пошто су сви актери ове назовимо је афере већ два века мртви, никакво разјашњење неће моћи да уследи.

Приредила: Мирјана Крстуловић

НАЈГОРЕ ОД СВЕГА

ПРСТ

Најгори је ваш средњи прст. Он напросто виси тамо где је, узимајући место на вашој шапи. Није користан попут вашег малог прста, који је сјајан за чачкање

ушију или – кад нико не види – нос. Исто тако, он није од користи као ваш домали прст, као створен за истицање накита. А не може се поредити ни са палцем, који је неопходан за придржавање кашике док једете, ни са кажипрстом, тако добро прилагођеним за показивање ствари и притискање дугмади на лифтовима. Авај, средњи прст је бескористан привесак, нешто чега би се требало отарасити.

КРВНА ГРУПА

Уколико сте сноб и волите да будете ексклузивни, вероватно вам смета ако имате крвну групу 0. Отприлике 45 одсто житеља наше планете деле с вама ту крвну групу. С друге стране, ексклузивност има своје проблеме. Установљено је, наиме, да само троје људи на свету има крвну подгрупу А-н. То су један брат и сестра у Њу Џерсију, САД, и једна жена у Чехословачкој. Ако некоме од њих случајно устреба трансфузија, добро би било да се остало двоје нађу негде у близини.

ЛЕК

Пре двадесет и неколико година у неким европским земљама почео је да се користи нови лек – савршена пилула за успављивање. Чак ни прекомерна доза није била фатална. Лек је назван талидомид. Људи који су патили од несанице ревносно су га узимали. А зашто и не би? Зар је икада на тржиште био избачен неки безбеднији лек?

Током следећих пет година рођено је готово 6.000 беба са закржљалим удовима који су понекад више личили на пераја него на руке и ноге. После темељне истраге испоставило се да је узрочник ових дефеката био талидомид. Жене су га узимале за време трудноће.

**АМЕРИЧКИ ПУБЛИЦИСТА
ВИЛИЈАМ МЕЛОНЕЈ
ОБЈАВИО ЈЕ НЕОБИЧНУ
КЊИГУ „НАЈГОРЕ ОД СВЕГА”
– У ЊОЈ ЈЕ ПОПИС
ПОЈМОВА КОЈИ ПРЕДЊАЧЕ
У ЛОШЕМ И КОЈЕ БИЈЕ
ЛОШ ГЛАС**

СПОРТ

Крајем 19. века у пристаништима на источној обали САД најомљенији спорт била је борба пацова. Организатори такмичења унајмљивали би уличаре да хватају највеће пацове које стављају у кавезе и држе док не помахнутају од глади. Онда су све пацове пуштали у малу арену, а опкладе су добијали они чији су пацови у страшном окршају остајали живи.

МАМА

На први поглед, Мама Баркер је остављала утисак згодне мале старе даме – сем у оним приликама када је носила машинску пушку. Није много марила за закон, а није јој падало на памет да четворицу својих синова васпита да буду честити. Тридесетих година овог века она и њени момци угрожавали су амерички Средњи запад серијом отмица и пљачкама банака. Мама Баркер била је мозак банде. Једном приликом, када је отишла на летовање у Калифорнију, остали чланови банде опљачкали су банке у Минеаполису, али нису успели да се домогну новца. Међутим, убили су два полицајца и једног пролазника. Кад се Мама вратила, одмах је прегнула на посао да исправи грешку: напала је на Националну банку у градићу Фербериију и отела 150.000 долара. После тога направила је план за отмицу богаташа Вилијама Хема и од његове породице наплатила 100.000 долара. У јануару 1935. по-

лиција је открила њено скровиште на Флориди. Кад је пуцњава завршила, агенти су установили да су Мама Баркер и њен син Фреди мртви. Мама је и мртва чврсто држала своју машинку.

СПИРИТИСТИЧКИ МЕДИЈ

Средином прошлог века Флоренс Кук је у лондонским вишим круговима приређивала спиритистичке сеансе на којима су се духови појављивали, општили са гостима и играли по просторији. Једне ноћи, међутим, неки од гостију изненада је ухватио за руку „духа“ који је играо и оборио га на под. Испоставило се да је дух била главом госпођица Кук у доњем вешу.

ПОДВАЛА

У историји људске наивности било је и већих, и духовитијих, и невероватнијих подвала. Али најгору од свих подвала смислила је група славе жедних другара из градића Јармута у Енглеској, која је 1897. године покушала да протури једно дугачко гумено црево са вештачком главом као морску змију коју су управо ухватили.

Г. В.

Илустровао Димитрије Костић

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ЈЕДНА АМЕРИЧКА КУВАРИЦА ИМАЛА ЈЕ ЗЛУ СРЕЋУ ДА БУДЕ ПРЕНОСИЛАЦ ОПАСНЕ БАКТЕРИЈЕ. ПОТРАГА ЗА ЊОМ ПОТРАЈАЛА ЈЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА

У летњиковцу њујоршког банкара Вилијама Хенрија Ворена у Заливу шкољки изненада је избила тифусна грозница. Шест од укупно девет чланова домаћинства пало је у постељу. Неколико недеља касније, на том подручју већ је било откривено више случајева тифусне грознице – опасне болести која је позната и под називом трбушни тифус.

Десило се то у лето 1906. године. Њујоршки Одсек за јавно здравље ангажовао је лекара Џорџа Сопера да истражи узрок епидемије која се ширила као пожар. Медицинари су у то време већ знали да тифусна бактерија може да се настани у телу здраве особе и зарази друге људе. Такви преносиоци бактерије били су потпуно несвесни смртне опасности коју су представљали за своју околину. Због тога их је требало по сваку цену пронаћи и подвргнути строгој медицинској контроли.

Велика игра жмурке

Сопер је кренуо да провери све адресе где је тифусна грозница избила. Док је обављао истрагу у

Вореновој кући, речено му је да је куварица Мери Мелон дала отказ кад се први члан породице разболео. Нико није знао где се Мери тренутно налази. Сопер се питао да ли је можда она преносилац болести.

Неколико месеци он је био више детектив него лекар. Успео је да јој уђе у траг: радила је код адвоката Дрејтона, у градићу Дарк Харбор, савезна држава Мејн. Три недеље после њеног доласка у Дрејтоново домаћинство седам чланова породице разболео се од тифуса. На Соперову велику жалост, Мери је још једном ишчезла.

Пуне две године од ње ни трага. Онда је стигао извештај из Сендс Поинта, на Лонг Ајленду: једанаест оболелих од тифусне грознице у породици Хенрија Гизлија. Куварица Мери Мелон нестала је без трага. По Соперовој процени, Мери је до тада заразила најмање 24 особе, од којих су неке умрле. Морао је пошто-пото да је пронађе!

Његово трагање потрајало је неколико година док најзад није открио да Мери ради као куварица у једној богатој породици у Петој авенији у Њујорку. Здравствене власти обавестиле су га да су два члана породице добила тифусну грозницу откако се она запослила. Сопер је стигао на лице места тако хитно да Мери није имала времена да спакује своје ствари и ишчезне.

На љубазан начин покушао је да јој објасни како је она, вероватно, била преносилац опасне болести и да би он могао то да установи ако му дозволи да

је прегледа. На то је она зграбила жарач и истерала га из кухиње. Сопер се обратио за помоћ полицији, али Мери је већ напустила кућу.

Сопер диже руке

Детективи су сазнали да она с Крисом Крамером повремено дели скромно намештен стан у Вотер стриту, сиротињској четврти. Сопер је отишао тамо с двојицом агената у цивилним оделима, који су заузели неупадљива стражарска места на улици. Крамер је отворио врата. На Соперово велико разочарање, Мери није била у стану. Уследио је дужи разговор са Крамером, после чега је овај предложио лекару да се врати кроз три дана – он ће у међувремену покушати да објасни Мери каква је она опасност за људе с којима долази у додир.

Следећег дана прича о лову на Мери Мелон постала је главна тема у новинама и изазвала велику узнемиреност у јавности. Новине су је описивале као „анђела смрти” који ће ускоро изазвати ланчану тифусну експлозију у Њујорку. Озлоглашан због таквог публицитета Сопер је одлучио да дигне руке од овог случаја. Онда је њујоршки Одсек за јавно здравље наложио једном свом инспектору, докторки Џозефини Бејкер, да у пратњи тројице полицајаца оде амбулантним колима и ухапси Мери. Наравно, Мери није била код куће али је, случајно, откривено да се крије код сусетке.

После краћег гушања спроведена је у једну хелију у Паркеровој болници за заразне болести. Ту је установљено да је заиста била преносилац тифусне бактерије. Одбила је да одговара на питања која су се тицала њене прошлости. Није пристала да јој се хируршким путем уклони жучна кесица, мада јој је речено да би у том случају била отпуштена из болнице. Није преостало друго него да је сместе у карантинску болницу на једном малом острву.

Овај поступак могао је да се протумачи као противзаконито лишавање слободе и Мери је то искористила. Обратила се адвокату, после чега је уследио низ судских парница. На крају, три године после хапшења, пуштена је на слободу – под условом да никада више не ради у кухињи или продавници хране.

Добровољно у карантин

Мери је обраћала мало пажње на то – кување је било њен занат којим је зарађивала хлеб. Током година које су уследиле радила је у разним ресторанима под лажним именом и ишчезавала сваки пут кад избије тифусна грозница. На крају, отишла је тако далеко да је прихватила посао у једној дечјој болници. На велико чудо, нико се није разболео. Одатле је, под именом Хелен Гордон, отишла да ради као куварица на клиници за женске болести. Током свега неколико недеља 25 лекара, болничарки и пацијенткиња добило је тифус. То се десило у октобру 1914. Мери Мелон мора да је у то време већ имала више од шездест година. Није могла више да поднесе напетост, досадило јој је да живи као бегунац. Пристала је да је сместе у карантин.

У кругу болнице доживотно јој је додељена засебна кућица. Избегавала је људе и нерадо говорила о себи. Ипак, на основу њених шкртих изјава, као и полицијско-медицинских извештаја, може да се закључи да је променила више десетина радних места и заразила тифусном грозницом на стотине, ако не и хиљаде људи. И још нешто – с обзиром на журне одласке сваки пут кад би у њеној околини избила болест – да је Мери била свесна да с њом нешто није у реду. Ако је у почетку и имала илузија да је све то само случајна подударност, после сусрета са доктором Сопером изгледа да је схватила како је она заиста опасни клицоноша и да је не називају без разлога „анђелом смрти”. Међутим, прошло је много година пре него што је смогла довољно снаге да се определи за једини прави избор – да добровољно оде у карантин.

Умрла је 11. новембра 1938. године.

В. Г.

ТАЊА
АЛБЕРТИНИ-
ТОЛСТОЈ
ПРИЧА

Толстој
као
студент 1849.

МОЈ ДЕДА ЛАВ НИКОЛАЈЕВИЧ

Писан
са унуком
Тањом
Албертини-Толстој

Рођена сам не само у истој кући, него и у истом кревету у којем су на свет дошли и моја мајка и мој деда. То је био обичај у кући Толстојевих: чим би нека жена из породице требало да се породи, стављали су је на тај кожни диван. Моја мајка, која је била друго дете Лава Толстоја, удала се у 35. години за принца Михаила Сукотина и, пре него што сам ја дошла на свет, родила је већ петоро деце

која су или мртворођена или су брзо умирала.

Тако су на мене и родитељи и деда усмерили сву своју љубав. Деда нарочито. Испуњавајући му жељу дали су ми име Татјана, по мојој мајци, али за све сам убрзо постала „мала Тања“. Тај ми је надимак остао читавог живота. Као дете, са родитељима сам живела на имању удаљеном око 200 километара од дединог, али сам ипак код деде проводила много времена. После његове

смрти 1910. године мајка и ја смо се коначно преселиле у Јасну Пољану.

Хаос у кући

Лав Толстој је пред саму смрт коначно напустио своју кућу у којој се родио и провео највећи део живота. Причало се да је то учинио због непрестаних неспоразума са женом, са којом је живео читавих педесет година. Али шта је био прави разлог?

Моја мајка је много патила због раздора између њених родитеља. Они су, с једне стране, били везани великом узајамном љубављу, али истовремено и потпуно одвојени различитим животним интересима. Врло блиски једно другом, били су истовремено веома далеко. Последњих година живота деда је донео одлуку да живи крајње једноставно и да у кућу прима сваког ко би за њега питао. Моја баба, иако је разумела ову великодушност и

благодарност свог мужа, није могла да поднесе да живи у кући која је свима отворена, чак и неким необичним особама, које би правиле хаос и ужасан неред.

Једне ноћи деда је приметио да она претура по његовим документима, можда у потрази за тестаментом. Био је запрепашћен оним што је видео и одлучио је да напусти кућу. Кренуо је без неког циља и умро само неколико дана касније на станици у Астапову. Тамо му је шеф станице, видевши да му је позлило, пружио сву могућу помоћ. Пре него што је умро, својој деци, која су пожурива да дођу, рекао је готово пребацујући им: „Још је толико људи на свету поред Лави Толстоја, а ви сте, упркос томе, сви дошли овде само због мене“. Затим је једва чујно додао: „Ја волим истину... веома... ја волим истину“. Биле су то његове последње речи.

Присећање на дедину смрт увек ме подсети на дане кад је био срећан. Волео је да се шали и забавља на туђ, али највише на свој рачун. Када би задовољан оним што је написао излазио из своје радне собе, обично је правио пируету и тако, окрећући се, дизао једну ногу на наслон од столице.

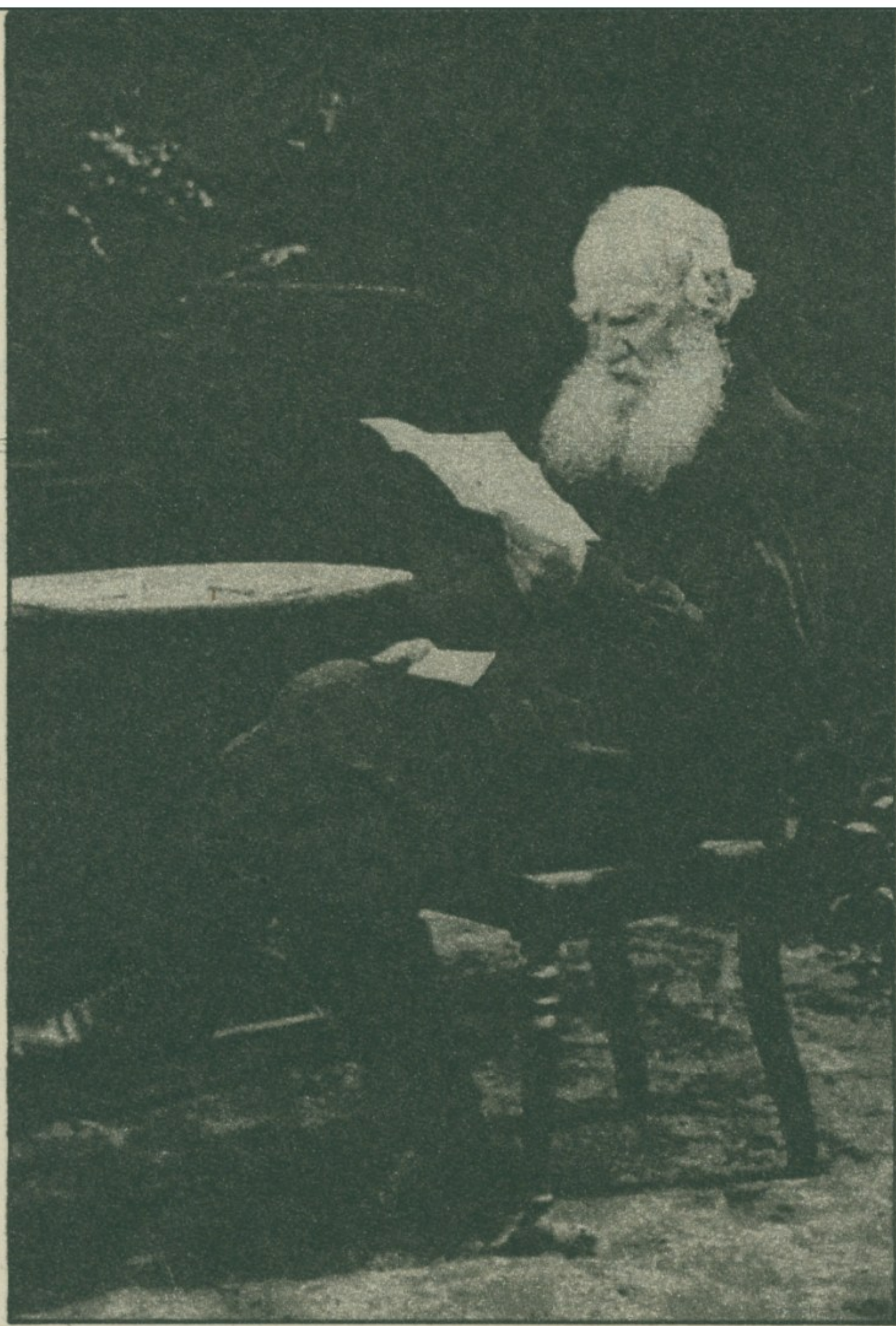
Корење и беле рукавице

Толстој је бис вегетаријанац. Једне вечери позвао је у госте своју рођаку Татјану и завезао живо пиле за столицу. На сто је ставио нож и рекао: „Драга Татјана, знам да волиш пилетину, па, зато, ево ти пиле и нож: припреми га како знаш и умеш, али не рачунај на моју помоћ“.

Занимљиво је колико је Толстој волео а никако није могао да научи да вози бицикл. О томе је чак и сам написао: „Ипак ми се дешава чудна ствар. Довољно је да угледам неку препреку на путу па да незадрживо кренем ка њој док се не разбијем. Исто ми се дешава кад видим подебелу госпођу са шеширом од перја, која као и ја учи да вози бицикл. Она почиње да вришти и узалудно покушава да ме избегне. Тај судар не успевам да избегнем, тако да сам ту госпођу већ више пута срушио. Можда два точка нису за мене...“

Дедином смрћу за нас је почео веома тежак живот. Убрзо је умро и мој отац. Дошле су године револуције. Све се у Јасној Пољани изменило. Није било довољно хране. Скупљала сам репу и друго корење а затим би нам наш стари слуга, неизлечиво везан за старе обичаје, то сервирао у белим рукавицама. Још памтим срећу када сам успела да трампом свилени каиш за једно јаје, а једну дивну бабину хаљину од плиша за килограм бутера и сланине...

Због лоше исхране изгубила сам све нокте и мајка је одлучила да отпутујемо у иностранство. Напустили смо Русију са исправним пасошима. Било ми је допштено да уз очево презиме Су-

Толстој снимљен док чита неко писмо 1910.

коткин додам и дедино – Толстој.

Мајка и ја смо прво отишле у Праг, затим у Беч и на крају у Париз. Тамо смо живеле веома бедно. Да бих објаснила то наше сиромаштво, морам да подсетим да се Толстој одрекао свих својих ауторских права, говорећи да неће да прима паре у замену за своје мисли и осећања. Моја мај-

ка се никад није пожалила на последице такве дедине одлуке. Само једном сам је видела збуњену.

Кренуле смо у биоскоп да гледамо „Ану Карењину“ са Гретом Гарбо, али кад смо стигле пред благајну, морале смо да одустанемо: карте су биле сувише скупе...

У Паризу сам почела да се бавим глумом. Са дружином Пите-

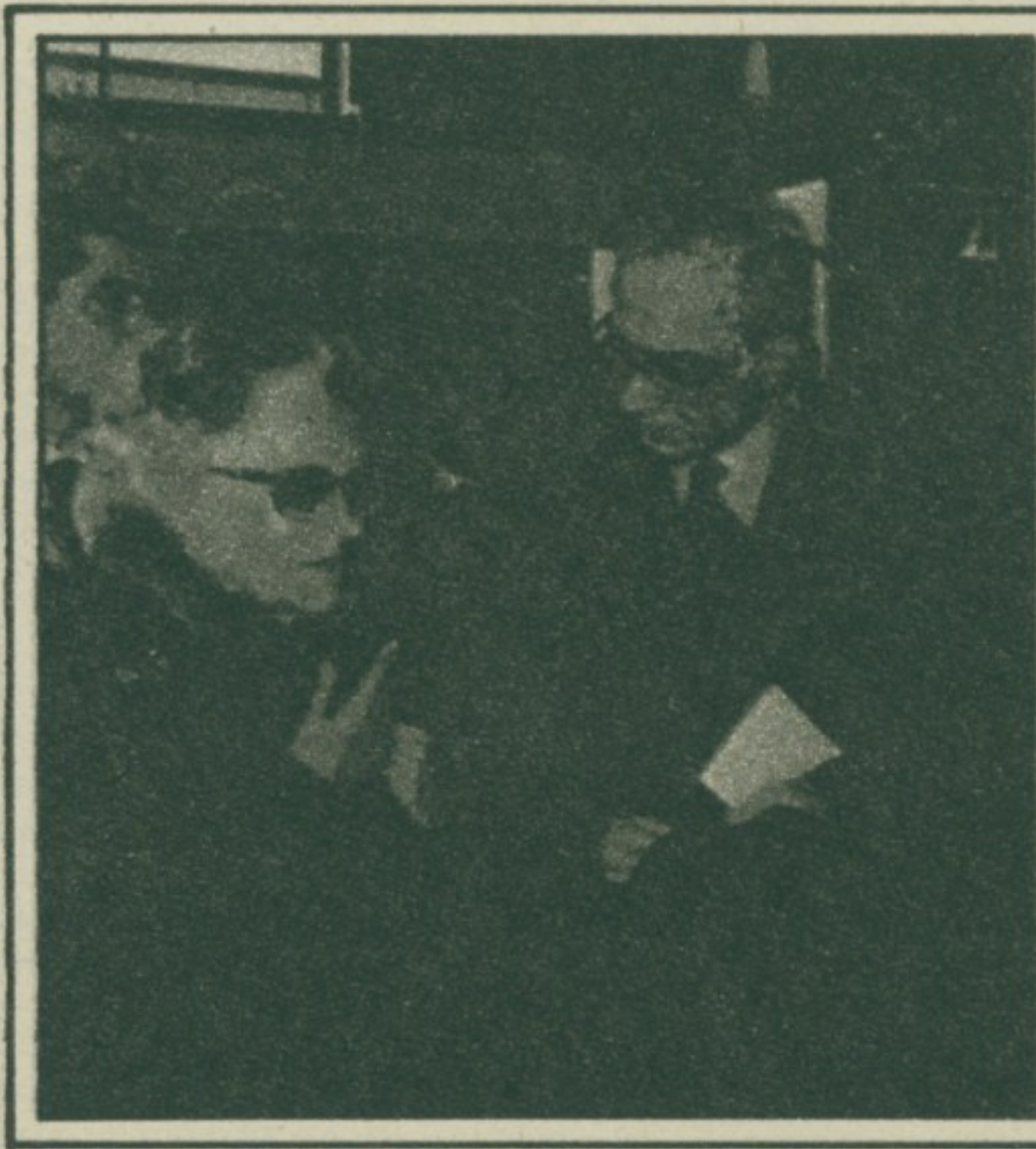
ЖИВОТ ПУН РЕМЕК – ДЕЛА

Лав Николајевич Толстој рођен је у Јасној Пољани 28. августа 1828. године. Већ у другој години изгубио је мајку, а седам година касније и оца. Због тога се сели код једне тетке у Казан, где похађа локални универзитет, прво као слушаца на Факултету оријенталистике, а затим и права. Године 1848. прекида студије и у Јасној Пољани отвара школу за сеоску децу. Године 1851. креће за братом Николајем у војску на Кавказ. Наредне године полаже испит за „јункера“ и постаје артиљеријски официр. Иако је веома заузет војничком службом, објављује (1852-1854) „Детињство“, „Провалу“ и „Прву младост“. Између 1850. и 1860. упознаје у Москви разне књижевнике, и путује за Немачку и Француску. У Москви се 1862. жени Софијом Андрејевном Берс: годину дана касније на свет долази Сергеј, прво од његове четрнаесторо деце. Тада се рађа идеја о историјском делу, о 1812. години. Тај историјски роман излазио је у наставцима у једном руском часопису, а коначно издање носило је наслов „Рат и мир“ и издао је 1866. Исто се догодило и са „Аном Карењиним“. Прво је излазила у наставцима, а коначно се појавила као роман 1877. Умро је у Астапову новембра 1910.

фових пошла сам на турнеју по Италији, стигла у Рим и ту упознала Леонарда Албертинија, сина чувеног директора издавачке куће „Коријере дела сера“. Венчали смо се 1930. и отада стално живим у Италији. Осам Толстојевих праунака су, значи, Италијани. Морам да кажем да је и мој деда много волео Италију, коју је посетио као младић, пре женидбе. У свом дневнику написао је да је чак имао и кратку љубавну авантуру с неком собарицом у хотелу! Веома је волео и италијанску музику, нарочито Вивалдија. Оперу није волео. Обожавао је напoлитанске песме и напoлитански народ. Међу писцима нарочито је ценио Мацинија, чије је мисли преводио и често цитирао. У својој библиотеци имао је и Манцонијеве „Веренике“, у којима су многи пасуси били подвучени. На једном зиду његове радне собе висила је репродукција Рафаелове Сикстинске мадонне.

Једном пријатељу, писцу Сологубу, који је имао обичај да му каже „Ви сте стварно срећан човек. Имате све што желите, све оно што волите“, мој деда је одговорио реченицом коју никада нећу заборавити: „Немам све оно што волим. Волим све оно што имам“.

М. И. Ш.

Тања Албертини Толстој снимљена 1984. са тадашњим председником Сената Косигом

НАРЦИС

ЉУБАВ И МРЖЊА
У СВЕТУ БИЉАКА

НЕ

ВОЛИ

ЉИЉАНИ

Једном ми је један пријатељ, сав озарен, саопштио да је постао власник викендице: недалеко од града купио је парче земље и саградио кућицу у којој је намеравао да проводи викенде и годишњи одмор.

— Жена и ја одлучили смо да узгајамо цвеће — рекао је. — И нешто мало поврћа. А викендица је за одмор.

Знајући да је мој пријатељ изразито градски тип, предложио сам му да се за савет обрати неком ботаничару.

— Зашто? — упитао је истински зачуђен. — Шта је тако тешко у копању, прављењу леја, плевљењу којева и наводњавању?

Оптрилике две године касније упитао сам га како напредују његово цвеће и поврће.

— Слабо — признао је. — Очигледно, земљиште није добро.

Међутим, кад сам отишао тамо и погледао биљке, схватио сам да земљиште нема никакве везе с тим. Неволја је била у томе што је засадио једне до других биљке које не иду заједно — нарцисе и љиљане, лале и незаборавке. Љиљани су слабо напредовали зато што су непосредно поред њиховог корена биле засађене љубичице. Ту се налазио и велики орах, а он је управо испод њега начинио леје за кромпир не знајући да супстанца коју садржи орахово лишће успорава раст кромпира и још неког поврћа.

Мој неискусни пријатељ, као у инат самом себи, учинио је све што се противило поретку природе.

Пожељни и непожељни суседи

А какав је поредак природе? Природна шума далеко је од тога да буде на-

сумична збирка стабала, жбуња, траве, маховине и лишјајева. Поред тога што се свака биљна врста прилагођава сопственом земљишту, влази и светлосним условима, шума (или ливада, или мочвара) је заједница међусобно спојених биљака. Зова или багрем, на пример, настоје да се држе што даље од липе зато што их, ма колико то звучало изненађујуће, ово иначе нежно и деликатно дрво „гуши“, убија им животну снагу. Занимљиво је, међутим, да близина зове или багрема годи липи.

Запажено је да се семе липе брзо развија у витку младицу ако се налази у близини неке одрасле зове, али после извесног времена зова почиње да вене и на крају се осуши.

Насупрот томе, оскоруша и липа, или бор и бреза, живе једно до другог у миру и слози.

Током хиљада година обрађивања земљишта, човек је запазио да су неке биљне врсте непријатељски расположене једна према другој, док се друге међусобно добро слажу, па чак и потпомажу, или су

**БИЉКЕ СУ
ПРИКОВАНЕ ЗА
ЈЕДНО МЕСТО И НЕ
МОГУ ДА СЕ
ПОМЕРАЈУ, АЛИ ТО НЕ
ЗНАЧИ ДА СУ
ПРЕПУШТЕНЕ НА
МИЛОСТ И НЕМИЛОСТ
СВОЈЕ СРЕДИНЕ.
СПЕЦИЈАЛНА
„ХЕМИЈСКА ОРУЖЈА“
СТОЈЕ ИМ НА
РАСПОЛАГАЊУ ЗА
ОДБРАНУ ОД
НЕПРИЈАТЕЉА**

бар равнодушне према својим суседима. Винова лоза вене у непосредној близини ловора, оскоруше или купуса. И тако је човек, временом, научио да их држи међусобно удаљене. Један руски сељак, на пример, никада није сејао озиму пшеницу на пољу са кога је управо био пожњевен лан, знајући из искуства да неће имати добру жетву ако поступи супротно. Једно време агрономија је приписивала то чињеници да лан исцрпљује земљиште. Међутим, ово објашњење показало се као незадовољавајуће зато што је род био добар ако би се после лан посадио кромпир.

Мирисом против непријатеља

У чему је тајна?

Пре педесетак година ателопатија (од грчких речи „алелон“, што значи узајамно, и „патос“ — трпљење) постала је засебна научна дисциплина. Она проучава узајамни утицај биљака, условљен чињеницом да оне излучују различите супстанце. Биљке, које не могу да се крећу и на тај начин заштите од својих непријатеља, развиле су током еволуције моћна „хемијска оружја“. У својим цветовима, лишћу и корењу оне излучују читав низ супстанци у чврстом, течном и гасовитом стању. Захваљујући томе, једна специфична хемијска околина карактеристична за дотичну биљну врсту ствара се око сваке живе јединке, почев од влати траве до моћног храста.

Многе од тих супстанци су физиолошки активне, на пример витамини, антибиотици, ензими, хормони, основна уља и фитонциди (од грчке речи „фитон“ — биљка, и латинске „caedo“ — убити). Према прорачунима, укупна вегетација наше планете излучи годишње у атмосферу 175 милиона тона основних уља.

Какву функцију обављају ти облици хемијских мешавина од којих човек неке доживљава као специфичне мирисе шуме или ливаде?

Једна од функција је обезбеђивање отпорности на најгоре непријатеље — микроорганизме, који су узрок разних биљних болести. Фитонциди белог лука, на пример, убијају за свега шест до седам минута једну гљивицу звану фотифтора.

Друга функција испарљивих и неиспарљивих излучевина је да заштите биљке од инсеката. Истина, ентомолози кажу да се инсекти адаптирају на „хемијско оружје“, али ипак избегавају здраве, снажне биљке, које имају моћнију одбрамбену зону, и опредељују се за слабије, оболеле и озлеђене јединке.

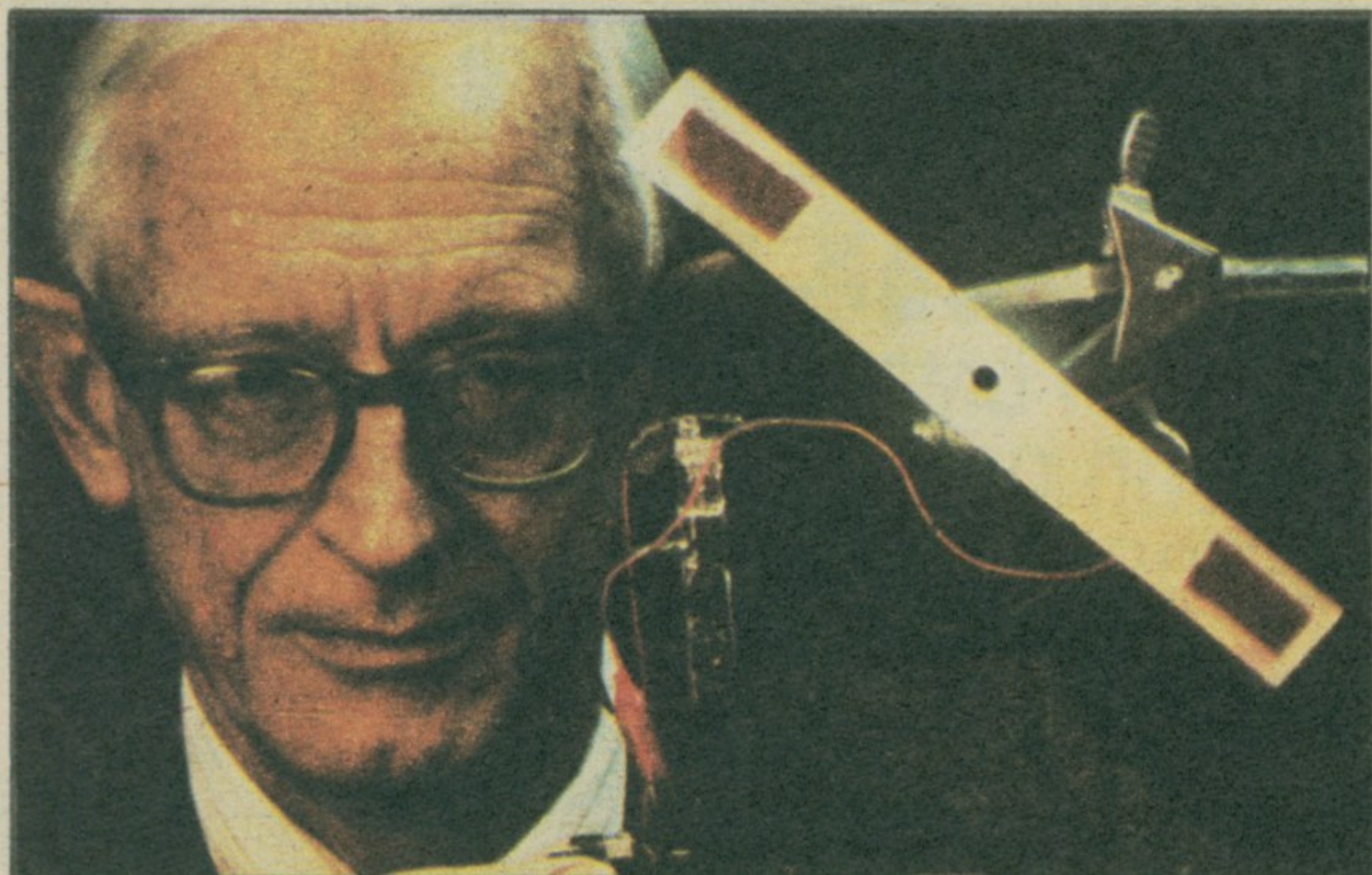
Трећа функција састоји се у помагању биљци да потисне представнике других врста: на крају крајева, и у биљном свету постоји борба за опстанак.

Практичне поуке

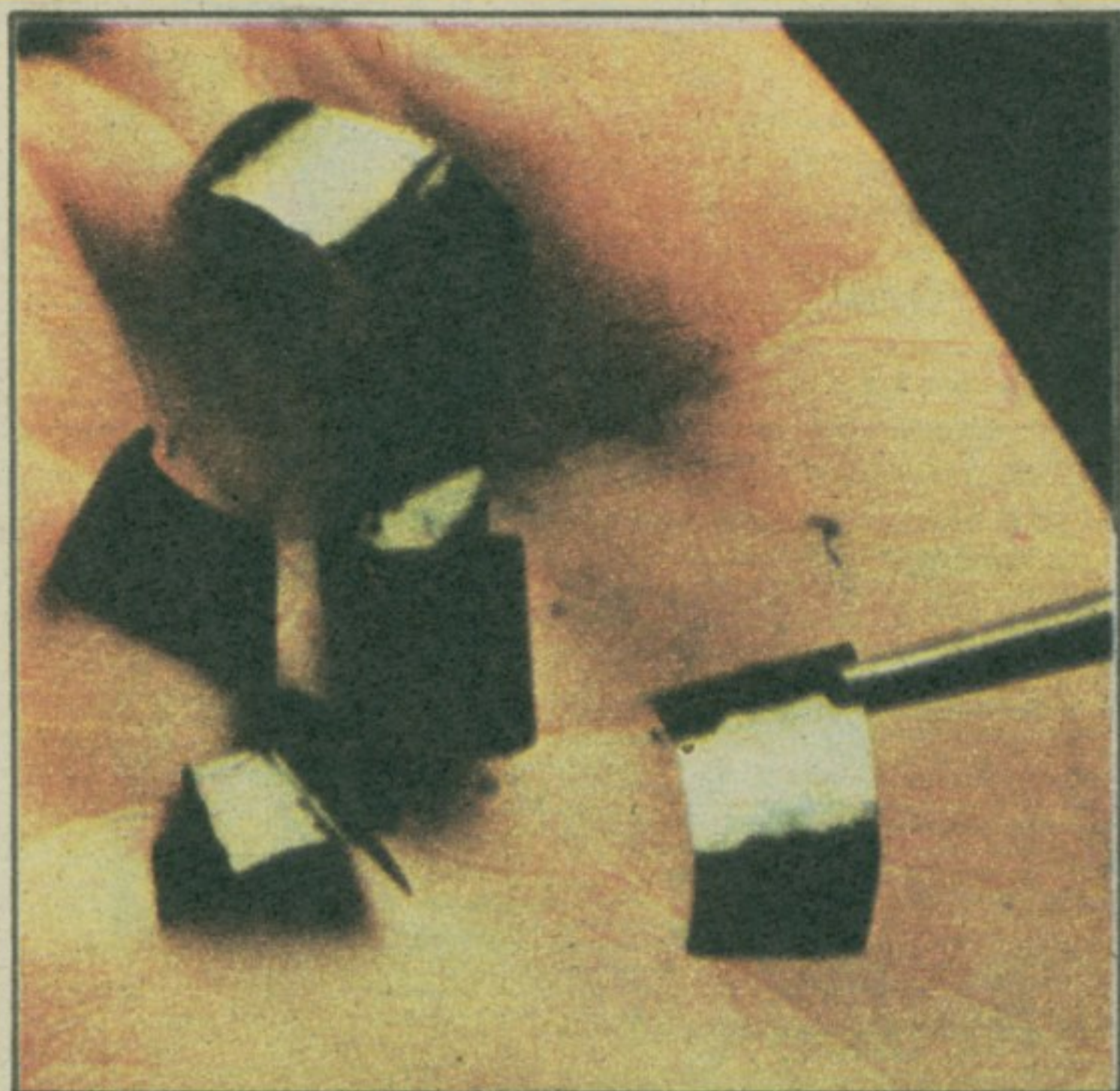
У сложеном свету ателопатских веза много шта је још неистражено и необјашњено. Али оно што више не стоји под знаком питања налази широку практичну примену. Између осталог, установљено је да многе биљне врсте које расту у непосредној близини размењују органске излучевине. Због тога умешни виноградарни већ одавно узгајају око својих плантажа разне мирисне биљке које повећавају укус гроздја и арому вина. Силвикултуристи, људи који подижу нове паркове и шумске појасеве, настоје да одаберу оне врсте стабала и жбуња које ће новој биљној заједници омогућити да постане снажна и витална. Али, са човековог становишта, кључна вредност ателопатије састоји се у томе што нам помаже да искористимо њене могућности за повећање приноса житарица и повртарских култура. Јер, чињеница је да се пољопривреда, упркос разним агротехничким побољшањима, још држи навика које не воде увек довољно рачуна о фактору „љубави и мржње“ међу биљкама.

Владимир Руденко

Најближе решењу: Американац Мекдајермид приказује елису која се окреће уз помоћ пластичне батерије

Листићи полиацетилена

НОВО
СТОВАРИШТЕ ПАМЕТИ

ЖИВА ПЛАСТИКА

НЕВЕРОВАТАН ФИЗИЧКО-ХЕМИЈСКИ ФЕНОМЕН. ИЗАЗИВА ГА ТАЈАНСТВЕНА ЧЕСТИЦА СКРИВЕНА У МОЛЕКУЛУ

Потера је почела. У њој учествују најпознатији физичари и хемичари света... Циљ је да се ухвати, проучи и стави под контролу јединствена честица из молекула пластике која свету обећава нове уистину неслутене могућности. Велике државне институције као што је америчка НАСА заједно са најмоћнијим индустријама IBM, Rank Xerox и Chevron у овај посао истовремено улажу десетине и десетине милиона долара... Наравно, не без разлога.

Пошто се још не зна много о њеној природи, ова честица још нема ни правога имена. Зову је солитон, поларон, биполарон и сл. Али, да се унапред не би гложили око тога, научници су засад прихватили заједнички назив „нешто“: Кад се ова честица појави у молекулу неке пластичне материје, ова се, као додирнута чаробним штапићем, претвара од чистог изолатора у савршени проводник електричне енергије. Дакле, зна се шта се догађа, али, потребно је утврдити зашто се догађа. Ко први успе да до краја објасни овај феномен и да га стави под контролу, каже, имаће у рукама откриће које ће за електронику и електротехнику значити исто што и пеницилин за медицину!

Процес не сме да се гаси

Први који је наслутио да се пластика од изолатора може претворити у проводник, био је италијански добитник Нобелове награде Ђулио Ната познат по томе што је успео и да синтетизује полиацетилен. Међутим, недостајала је

одговарајућа технологија да би се са истраживањима наставило даље. Онда су Јапанци објавили да полиацетилен може да постане проводник ако му се убризга нека друга хемијска супстанца, једна пара, на пример. На ово откриће одмах су се бацили Американци, посебно један хемичар из Пенсилваније по имену Ален Мекдајермид који је чак и препоручио примену нове супстанце – за акумулаторе, уместо олова, смањујући тако бар десет пута њихову тежину.

Уследило је око 200 различитих студија на ову тему:

Материја постаје проводник електрицитета онда кад неки електрони могу слободно да се везују с одговарајућим атомима, и да се крећу, што је и предуслов за преношење енергије. Код обичних пластичних материја то се не догађа јер су њихови електрони чврсто везани. Али, кад јој се дода нека друга хемијска материја, од молекула се откида један електрон који почне да скакуће од једног до другог атома угљеника. У ствари, унутар молекула ствара се нека нова честица чији је задатак да покреће овај електрон –

пластика постаје проводник електричне енергије.

Сад кад се зна како се пластика претвара у проводник остаје питање зашто се као таква још не користи?

– Зато – кажу познаваоци – јер пластика с којом засад располажемо није довољно стабилна, лако се мења и цео процес о којем је реч брзо се гаси. Мора лабораторијским путем да се добије посебан полимер (пластични материјал) који ће бити савршено стабилан и непромењив. А то ће бити могуће тек кад се открију детаљи у вези понашања тајанствене честице.

Шанса за електрични аутомобил

Иако свет нестрпљиво очекује да што пре крене с производњом јефтиних електричних каблова, треба рећи да то ни у ком случају неће бити једина и најзанимљивија примена проводљиве пластике.

Не само да ће бити кориснија и лакша од олова које се још употребљава у производњи акумулатора, већ ће омогућити да се акумулатори пуне безброј пута и тако би им се век продужио у бескрај. Ово је посебно значајно за остварење пројекта серијске производње електричног

аутомобила који је још у експерименталној фази.

Лакше ће се производити акумулатори за сунчеву енергију и енергију ветра, а електричне централе ће коначно моћи да сачувају вишак произведене енергије.

Читава електронска индустрија доживеће преображај јер ће проводљива пластика у производњи микропроцесора заменити елементе од силицијума чија је обрада скупа и сложена.

Чим се добије одговарајући полимер послужиће и као замена за скупocene метале који се данас користе у производњи електричних мотора и генератора... Нестаће и огромних бандера које данас придржавају далеководе, јер за далеко лакшу пластику неће бити неопходни.

Као ново чудо, биће конструисани молекуларни сензори уз чију помоћ ће моћи да се проверава температура једног јединог молекула и утврђује топлотна разлика између сваког појединачно. На пластици ће се заснивати електронски материјал будућности, јер ће информације моћи да примају поједини молекули. А онда... Па то чак не може ни да се замисли!

Д. Варегин

Спољним изгледом подсећа на мешавину багија и мањег камиона. И мада му је имиџ прилично ружан – сигурно је најспособније међу неоклопљеним возилима. На својим дебелим гумама може да вози читавих 50 километара (брзином од 50 km/h) и када су му све разнесене или пробушене. Резервоар за гориво издржава експлозије (наравно, до одређене границе) и у непосредној близини. Са пуним резервоаром може да пређе близу 500 километара.

Без већих тешкоћа ово теренско возило дугачко 4,70 метара може да савлада нагиб до 60 степени. Дизел-мотор са осам цилиндара за шест секунди постиже убрзање од 50 километара, максималну брзину од 100 километара на час и може да понесе 1,2 тоне терета. И уз све ово, троши једва девет литара горива на 100 километара! Наравно, погон је на сва четири точка, сваки има самостално вешање и четири нарочите хидрауличке кочнице као најскупљи спортски аутомобил.

Ово свестрано возило је „hummer“, универзални аутомобил који је Пенгтон изабрао за наследника легендарног ципа. Аутомобил је добио име по почетним словима своје војничке ознаке (High Utility Maxi-

НАЈНОВИЈА

ВЕСТ

ИЗ ПЕНТАГОНА

mum Mobility Easy Rider). За време двогодишњих испитавања овај аутомобил је победио два друга такмаца. Победничка фирма је „AM General Corporation“, која за потребе америчке војске треба да произведе укупно 55.000 ових возила, по цени од 20.000 долара по комаду.

Хлеб и путер пешадије

За производњу наследника америчког ципа примили су само понуде америчких фирми. Пред тога, у „хамера“ смеју да уграђују само америчке делове. „У случају рата“, каже представник Пентагона, „желимо да је читав производња у нашим рукама“.

Не без поноса, амерички војни планери сећају

НАСЛЕДНИК НЕ ПИСАЛИ СМО ВЕЋ ДА ЈЕ ПОСЛЕ МНОГО НИ ЦИП ОТИШАО КОНАЧНО У ПЕНЗИ ЊЕГОВО МЕСТО!

ЦЕПЕЛИН
ПОНОВО
ЛЕТИ

ЦИНОВИ ЛАКШИ ОД ВАЗДУХА

Катастрофе попут оне „Хинденбурга“ 1937. због промене врста горива биће скоро незамисливе

пелин налази пред поновним рођењем – 49 година пошто је осуђен на смрт.

Јер, 6. маја 1937. у ватрену лопту се претворио понос Немаца и читаве ере: цепелин „Хинденбург“ срушио се после свог 37. преласка Атлантика приликом спуштања на америчком аеродрому Лејкхарст јужно од Њујорка. Живот је изгубило 36 путника и чланова посаде. Ова катастрофа је ушла у историју ваздухопловства. И никада више, после тога, ниједан цепелин није јездио небом.

Ипак: идеја технике „лакши од ваздуха“ остала је у главама конструктора готово непромењена. С времена на време појавио би се неки новоконструисани ваздушни брод, али без већег успеха.

И управо сада – у време џамбо-џетова и осталих млазних летелица – изгледа да се поново рађају надувани летећи монструми.

Јер, у ово време опште штедње, а нарочито штедње енергије, стручњаци као да су се присетили ве-

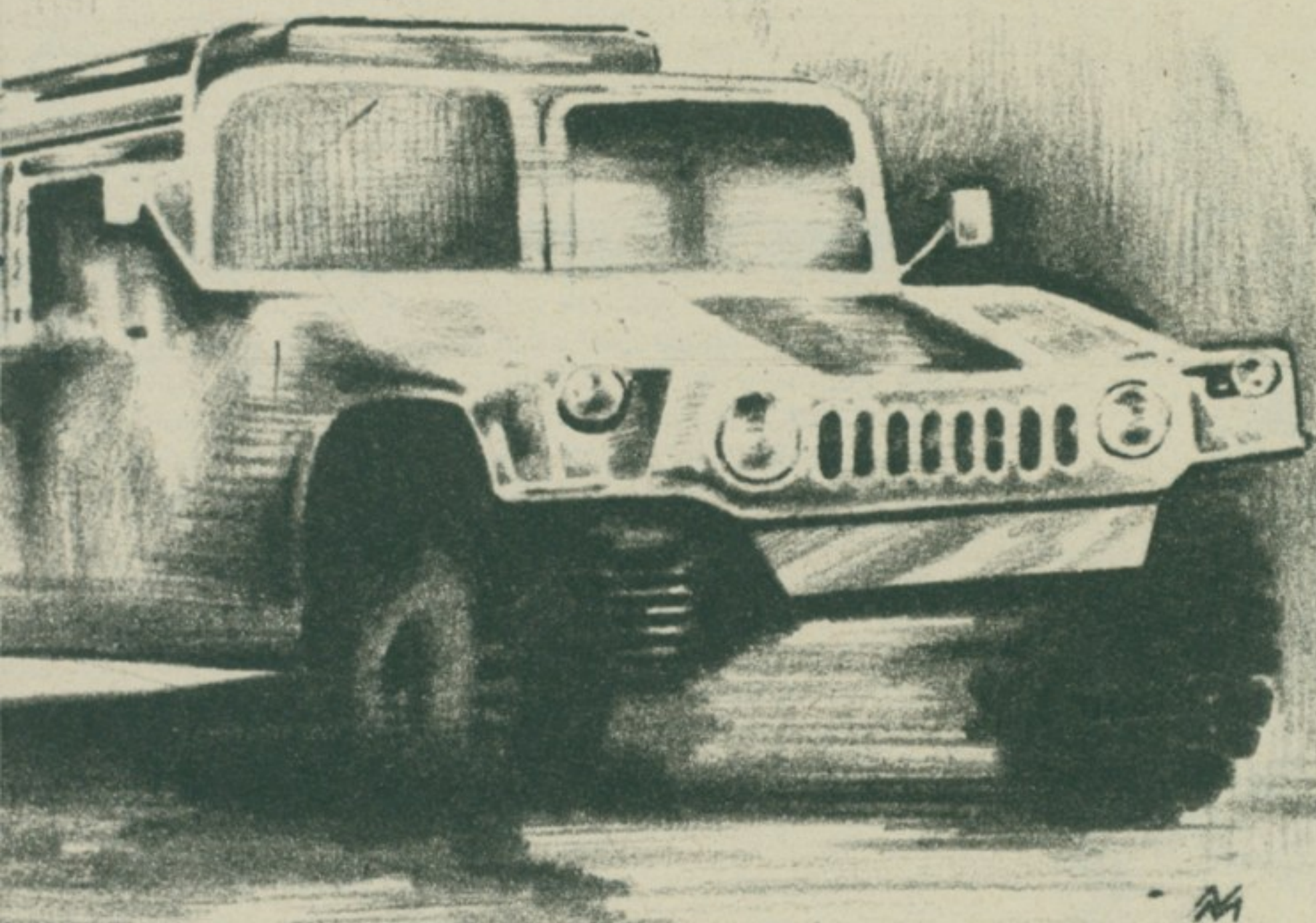
ЏАМБО-ЏЕТОВИ
ДОБИЈАЈУ
КОНКУРЕНЦИЈУ –
ВАЗДУШНЕ БРДОВЕ
ЧИЈЕ ЈЕ ВРЕМЕ, БАР
ТАКО СЕ ЧИНИЛО,
ПРОШЛО ПРЕ ВИШЕ
ОД ЧЕТИРИ
ДЕЦЕНИЈЕ

Усвечано декорисаној балској сали стотине парова играју уз тиху музику. Точи се шампањац, окреће рулет. Сцена једног путовања из Европе за Америку. Али, не са неког прекоокеанског пароброда, већ из једног цепелина. Оно што овде може тако невероватно да звучи јесте чињеница да се це-

ЗНА ДА ПЛИВА

СЕНТИМЕНТАЛНИХ ОТЕЗАЊА ПОПУЛАР- ЈУ. САДА СЕ ВЕЋ ЗНА КО ЋЕ ЗАУЗЕТИ

се изванредних напора аутомобилске индустрије у САД, кад је пре 46 година успела да постави на точкове први џип. Само неколико месеци прошло је од замисли до прве употребе на бојишту. Настао је аутомобил који је практично значао „хлеб и путер“ за америчку пешадију.

„Толико смо се радовали“, сећа се један амерички ратни ветеран, „што наши противници нису имали џип“. Иако је знао неки пут и да се преврне, што кажу из „чиста мира“, и што је био изванредно тврд ауто, војници су га волели више од било којег војног возила. Аутомобил без врата је доживео чак и филмску славу („Четворица у џипу“), да и не говоримо о оним силним ратним филмовима чије снимање није могло да се замисли без њега.

Последњи метак

Шта је тај аутомобил значао америчким војницима, најбоље је показао чувени амерички карикатуриста Бил Молдин на карикатури која је доживела посебну славу: возач џипа, затворених очију, свом слупаном ратном другу на четири точка испуљује последњи милосрдни метак у хладњак.

Илустровао Ненад Милићевић

После другог светског рата џип је направио велику „цивилну“ каријеру као други аутомобил за слободно време. Ипак, годинама је све мање одгова-

рао све већим војничким захтевима. Могао је да превози највише пола тоне терета, док је његов мотор на бензин трошио између 13 и 18 литара на 100 километара – што није мало.

Нови „хамер“, који се израђује у 18 верзија – од амбулантних кола, па све до носача противтенковских ракета – има управо ефекат као два стара џипа, од којих један има још и приколицу натоварену ракетама. Без већих тешкоћа испуњава све строге захтеве Пентагона. Возило је погодно за превоз људства, оружја, али и за снабдевање. Чак ако се и преврне, на средини је тако добро ојачано да се котрља као ваљак.

За задатке на лошем или мочварном терену „хамер“ има особину која је његовим конструкторима испрва задавала доста главобоље. Наручилац из Пентагона, наиме, захтевао је за наследника џипа с једне стране ниску силуету, а с друге приличан размак између каросерије и тла. То су у суштини сасвим супротни захтеви. Проблем је, ипак, решен уз помоћ најсавременије технике и то тако добро да је аутомобил висок 175 центиметара још увек 25 центиметара нижи него што је захтевао Пентагон.

Као његов славни претходник џип, и нови амерички војни аутомобил „хамер“ има једну велику ману: не зна да плива.

лике предности целелина у односу на авион: мање потрошње горива ових лађа, које се слично балонима одржавају у ваздуху уз помоћ гаса. А за покретање су им потребни сразмерно мали мотори. Један британско - француско - канадски конзорцијум развио је већ модел целелина „Skyship 500“ (Ваздушни брод 500), који ће покретати два „поршеова“ мотора и који ће при брзини од 112 километара на час трошити само 34 литра горива. Моћи ће да превезе 12 путника или две тоне терета.

Посебно велике могућности у овој области нуде се у Америци, где су врата једне велике транспортне фирме широм отворена свима онима који су убеђени да ће управо целелини извршити праву револуцију на тржишту транспорта терета ваздушним путем. Тако су Американци уз помоћ немачког ваздухопловног инжењера Боеа произвели „Helitruck“. Велика предност овог модела је што може да стартује са било којег места као хеликоптер и да се спусти – чак и на воду. И све то без посаде, јер целелин уз помоћ ротора може сам да маневрише на води. Четири мала млазна мотора брину се о водоравном лету. При свему том „Helitruck“ не потроши много више горива од обичног камиона?! И због свега тога инжењер Бое верује у свој пионирски рад, али не жели да његов пројект заврши као онај из тридесетих година. За разлику од његових претходника код њега је основно правило: сигурност изнад свега. И зато су скоро сви делови овог целелина направљени од незапаљивих материја. Модерни целелин представља мешавину ваздушног брода, авиона и хеликоптера и, према изјавама очевидаца, налик је надуваном делфину. Стручњаци попут Боеа су одушевлени: „Управо у време штедне енергије ови савремени целелини нуде неслућене могућности за ваздушни превоз терета“.

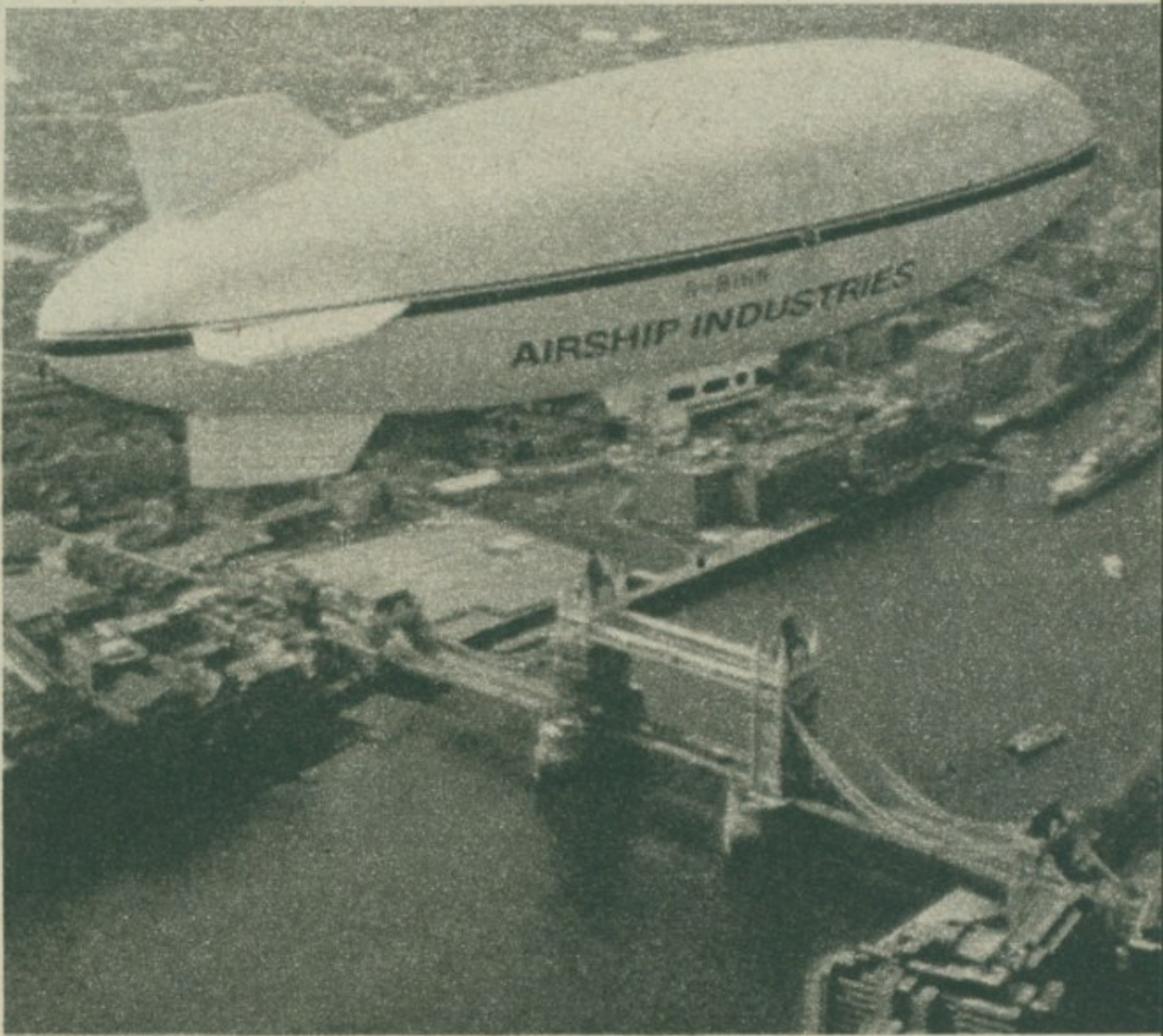
И у другим земљама кују се слични, „целелински“ планови. Први прототипови су већ ту. Енглеска фирма „Aerospace Development“ заједно са петролејском компанијом „Шел“ жели да направи циновски ваздушни брод, дугачак 533 метра, који би транспортовао природни гас из северне Африке за Велику Британију. Енглески „Скајшип“ израђен је већ у два прототипа и оба имају већ неколико пробних летова. Када једног дана крену са серијском производњом, у њиховим циновским кабинама, примера ради, моћи ће да се смести 280 аутомобила и 750 људи. Лет између Лондона и Рима трајао би десет часова. Наравно, ово је за путнике којима се много не жури, пре свега, ако почне да дува јак супротни ветар.

А пошто ће сви ови модерни целелини летети уз помоћ незапаљивог гаса хелијума, катастрофа из Лејкхарста више неће моћи да се понови. Јер, „Хинденбург“, дугачак 247 метара, био је напуњен тада са 190.000 кубика високоексплозивног водоника.

Целелини будућности моћи ће у потпуности да се ослободе коришћења традиционалних погонских горива. Јер, огромна површина „љуштуре“ као

створена је за покривање соларним ћелијама, које ће снабдевати моторе потребним количинама енергије. Наравно, све док сунце не зађе. **М. Ш.**

Целелин „Скајшип“ изнад Лондона: слика на коју ћемо се можда ускоро навићи

КАПЕТАН КОРМОРАН

ИСТОРИЈА НА МАШТОВИТ НАЧИН – ТО
СУ ЕПИЗОДЕ О НЕУСТРАШИВОМ ВОЂИ
ГУСАРСКЕ ДРУЖИНЕ КОЈА, НА
ПРЕКРАСНОМ ЈЕДРЕЊАКУ ПОД
ФРАНЦУСКОМ ЗАСТАВОМ, НАПАДА
ШПАНСКЕ БРОДОВЕ И ПРИСТАНИШТА
ПО АНТИЛИМА

Има жанрова који су, рецимо као вестерн, вечити: увек ће имати бројну публику и остати забавни. Тако је и са причама о гусарима. Али, стоп! Кад се каже гусари, обично се мисли на морске разбојнике. Међутим, ако се строго придржавамо значења речи, они то нису били... баш сасвим. Пирати јесу! Али гусари су нешто друго: ратници на мору који су у ратно доба с одобрењем својих власти нападали и пленили трговачке бродове и луке супротне стране. Имали су, дакле, повељу за пљачку – и заставу.

Да ли је капетан Корморан био гусар или пират? Или и једно и друго? Сценариста овог стрипа Жан Оливије пише:

„Што се тиче Корморана, помало сам збуњен. Више бих волео да је он просто авантуриста који плови морима не хајући много за запечаћена писма. Ипак, међу насловима епизода издвајају се и такви као 'Живели флибустири' и 'Гусарска освета'...”

А флибустири су били антилски гусари и пирати 17. и 18. века. Први флибустири били су баш Французи из Дијепа и Гаскоње и то поморци који су 1626. први пут заплвили у правцу Средње Америке – ради одмазде. Желели су да се освете Шпанцима за сурове поступке над њиховим друговима који су раније пловили пут Америке, континента који су Шпанци сматрали искључиво својим.

Потопљене лађе с благом

Историја каже и то да су флибустири, а међу њима су се убрзо поред Француза појавили и Енглези и Холанђани, имали своје базе на пустим и мочварним острвима Флориде и Антила. Одатле су полазили у „подухвате” на својим малим и брзим бродовима. Уништавали су и знатно веће и јаче шпанске лађе. Када су Енглези запосели Јамајку, флибустири су добили још једно, али тако снажно упориште да су одатле полазили у нападе и освајања читавих шпанских насеља на средњоамеричким обалама.

Многе богате луке и колоније памте у својој историји дан када су биле похаране: Куба, Панама, Вера Круз, Гвајакил, Картахена... Све је то друга половина 17. века. Флибустири су онда продрли и на Тихи океан и почели харање западне америчке обале. Шпанску трговину су у то време готово уништили. Отуда се и до данас по тим „гусарским” морима трага за потопљеним једрењацима с благом. Неки су нађени и извађени.

Многи су флибустири ушли чак и у војне енциклопедије по својим способностима и војничким вештинама. Тако, рецимо, Мензвелт, Сокинз, Свон, па чувени Хенри Морган који је чак био заменик гувернера Јамајке. То су све били Енглези, а од Француза у ту категорију спадају Но, Л'Олон, Граф и Грамон.

Капетан Корморан је био сваки лик из приче, помало сваки од ових „правих”. Замишљен је живописно, неустрашив је и леп, у „гусарској” белој кошуљи широких рукава и дубоко разрезаној на снажним прсима. Његово име је име птице. А корморани – или морски гаврани – су крупне грабљивице, изванредно брзи и вешти риболовци.

Шта још рећи о Капетану Корморану?

Љубитеље стрипа сигурно ће занимати нешто и о његовим творцима.

Шта значи машта!

Капетан Корморан настао је још педесетих година. Прве епизоде појавиле су се у француском листу напредне оријентације „Вајан”. Сценарија за епизоде смишљао је Жан Оливије, а цртали Пол Жијон и, понекад, славни Хуго Прат!

Пол Жијон спада у чувене цртаче строго реалистичког жанра. Он је од оних заљубљеника у свој посао који се још у дечијем добу одреде за „то и ништа друго”. Већ као четрнаестогодишњак почео је да зарађује помоћу графитне оловке: радио је дизајн за омоте плоча, објавио своје прве карикатуре. А прве стрипове објавио је у „Вајану”. Били су то „Бели Линкс” из 1947. и „Син Кине” из 1950. који се сматра једним од класичних стрипова послератног периода.

„Капетан Корморан” спада у Жијонове ране радове. Доцније се прославио са „Временом другарства”, „Улицом наде бр. 13”, „Кинеским путем” и нарочито „Космичким путницима” познатим још и под називом „Бродоломци времена”. Све су то серије са великим бројем епизода.

Већина Жијонових стрипова спада у авантуристички жанр. Његов таленат – као и у „Капетану Корморану” – нарочито се испољио у egzотичним пејзажима врхунске веродостојности... пардон! Све је то креација његове маште – Пол Жијон, наиме, готово да и није путовао по свету. Што су сестре Бронте у литератури, то је он у свету стрипа!

КАПЕТАН
КОРМОРАН;

Издајник

ЦРТА: ПОЛ ГИЈОН (PAUL GILLON)
ПИШЕ: ЖАН ОЛИВИЕР (JEAN OLLIVIER)

ТОРТУГА, УПОРИШТЕ БУЖАНИРА - ПОМОРСКИХ АВАНТУРИСТА, ТРГОВАЦА И КРИЗУМЧАРА - КОЈИ СУ САРАЂИВАЛИ С ФЛИБУСТИРИМА, АНТИЛСКИМ ПИРАТИМА...

1-652

ГЛАСАМ ЗА СМРТНУ КАЗНУ! ЛУИС СКОТ ЈЕ ХТЕО ДА ПРЕДА ТОРТУГУ ЕНГЛЕЗИМА...

ПРЕДЛАЖЕМ ДА ПРЕСУДА БУДЕ ОДМАХ ИЗВРШЕНА!

ОСУЂЕНИ, ИМАШ ЛИ ШТА ДА КАЖЕШ?

РАДИТЕ ШТА ХОТЕТЕ, НИШТА НЕЋУ РЕЋИ!

АЛИ, КАПЕТАН КОРМОРАН ЈЕ СКОЧИО...

НИЈЕ КРИВ! ЛУИС СКОТ СЕ БОРИО ХРАБРО КАО И ОСТАЛИ!

МЕЂУ МОРНАРИМА СЕ ЗАЧУО ЖАГОР...

ШТА ТИ ЈЕ, КОРМОРАНЕ? ЗАР ПОМАЖЕШ ЈЕДНОМ ИЗДАЈНИКУ?

СВЕ СЕ ОДИГРАЛО ДВА МЕСЕЦА РАНИЈЕ, ПРИЛИКОМ ОПСАДЕ ТОРТУГЕ, КАДА СУ БРАНИОЦИ ЈЕДВА УСПЕЛИ ДА СЕ О ОДУПРУ НАПАДУ ГУВЕРНЕРА ЈАМАЈКЕ, СЕР ЧАРЛСУ ДАНКАНУ...

КОМАНДАНТ ОПСАДЕ НА ТОРТУГИ БИО ЈЕ ЛОРАН, ГРОФ КОЈИ ЈЕ ТВРДИО ДА ЈЕ ТРИ ДАНА ПРЕ ПОЧЕТКА ОПСАДЕ ВИДЕО ЛУИСА СКОТА КАКО СЕ КРИШОМ ВРАБА СА ЈАМАЈКЕ...

ПОСЛУШАЈТЕ МЕ, ЛУДИ! ДОКАЗАЋУ ВАМ ДА ЈЕ ОВАЈ ЧОВЕК НЕВИН! ДОВЕШЋУ ВАМ ИЗДАЈНИКА, НЕ БИО ЈА КОРМОРАН!

НАЈЛАКШИ НАЧИН
ДА СЕ УТВРДИ СКОТО-
ВА НЕВИНОСТ ЈЕ ДА СЕ
ЗАУЗМЕ ЈАМАЈКА!

ШАВАС,
ЈЕДАН ИЗ
САВЕТА
СЕ НА-
СМЕЈАО...

ОБЕСИТЕ
ТОГ ЛУДА-
КА ЗА-
ЈЕДНО СА
СКОТОМ!

САМО
ПОКУШАЈ,
ШАВАСЕ!

ХАЈДЕ,
ШАВАСЕ,
ДА ВИДИМО
ДА ЛИ СИ ТОЛИ-
КО БРЗ НА МАНУ
КОЛИКО НА РЕ-
ЧИМА!

БОРБА НИЈЕ ТРАЈАЛА
НИ ДВА МИНУТА, А ШАВАС
ЈЕ ОСТАО
БЕЗ ОРУЖ-
ЈА...

ДА ЛИ
ПРИЗНА-
ЈЕШ ПО-
РАЗ, ШАВАСЕ?

КОРМОРАН СЕ ЗАТИМ ОБ-
РАТИО НАЈСТАРИЈЕМ У
САВЕТУ КАПЕТАНА...

МОЛИМ
САВЕТ
ДА ОДГО-
ДИ ИЗВР-
ШЕЊЕ КАЗ-
НЕ ЗА
ЈЕДАН
МЕСЕЦ!

НАЈСТАРИ-
ЈИ КАПЕТАН
СЕ ПОСА-
ВЕТОВАО
С ОСТАЛИ-
МА...

СЛАЖЕМ СЕ,
КОРМОРАНЕ!
УМИНИ ШТО
СИ НАУ-
МИО,
ДИ ПАЗИ
ДА СЕ
НЕ ПО-
КА-
ЈЕШ...

ВЕСТ СЕ БРЗО ПРОЧУЛА...

КАПЕТАН КОРМОРАН
ТРАЖИ ПОСАДУ, ДА ЛИ
НЕ ОБЕЉАВА ВИСОКЕ
ПЛАТЕ!

ИПАК,
СКУПИЛО
СЕ ТРИДЕСЕТ
ДОВОЉОЉА-
ЦА ЖЕЉНИХ
АВАНТУРА...

СУТРАДАН У ЗОРУ БРОД
ЈЕ ИСПЛОВИО...

КОРМОРАН СЕ УСКОРО ОБРА-
ТИО ПОСАДИ...

ЉУДИ МОЈИ, ОД ОВОГ
ТРЕНУТКА МИ СМО
ЕНГЛЕЗИ! ОДГОВА-
РАЈУГА ОДЕГА
ЈЕ У КОВЧЕЗИ-
МА! БРЗО СЕ
ПРЕОВУЦИТЕ!

ПРЕОБЛАЧЕЊЕ ЈЕ ПРО-
ТЕКЛО У ВЕСЕЛОМ РАС-
ПОЛОЖЕЊУ...

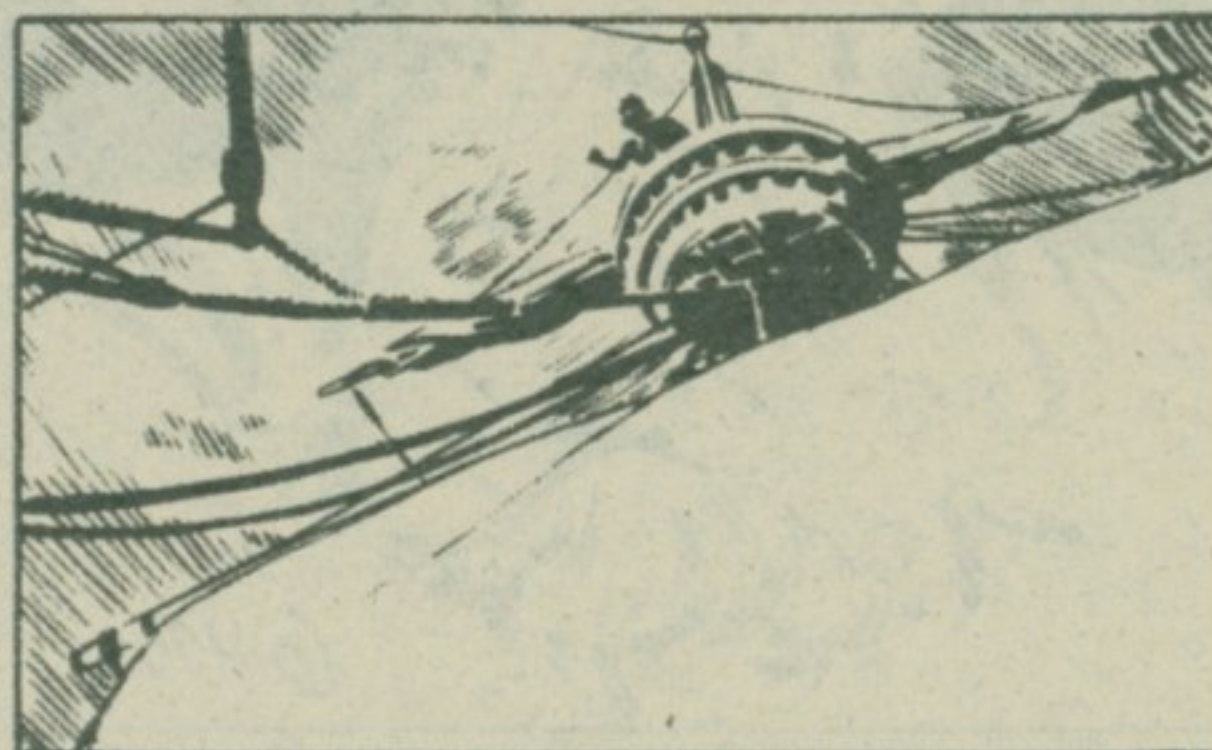

КО НЕ ЗНА ДОБРО ЕНГ-
ЛЕСКИ, НЕКА СЕ ПРЕТВА-
РА ДА ЈЕ НЕМ! ЈЕ Л'
ЈАСНО?

А МЕНЕ БЕТЕ ЗВАТИ
КАПЕТАН ВИНСОН!

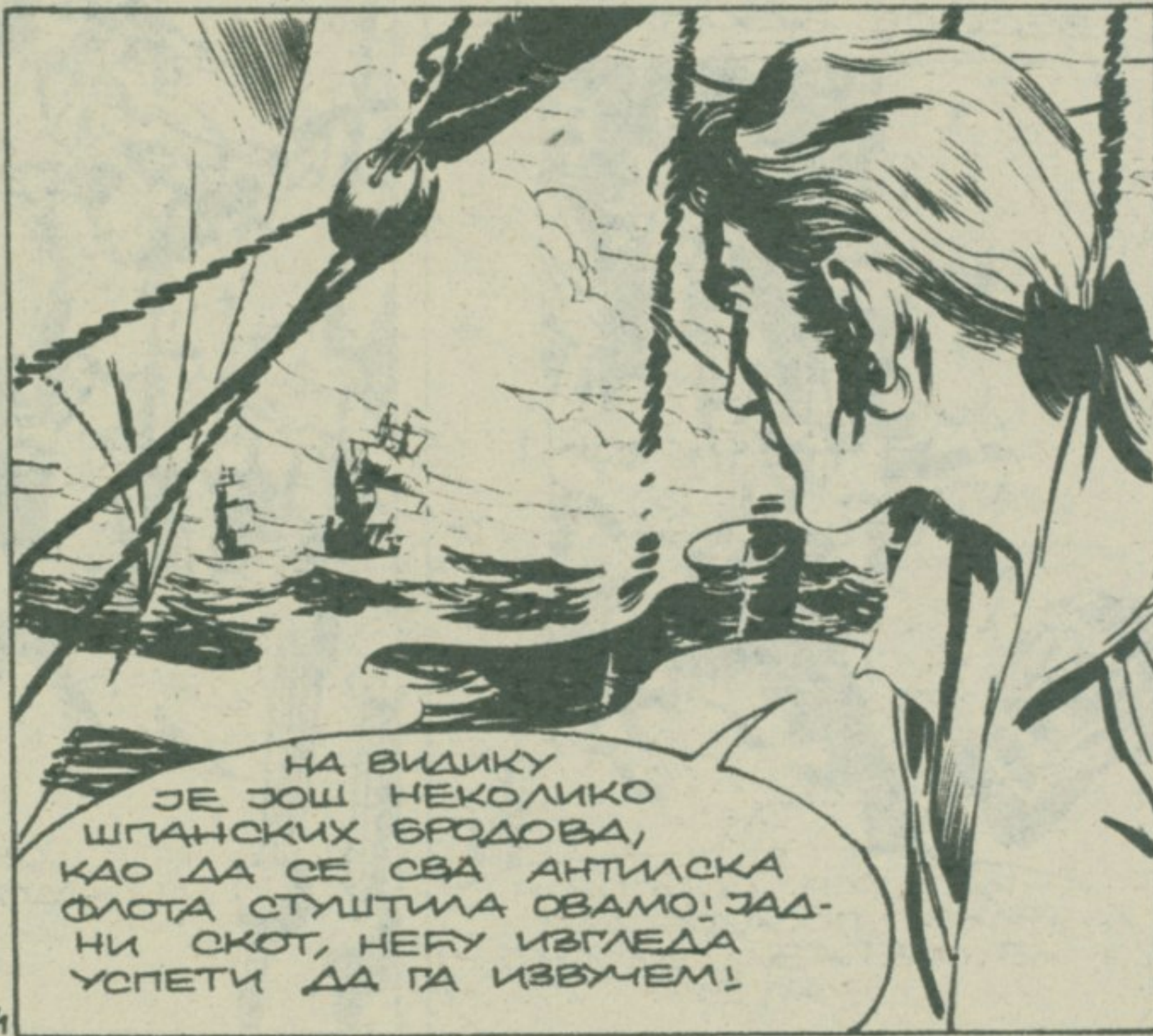
БРОД ЈЕ ПРЕ-
КРШТЕН У „ХАРОУ“
И ИСТАКНУТА
ЈЕ ЕНГЛЕСКА
ЗАСТАВА...

ПОСЛЕ ДУЖЕ ГЛЮБИДБЕ, НЕДАЛЕКО ОД
КОРМОРАНОВОГ БРОДА, СТВОРИЛЕ СУ СЕ ДВЕ НЕПРИ-
ЈАТЕЉСКЕ ШПАНСКЕ ФРЕГАТЕ КОЈЕ СУ ИХ НАПАЛЕ
БЕЗ УПОЗОРЕЊА. АЛИ, ЈЕДНА ОД ЊИХ СЕ УСКОРО ДИМИ-
ЛА, ЈЕР ЈЕ КОРМОРАНОВ ПОГЛАД БИО ПРЕЦИЗАН...

НА
ОВАКАВ
СУСРЕТ
КОРМОРАН
НИЈЕ РАЧУ-
НАО. АЛИ,
НА НЕСРЕ-
ЋУ, ТО
НИЈЕ
БИЛО СВЕ...

НА ВИДИКУ
ЈЕ ЈОШ НЕКОЛИКО
ШПАНСКИХ БРОДОВА,
КАО ДА СЕ СВА АНТИЛСКА
ФЛОТА СТУШТИМА ОВАМО! ЈАД-
НИ СКОТ, НЕГУ ИЗГЛЕДА
УСПЕТИ ДА ГА ИЗВУЧЕМ!

КОРМОРАНОВА ПОСАДА ОТВОРИЛА ЈЕ ВАТРУ И ДВА ЈЕДРЕЊАКА СУ ИЗГОРЕЛА. ОД ЈЕДНОМ, КОД РТА АРТИМО-НА ПОЈАВИО СЕ БРОД С ЕНГЛЕСКОМ ЗАСТАВОМ...

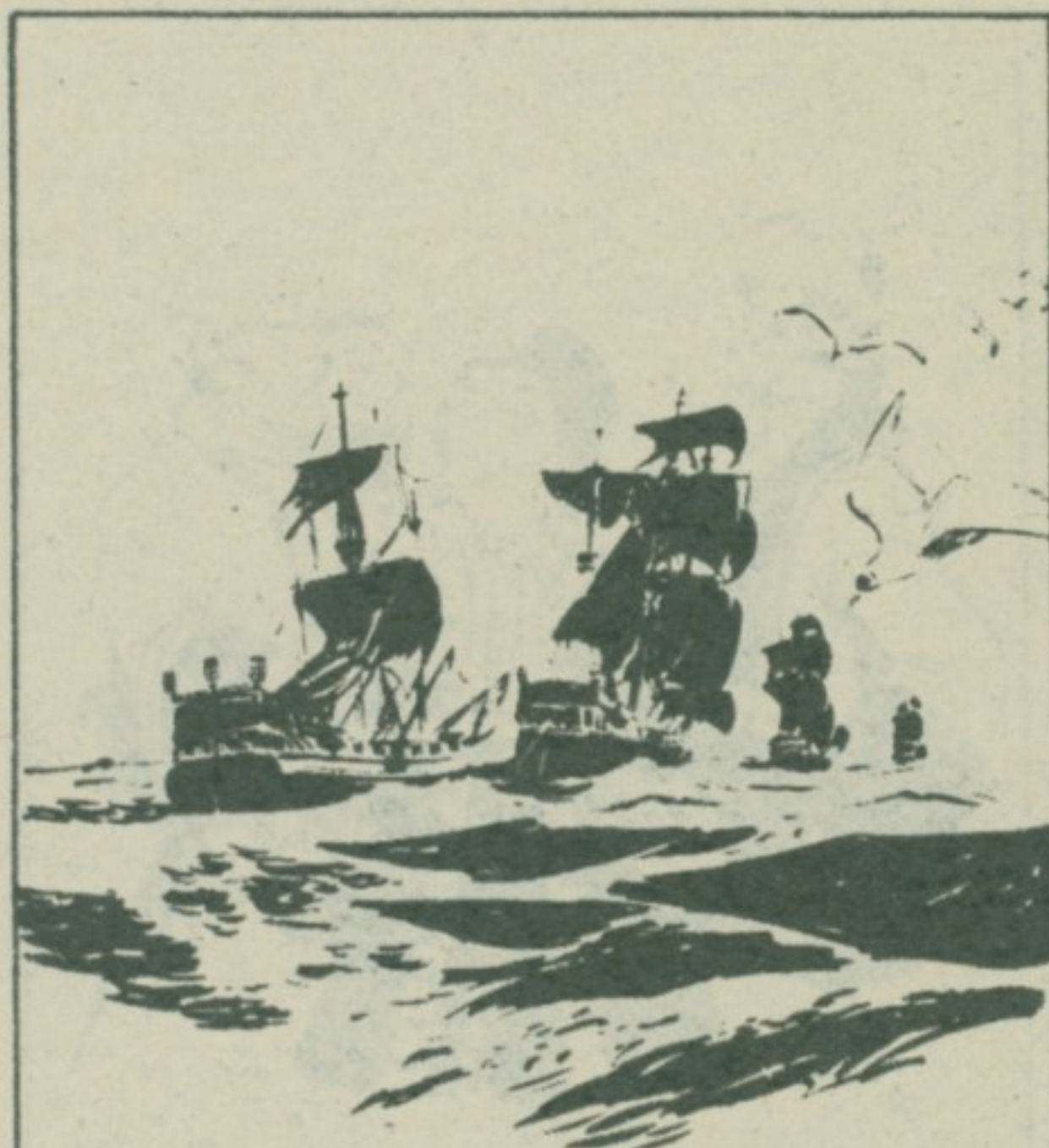

ШПАНСКИ БРОДОВИ СУ СЕ ПОВУКЛИ. КОРМОРАНОВИ ЛУДИ ТОЛИКО СУ СЕ БИЛИ УЖИВЕЛИ У УЛОГУ ЕНГЛЕ-ЗА, ДА СУ ОД СРЕБЕ ПО-ВИКАЛИ...

УСКОРО, ЈЕДАН ЧАМАЦ ЈЕ ПРИСТАО УЗ "ХАРОУ".

КАПЕТАН ПАРКИНГ-ТОН СА ЈАМАЈКЕ!

КАПЕТАН ВИСОН! ХВА-ЛА ВАМ! ИЗВУК-ЛИ СТЕ НАС ИЗ ШКРИП-ЦА!

УСКОРО СУ "ХАРОУ" И ДВЕ ЕНГЛЕСКЕ КОРВЕТЕ ПЛОВИ-ЛИ ПРЕМА ЈАМАЈЦИ, ЕНГЛЕС-КОЈ БАЗИ...

ДРАГИ КАПЕТА-НЕ ВИСОНЕ, ПО-ЗИВАМ ВАС НА ВЕ-ЧЕРАШЊИ БАЛ КОД ГУВЕРНЕРА СЕР ЧАРЛСА ДАНКА-НА!

ВАС ДВОЈИЦА ИДЕТЕ ВЕЧЕРАС СА МНОМ КОД ГУВЕРНЕРА НА БАЛ! УДЕСИТЕ СЕ И ПАЗИТЕ НА СВОЈЕ ПОНА-ШАЊЕ!

ЛЕДИ ДАНКАН И СЕР ЧАРЛС ДОЧЕКИВАЛИ СУ ЗВАНИЦЕ У СВОЈОЈ РАС-КОШНОЈ КУБИ...

ПРЕДСТАВЉАМ ВАМ КАПЕТАНА ВИСОНА И ЊЕГОВЕ ПОРУЧНИКЕ ПО-КИТА И ХОЛВЕЈА...

ДРАГО МИ ЈЕ, КАПЕТАНЕ... ЧУЈЕМ ДА СТЕ СЕ ХРАБРО СУПРОТ-СТАВИЛИ ШПАНЦИ-МА...

А ОНДА ЈЕ ЛЕДИ ДАНКАН ПОВЕЛА КОРМОРАНА У САЛОН СА ЗВАНИЦАМА...

ДВА КОРМОРАНОВА ДРУГА-
РА У УНИФОРМАМА КРА-
ЉЕВСКЕ МОРНАРИЦЕ ПО-
СМАТРАЛИ СУ РАДОЗНАЛО
ГОСТЕ...

СРЕБА
ШТО СТЕ
НАИШЛИ НА
ШПАЊЕ, А
НЕ ФЛИБУ-
СТИРЕ, КА-
ПЕТАНЕ!

ЈЕСУ ЛИ
ТИ ФЛИБУ-
СТИРИ
ЗАИСТА
ТОЛИКО ОПАС-
НИ КОЛИКО СЕ
ПРИЧА, СЕР
ЧАРЛОЗ?

ПРАВИ ВУКОВИ!
ЗА ЊИХ У ЗАКОНУ ТРЕ-
БА ДА ВАЖИ ЈЕДИНО
— КОНОПАЦ!

НА ОВЕ РЕЧИ, КОРМОРАН
СЕ ОСМЕХНУО...

САТ КАСНИЈЕ КАПЕТАН
ВИЛСОН ОСВОЈИО ЈЕ СВЕ
ДАМЕ. СЈАЈНО ЈЕ ИГРАО
И БИО ИЗВРСТАН ЗАБАВ-
ЉАЧ...

ПОМОРЦИ СУ ЧЕСТО
НЕОТЕСАНИ, АЛИ КА-
ПЕТАН ВИЛСОН ЈЕ ПРА-
ВИ ЦЕНТАМЕН!

С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ, КОР-
МОРАН ЈЕ БАЦИО ПОГЛЕД
НА СВОЈЕ ДРУГАРЕ. ЗАПА-
ЗИО ЈЕ ДА МНОГО ПИЈУ...

ЈЕДАН КАПЕТАН СА ЈА-
МАЈКЕ РАЗГОВАРАО ЈЕ СА
ЊИМА ДУЖЕ ОД ОСТАЛИХ...

ДА САМ ПРЕ ДВА МЕ-
СЕЦА УСПЕО ДА СЕ ИС-
КРЦАМ НА ТОРТУГУ СА
СВОЈИМ ЉУДИМА, ЗГАЗИО
БИХ ТО ГУСАРСКО ЛЕГЛО!

КОРМОРАН ЈЕ СКОЧИО, АЛИ
БИЛО ЈЕ ПРЕКАСНО ДА
СПРЕЧИ РЕАКЦИЈУ СВОГ
ДРУГА...

НАСТАВИЋЕ СЕ

ФЛАШ ГОРДОН; ТРГОВАЦ РОБЉЕМ

MAC RABOY

НЕГДЕ У
СВЕМИРУ
ТАЈНО
СУ СЕ
СУСРЕЛИ
ДВА
БРОДА...

ВЕЕ ДУГО ПОСЛУ-
ЖЕМО СА ТВОЈОМ
КОМПАНИЈОМ, ЦЕРИ
МЕДИСОНЕ! НА МО-
ЈОЈ ПЛАНЕТИ РО-
БОВИ СУ ЈЕФ-
ТИНИ...

... ОНО ШТО НАМ
ТРЕБА СУ ТЕХ-
НИЧАРИ... ДА РА-
ДЕ У ИНДУСТРИ-
ЈИ И УПРАВ-
ЉАЈУ СВЕМИР-
СКИМ БРОДО-
ВИМА!

ЗНАМ!
АЛИ ДО
ЊИХ СЕ
ТЕШКО ДО-
ЛАЗИ! СКУ-
ПИ СУ!

МОЈА ПЛАНЕТА
ЈЕ БОГАТА РУ-
ДАМА И МОЖЕ-
МО ДА ПЛАТИМО!
ЗНАШ ЛИ ЗА ЗЕ-
МАЉСКУ СТАНИ-
ЦУ **РАСКРШЋЕ**?

ДА! ВЕШТАЧ-
КИ САТЕЛИТ!
ОСТРВО ЗА
СВЕМИРСКИ
САОБРАЋАЈ!
ПУНО ЈЕ
ПОЛИ-
ЦИЈЕ!

И ТЕХНИЧАРА!
ВРЕДЕ ПУНО!
25000 ДОЛАРА
ПО ЧОВЕКУ
МОЖЕШ ЛИ НАМ
ИХ ПРИБАВИТИ?

ЗНАШ И САМ
КАКВЕ СУ КАЗ-
НЕ ЗА ТРГОВИ-
НУ РОБОВИМА!
АЛИ АКО ПО-
ВЕРАШ НА
30.000...

СЛАЖЕМ СЕ!
ПОТПИСАЋЕМО
ДОПОВОР!

НЕКОЛИКО
ДАНА КАСНИ-
ЈЕ ФЛАШ,
ДЕЈЛ И ЗАР-
КОВ ВРАЋАЛИ
СУ СЕ СА ТАМ
НЕ ПЛАНЕТЕ...

ЗАУСТАВИЋЕМО СЕ НА
СТАНИЦИ **РАСКРШЋЕ**,
ДА ОБАВИМО ЦАРИНСКЕ
ФОРМАЛНОСТИ!

ИЗГЛЕДА КАО МЕЂУ-
ПЛАНЕТСКИ ПОЛИ-
ЦИЈСКИ БРОД!

ТО НИЈЕ
ПАТРОЛНИ
БРОД НЕГО
ТУЋИНСКА
КРСТАРИЦА!

ХЕЈ!
ПА
ОНИ
ПУЦА-
ЈУ!

А МИ НЕМАМО ОРУЖ-
ЈЕ! БРЗО, ЗАРКОВЕ!
ПОЗОВИ СТАНИ-
ЦУ **РАСКРШЋЕ**...

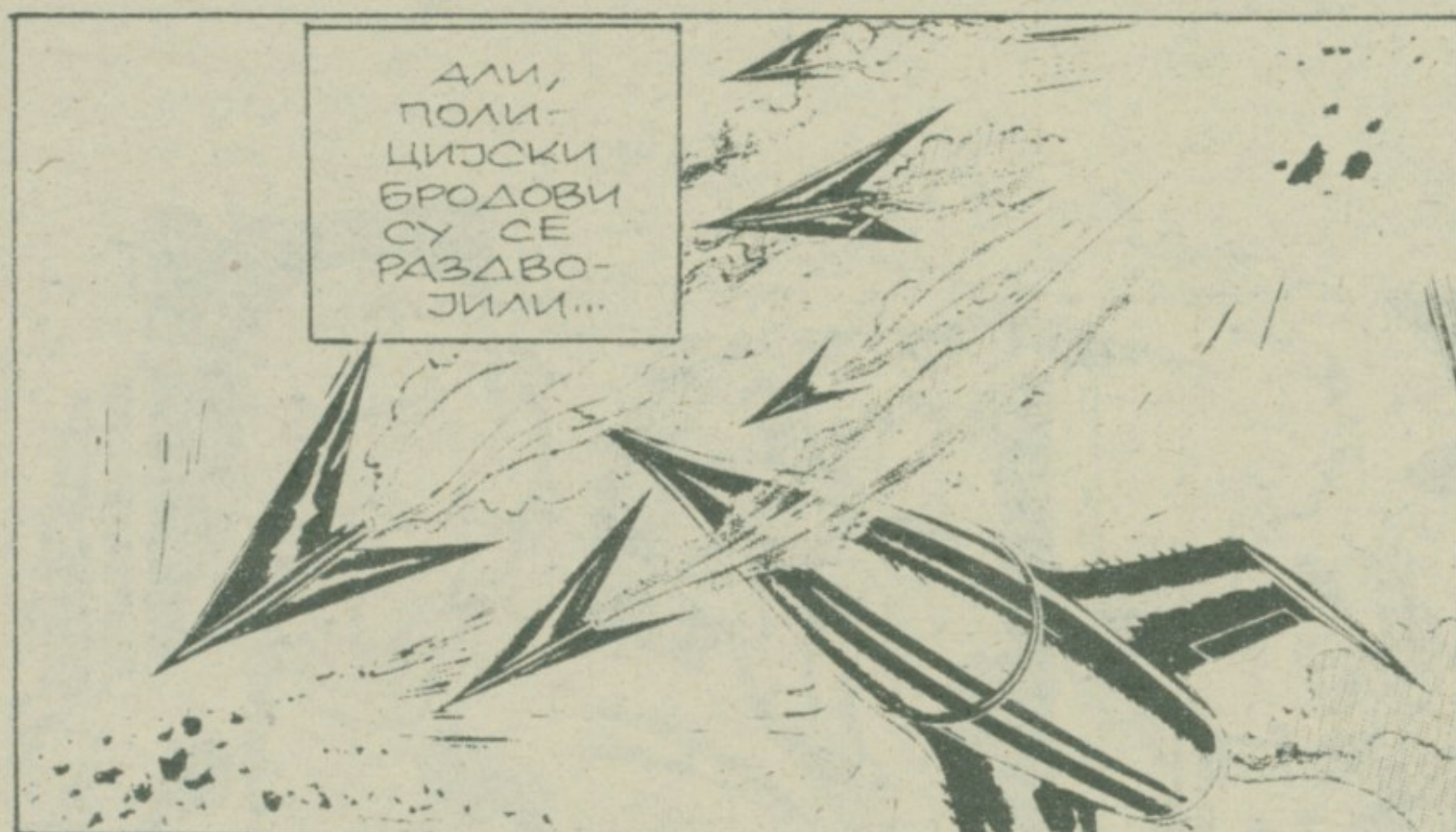

... ДОК ЈА ПОКУШАМ
ДА УМАКНЕМ!

ФЛАШЕ,
УХВАТИЛИ СУ
НАС МАГНЕТ-
СКИМ ЗРАКОМ
И ПРИВЛАЧЕ
НАС!

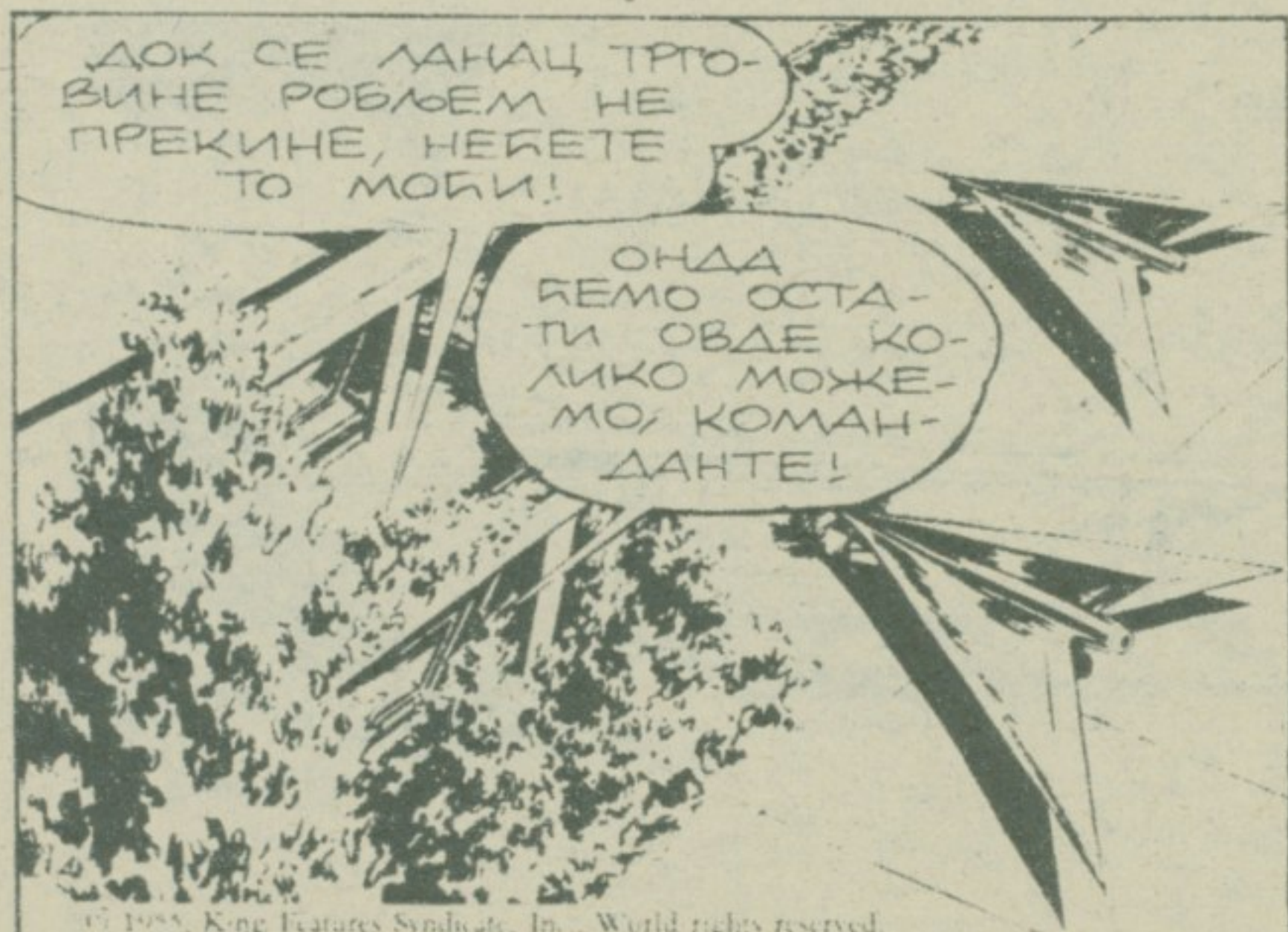

© 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

ФЛАШОВИ
СВЕМИРСКИ
ДРУГАРИ
ПОМОГЛИ
СУ ДА СЕ ЗА
ХИЛДУ НОРД
ИЗГРАДИ
КАФИЈА
РАСКРШЋЕ...

ПА,
МОМЦИ,
КАКВА СУ
БИЛА ЈАЈА
„А ЛА ГА-
НИМЕД“?

МММ, НАЈ-
ЛЕПШЕ ШТО
САМ ПОЈЕО
ОТКАКО
САМ ОТИЦАО
ОД МАЈ-
КЕ!

ЈОШ
ЈЕДНО
ТЕСТО
„ВЕНЕ-
РА“
ХИЛДА!

АХХ... ДИВНА
КАФА! ХВА-
ЛА, ДОРИС!

НЕМА НА
ЧЕМУ!

ЈАДНИЦА! НИКАД СЕ НЕ
СМЕЈЕ! МОРА ДА ЈЕ МУ-
ЧЕ МРАЧНА СЕБАНЈА
НА БРОД РОБОВА!

ПРОБИ ЋЕ ЈЕ ТО,
ФЛАШЕ! НЕ ВРЕДИ
ВРШИТИ
ПРИТИСАК!

СРЕДИЋЕ СЕ,
УКОЛИКО
БУДЕ УПОР-
НА КАО ЋЕ-
НА МАЈКА!

ТРЕБА ДА ВРАТИМ ДЕЈЛ И ЗАРКОВА
НА ЗЕМЉУ! ПРИПАЗИ МАЛО НА ПОСАО
ДОК СЕ НЕ ВРАТИМ!

КАКО ДОБРО КУВА...
УВЕК ЋЕ ИМАТИ
ПОСЛА!

ЗАРКОВ И ДЕЈЛ ТРЕ-
БА ДА СРЕДЕ МАПЕ
КОЈЕ СМО НАЧИНИЛИ!
ЧИМ ИХ ИСТОВАРИМ,
ВРАЋАМ СЕ
ОВАМО!

ДОБРО!
БИЋЕ МИ
ПОТРЕБНА
ТВОЈА
ПОМОЋ!

ПРИЧА СЕ
ДА ТРГОВ-
ЦИ РОБЉЕМ
ТРАЖЕ СВЕ-
МИРСKE
ТЕХНИЧА-
РЕ! МОЖДА
ЋЕ СЕ И
ОВДЕ
УВУКИ!

У ОБЛИЖ-
ЊЕМ УРЕ-
ДУ ЗА
ИМИГРА-
ЦИЈУ...

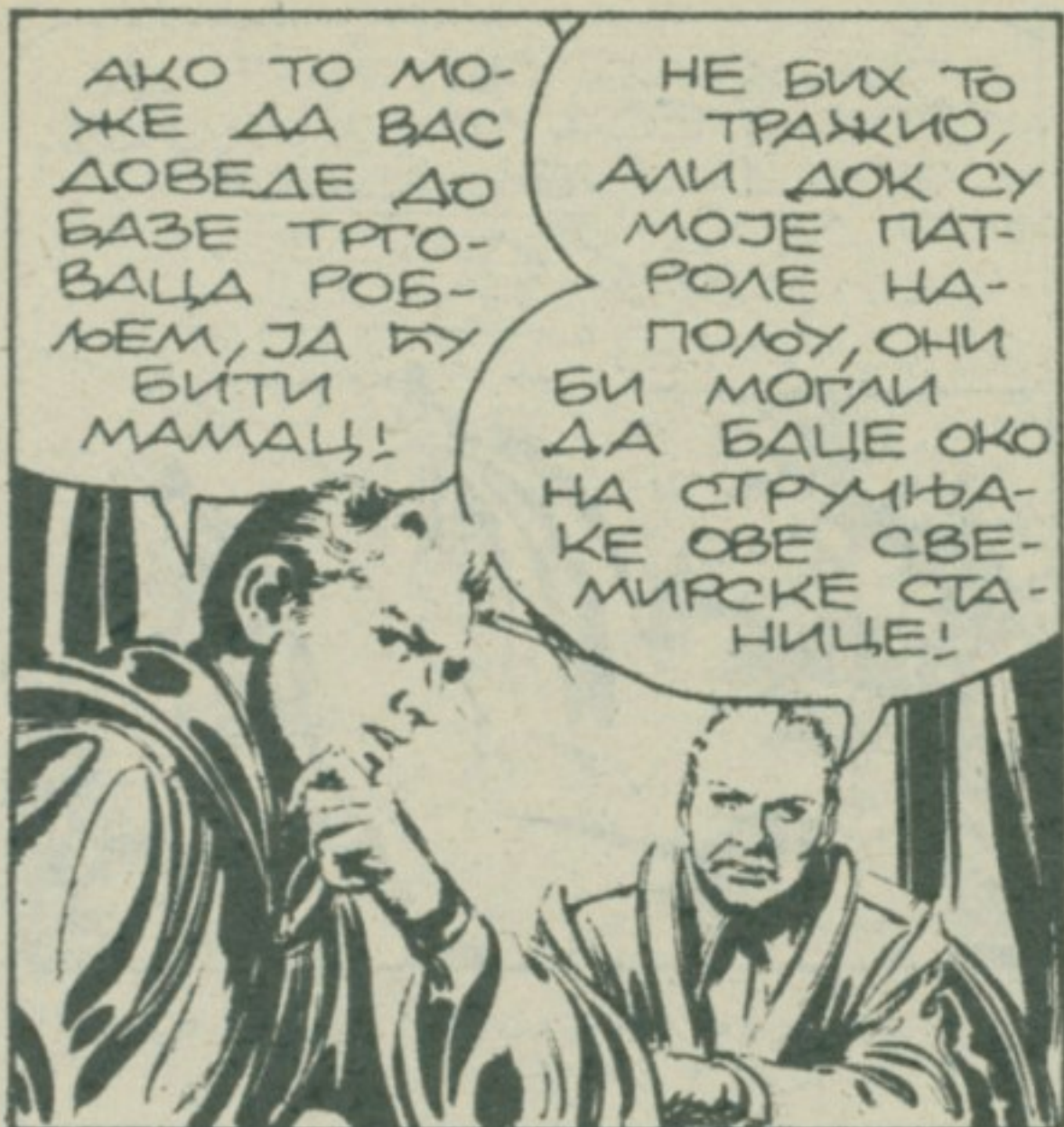
ХМ... ЦЕРИ МЕ-
ДИСОН... ЗАНИМА-
ЊЕ, УВОЗ-ИЗ-
ВОЗ! А ГДЕ
СТАНУЈЕТЕ?

ТАМО ГДЕ ИМА
ПОСЛА! ЈА САМ ГРА-
ЂАНИН СВЕМИ-
РА!

АКО ТО МОЖЕ ДА ВАС ДОВЕДЕ ДО БАЗЕ ТРГОВАЦА РОБЛЕМ, ЈА БУ БИТИ МАМАЦ!

НЕ БИХ ТО ТРАЖИО, АЛИ ДОК СУ МОЈЕ ПАТРОЛЕ НА ПОЛУ, ОНИ БИ МОГЛИ ДА БАЦЕ ОКО НА СТРУМЊАКЕ ОВЕ СВЕМИРСКЕ СТАНИЦЕ!

А ВЕЧЕРАС ЈЕ КОД ХИЛДИ СЛАВЛЕ! НИЈЕ ЧУДО ШТО СТЕ ТАМО ПОСТАВИЛИ ПОЛИЦАЈЦЕ!

ПОЛИЦАЈЦИ? КОД ХИЛДИ?

ДА, ПАТРОЛА! МИСЛИО САМ ДА ЈЕ ОНАЈ ИСТРОШЕНИ БРОД ПОСЛУЖИО САМО ЗА МАСКИРАЊЕ!

ПАТРОЛА? БРОД? БОЉЕ ДА ПОЖУРИМО ДО КАФИФА!

У ХИЛДИНОМ КАФИГУ ЦЕРИ МЕДИСОН ЈЕ ПОМАГАО ДА СЕ ГОСТИ ПОСЛУЖЕ...

АХА! ДРОГА ДЕЛУЈЕ... ВРЕМЕ ЈЕ ДА СЕ ЈАВИМ МОЈИМ ЉУДИМА...

СИГНАЛ, МОМЦИ! ХАЈДЕМО!

ФЛАШ И ВОЛШ СУ СТИГЛИ...

ЕНО ИХ! ОДНОСЕ ЉУДЕ У БРОД!

ТРГОВЦИ РОБЛЕМ ОДЕВЕНИ КАО ПОЛИЦАЈЦИ! НЕ СМЕМО ДА ПУЦАМО!

СПРЕМАЈУ СЕ ДА УЗЛЕТЕ! НАШИ БРОДОВИ ЋЕ ЗАЧАС СТИГТИ ТУ КРТИЈУ! АЛО, РАКЕТОДРОМ!

© 1995, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

АЛИ КАДА ЈЕ ИСТРОШЕНИ БРОД УЗЛЕТЕО, ОДБАЦИО ЈЕ СВОЈ ОТРАДНИ ОКЛОП, И СЈАЈНА ЛЕТЕЛИЦА ЈУРНУЛА ЈЕ УВИС...

У ХИЛДИНОМ КАФИГУ, У КОЈЕМ ЈЕ ДО МАЛОПРЕ БИЛО СЛАВЛЕ...

НАПРИМЕН! НИ ЖИВЕ ДУШЕ!

ОДВЕЛИ СУ И ХИЛДИ И ДОРИС!

ХИЛДИЗ ТИЗ!
ШЕФ ОВОГ
ЛАНЦА ТРГО-
ВИНЕ РОБ-
ЉЕМ?

ИЗГЛЕДАШ ДА ТЕ ЈЕ ИЗДАО
НАЈБОЉИ ДРУГ! ЧИТАВА ОНА
МАСКЕРАДА НА СТАНИЦИ
БИЛА ЈЕ САМО РАДИ
ПОСЛА!

МУЖ МИ СЕ ИЗГУБИО
У СВЕМИРУ! ДОРИС
И ЈА СМО ГА НАЈЗАД
НАШЛЕ ОВДЕ, НА ЧЕЛУ
ТРГОВИНЕ РОБЉЕМ!
КАДА ЈЕ УМРО, НИСУ
МЕ ПУСТИЛИ, ЈЕР САМ
ПРЕВИШЕ ЗНАЛА!
МОРАЛА САМ ДА
НАСТАВИМ ТАЈ
ПОСАО!

И ПО-
СТАЛА
СИ НОВИ
ВОЂА? ЗАР
НЕ,
ХИЛДИЗ?

ЈА САМ ВОДИ-
ЛА ПОСАО, АЛИ
САДА ЈЕ ТОМЕ
КРАЈ! ВИДИШ ЛИ
ОВАЈ МРАЧНИ
ХОДНИК ИЗ
МЕНЕ?

ДА ЛИ ТУ
ТРЕБА ДА
КРЕНЕМ
У СВОЈУ
ПОСЛЕДЊУ
ШЕЋЊУ?

ТРЧИШ ПРЕД
РУДУ, ФЛАШЕ...

ТИМ ХОДНИКОМ БУ ПОБИ ДО
БРОДА СПРЕМНОГ ЗА БЕКСТ-
ВО! У СТОЛУ СЕ НАЛАЗИ
НОВАЦ ДОВОЉАН ЗА ШКО-
ЛОВАЊЕ ДОРИС! ОБЕГАЈ
МИ ДА БЕШ ЈОЈ ПОМОРИ
ДА ЗАВРШИ ШКОЛУ!

ЈА ИМАМ ДОВОЉНО
НОВЦА ДА ОТВОРИМ
ХОТЕЛ НА ЈУПИТЕРУ, ВЕ-
НЕРИ ИЛИ НЕКОМ ТРЕГЕМ
МЕСТУ! НЕМОЈ МЕ ПРА-
ТИТИ, ФЛАШЕ, ЈЕР БУ
УПОТРЕБИТИ ПИШТОЉ!

НЕКОЛИКО
МИНУТА КАС-
НИЈЕ...

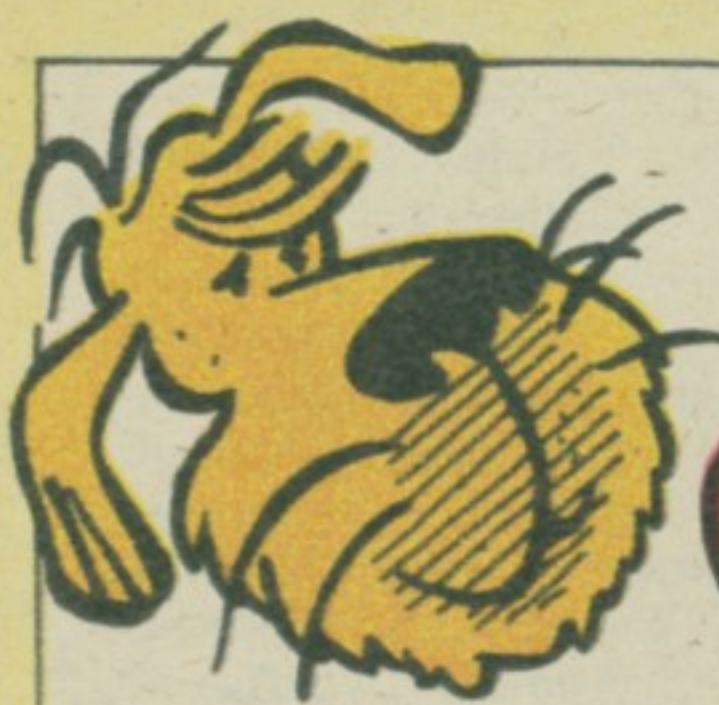
ФЛАШЕ, ПОГЛЕДАЈ... ЈЕД-
НА РАКЕТА УЗЛЕКЕ!

ТО ЈЕ ХИЛДИ! ВИШЕ
ЈЕ НИКАДА НЕГЕМО
ВИДЕТИ! ОВО ДЕТЕ
ИДЕ СА МНОМ, КАО
ШТО ЈЕ ХИЛДИ
ЖЕЛЕЛА!

ОХ, ФЛАШЕ...
ТАКО СЕ
РАДУЈЕМ!

КРАЈ

ОБУЦИТЕ ДЕНИСА И МАРГАРЕТУ

ШЕШИР ПРОРЕЖИ
ПО ЦРТИЦАМА

ТРЕНЕРКА

ОДЕЛО ЗА
ИГРУ

ДЕНИС

МАРГАРЕТИНА
ЛУТКА

ДЕНИСА,
МАРГАРЕТУ
И ЛУТКУ
ЗАЛЕПТЕ
НА КАРТОН,
ХАЉИНЕ СЕ
НЕ ЛЕПЕ

ЛУТКИНА
ХАЉИНА

СВЕЧАНИ
КОМПЛЕТИ

ТРЕНЕРКА

КАПКАТ ЗА ДЕНИСА
(ПРОРЕЖИ ПО ЦРТИЦАМА)

МАРГАРЕТА

ОДЕЛО ЗА
ИГРУ

РЕЗУЛТАТИ ЛИКОВНОГ КОНКУРСА

МОЈА МАРКА НА ТВОМ ПИСМУ

ПОРЕД КОЛЕКТИВНЕ НАГРАДЕ У ЦРВЕНКУ ИДУ И ТРИ ДРУГЕ И ЈЕДНА ТРЕЋА ПОЈЕДИНАЧНА НАГРАДА

ПРВЕ НАГРАДЕ

Већ смо објавили да је специјалну прву награду добила Тања Фалетич из Крања. Две прве награде припале су и: ТАМАРИ МИЛОШЕВИЋ из Београда, Партизанска 25 (Она добија златну медаљу, два инострана петодневна туристичка аранжмана и трогодишњи комплет марака у класеру. Тамара ће на овај пут моћи да поведе једног од својих родитеља или наставницу ликовног васпитања) и РОБЕРТИ ВАРГА из Скопља, Булевар Јанета Санданског 107/3 - 7; њој такође припада златна медаља, два инострана петодневна туристичка аранжмана и трогодишњи комплет марака у класеру. Она ће одлучити да ли ће на овај пут поћи са својом наставницом ликовног васпитања или са једним од родитеља. Туристички аранжмани су поклон „Путника“.

ДРУГЕ НАГРАДЕ

Све три друге награде припале су ученицима Основне школе „Вук Караџић“ из Црвенке. Свако од њих добија сребрну медаљу, два домаћа седмодневна аранжмана на планини и један двогодишњи комплет марака у класеру. Кога ће НАТАША НИКОЛИЋ, МИЛАН ГЛУШАЦ и ОЛИВЕРА ПОКРАЈАЦ позвати на овај седмодневни одмор нека одлуче сами. Туристичка агенција „Путник“ побринуће се да им награде остану у лепом сећању.

ТРЕЋЕ НАГРАДЕ

МИРЈАНА ПАНТИЋ, Основна школа „Вук Караџић“ из Црвенке, МАРИЈЕНА ГОЛУБОВИЋ, Улица 12. нова бр. 16 Сремчица и РЕНАТА ДУДАС, Трг октобарске револуције 22 из Суботице освојиле су

три треће награде. Свакој од њих припада по бронзана медаља, по два седмодневна домаћа аранжмана на планини и по један једногодишњи комплет марака у класеру. Остављамо им на вољу да ли ће овај седмодневни одмор провести у друштву својих наставника или родитеља. Да кажемо и то да ће „Путник“ добитнике водити на Копаоник, једну од наших најлепших планина.

150 ЛП плоча забавне и народне музике добили су:

Јелена Нејгебауер, 21000 Нови Сад; Татјана Поповић, 26300 Вршац; Данка Костадиновић, 15307 Лешница; Јован Малетић, 15307 Лешница; Ирена Ристовић,

Илустровао Димитрије Костић

11000 Београд; Агнеса Керепеш, 24000 Суботица; Драгица Иконић, 14000 Ваљево; Ана Новаковић, 14000 Ваљево; Лејла Муминовић, 71000 Сарајево; Дејан Влашки, 71000 Сарајево; Амира Ђапо, 71000 Сарајево; Жељко Радуловић, 19250 Мајданпек; Марко Врањин, 11000 Београд; Сузана Стојановић, 17500 Врање; Јагодинка Стефановић, Близна, 19250 Мајданпек; Михајло Магоч, 21466 Куцура; Јасна Фикет, Сурчин 11000 Београд; Милан Ђилас, 21400 Бачка Паланка; Злата Мујчин, 91000 Скопје; Анка Ћосић, 15300 Лозница; Иван Живанов, 23000 Зрењанин; Катарина Јоцковић, 11000 Београд; Ана Вујачић, 11500 Обреновац; Александар

Недељков, 25000 Сомбор; Ана Петри, 11211 Борча; Дејан Дојчиновић, 11000 Београд; Иван Младеновић, 11090 Београд; Тамара Антић, 21400 Бачка Паланка; Владимир Коловић, 36000 Краљево; Борис Николић, 19000 Зајечар; Мија Ђурић, 71000 Сарајево; Зоран Паљевић, 19000 Зајечар; Јелена Радановић, 19250 Мајданпек; Снежана Њомцуловић, 19250 Мајданпек; Јованка Мишић, 19250 Мајданпек; Предраг Рашковић, 19250 Мајданпек; Сузана Стагаревић, 19250 Мајданпек; Зоран Кожомановић, 19250 Мајданпек; Мирјана Јовановић, 19250 Мајданпек; Весна Павловић, 19250 Мајданпек; Снежана Богдановић, 19250 Мајданпек; Светлана Попов, 23315 Банатска Топола; Ненад Бојат и Луси Кесић, 26000 Панчево; Снежана Гутеша, 23000 Зрењанин; Горан Дуић, 23000 Зрењанин; Александра Лукин, 23000 Зрењанин; Наташа Бозитовац, 23000 Зрењанин; Љиљана Вукоја, 54511 Сушине - Ђурђеновац; Богдан Милојевић, 14000 Ваљево; Никола Штрбац, 11070 Н. Београд; Јасмина Костадиновски, 11300 Смедерево; Александар Шајиновић, 74270 Теслић; Желимир Фишић, 56000 Винковци; Матеј Мустапић, 71000 Сарајево; Милош Вујковић, 25000 Сомбор; Матеја Петан, 61000 Љубљана; Едина Ћатић, 75000 Тузла; Јана Кристанц, 64000 Крањ; Кристина Влајинац, 17500 Врање; Дино Ћехић, 77000 Бихаћ; Борјана Перунички, 11000 Београд; Славица Јанешлиева, Скопје, 91060 Горче Петров, нас. Влае; Игор Срдоц, 51000 Ријека; Игор Ситар, 62000 Марибор; Каћа

Светозарево; Маја Цветковић, 18000 Ниш; Јасмина Кујунџић, 24413 Палић; Марић Синиша, 72000 Зеница; Џенан Узуновић, 72000 Зеница; Даница Вукадиновић, Доброта бб, 85330 Котор; Јелена Тијанић, 31000 Титово Ужице; Самир Чејван, 78225 Котор Варош; Александар Пушкаш, 21000 Н. Сад; Александар Динић, 11326 Доња Ливадица; Наташа Половић, 81000 Титоград; Ана Петровић 21000 Нови Сад; Јелена Марковић, 11050 Београд; Небојша Рајић, 35000 Светозарево; Небојша Ђиновић, 11320 Велика Плана; Мојца Вугринић, 68351 Стража, Ново Место; Стојковић Мирослав, 11000 Београд; Маја Ђурић, 78000 Бања Лука; Наташа Ђурић, 23000 Зрењанин; Наталија Лађевић, 44230 Костајница; Милош Петровић, 31254 Костојевићи; Ђорђе Тодоровић, 11000 Београд; Бане Андреев, 11070 Београд; Филип Мајхснер, 11070 Нови Београд; Александар Костић, 16000 Лесковац; Љиљана Адамовић, 12240 Кучево; Светислав Дамњановић, 15000 Шабац; Ирина Ковачевић, 11000 Београд; Саша Ћопић, 58350 Метковић; Наташа Ненадовић, Зуце 11225 Београд; Ана Влајковић, 11000 Београд; Александар Микић, 21000 Нови Сад; Наташа Владисављевић, 22221 Лаћарак; Анета Галева, 71000 Сарајево; Дејан Војнић, 24000 Суботица; Љубомирка Билењкић, 21460 Т. Врбас; Вања Таврић, 23000 Зрењанин; Маша Ђерђи, 23000 Зрењанин; Милан Радовановић, 23000 Зрењанин; Биљана Удицки, 23000 Зрењанин; Александар Брајић, 23000 Зрењанин; Сања Јозановић, 55000 Славонски Брод; Горан Кузик, 55000 Славонски Брод; Тања Јовичић, 55000 Славонски Брод; Драган Исаиловић, 34321 Десимировац; Слађана Божиновић, 34321 Десимировац; Весна Ђорић, 34321 Десимировац; Грега Бенчина, 64000 Крањ; Сузана Деса, 64000 Крањ; Мелана Мирковић, 19210 Бор; Сандра Младеновић, 19210 Бор; Игор Радуловић, 19210 Бор; Јулија Величковић, 19210 Бор; Иван Ристић, 38000 Приштина; Душко Крљић, 77000 Бихаћ; Душан Вујичић, 11000 Београд; Татјана Мунђеран, 11000 Београд; Небојша Грбић, 11000 Београд; Иван Владисављевић, 11000 Београд; Кристина Вила, 54000 Осијек; Дејан Николић, 34000 Крагујевац; Рената Парапанска, О. У. „Климент Охридски“, Прилеп; Ана Рајковић, 11273 Батајница; Славица Наумовска, 97000 Битола; Ваљбона Гербавци, 11080 Земун; Станислав Падејски, 23000 Зрењанин; Горан Колевски, 91000 Скопје; Душан Поповић, 11060 Београд; Никола Перић, 11000 Београд;

* * *

У следећем броју завршавамо са објављивањем имена награђених учесника ликовног конкурса „Моја марка на твојем писму“.

СВЕ НАГРАДЕ ШАЉЕМО ОДМАХ, А НАЈКАСНИЈЕ 60 ДАНА ПО ОБЈАВЉИВАЊУ РЕЗУЛТАТА.

ОБРАТИТЕ СЕ КОЛЕГИ, ЈА С ЊИМ НЕ РАЗГОВАРАМ

Малборо у Великој Британији има свега два саобраћајца, а њих двојица однедавно не говоре.

Тешка свађа избила је оног дана када је шездесетчетворогодишњи Алберт Смарт исписао казну и закачио је за брисач непрописно паркираног аутомобила свог колеге, четрдесетчетворогодишњег Сиднија Нобса.

– Страшно сам љут на њега – изјавио је Нобс. – Знао је да су то моја кола и написао је казну намерно.

– Казнио сам га зато што је паркирао на месту обележеном двоструком жутом линијом. Нико није изнад закона, па ни саобраћајци – гласи Смартов одговор.

О свађи једина два саобраћајца у Малбору грађанство је сазнало посредством листа „Манчестер њуз“.

ЧИСТ ПРОФЕСИОНАЛИЗАМ

На недавно одржаној модној ревији париска полиција ухапсила је једног цепароша који је изјавио да се ту обрео по два основа: обављање текућих послова и упознавање са модним линијама цепова за наредну сезону.

БЕСМИСЛИЦА, УВАЖЕНИ СУДЕ!

Пошто је одбио да на лицу места плати казну за прекорачење брзине, један возач из Палерма доспео је на суд где је пред лицем правде поновио изјаву дату саобраћајном милиционеру:

– Па то је бесмислица! Спреман сам да прихватим како сам можда возио 118 – али нипошто 119 километара на сат.

ДА НЕ ЗНАТЕ СЛУЧАЈНО ЈОШ НЕКУ РЕЧ?

Познати амерички глумац Гари Купер био је изузетно шкрт на речима и том својом особином задавао је силне главобоље новинарима. Један и за своју професију неубичајено упоран холивудски репортер одлучио је да по сваку цену из Купера исцеди бар неку изјаву у вези са филмом „Тачно у подне“ који се управо снимао.

– Да ли је тачно, господине Купер, да ће вам партнерка бити Грејс Кели?

– Аха – гласио је одговор.

– А филм се заправо бави извесним моралним питањима?

– Аха.

Уследило је неколико нових питања и одговарајући број Куперових

„аха“. Коначно изнервиран, репортер је упитао:

– Господине Купер, је ли „аха“ једина реч коју ви знате?

– Аха – одговорио је глумац.

ОДРЖАВАЈТЕ СОПСТВЕНИ ГРОБ

На гробљу у Сарију у Великој Британији стоји табла са следећим написом:

„Како нам одржавање гробља из дана у дан задаје све више мука, најлепше молимо парохијане да сами шишају траву око својих гробова“.

ДЕЧЈА ПОСЛА

Ево најновијег аргумента у прилог тврдњи да је телевизија и те како моћно средство. Телевизијска станица из града Омахе у Небраски емитовала је из дана у дан рекламу у којој се тврди да су боје месне фабрике тако једноставне за употребу да би њима чак и четворогодишње дете могло да омала кућу. Није познато какво је мишљење о реченој реклами претходно имао, али када се једног дана господин Цек Робардс вратио с посла, непријатно су га изненадиле црне брљотине на фасади његовог дома. Робардсов четворогодишњи син Цеф урадио је баш оно што се у тв реклами и тврдило да је могуће.

КАД ЦВЕЋАРУ ПРОРАДИ КЛИКЕР

Недавно се у „Лондон Тајмсу“ појавио стенографски исписан оглас. Из разумљивих разлога, оглас је заголицао знатно већу приличност броја пословних људи, па је тог дана одговарајући број лондонских секретарица добио задатак да га под хитно преведе на разумљив језик. Испоставило се да га је дао један цвећар. Садржај: „Сетите ме се кад ваш шеф одлучи да неком пошаље цвеће. Поздравља вас ваш цвећар“. Следи адреса.

ЧАЈНИ БОН-ТОН

Чак и у савременом Јапану чај се пије по церемонијалу са строго утврђеним правилима. Лепо васпитан Јапанац увек пружа госту шољу са шаром окренутом ка њему. Лепо васпитан гост никада неће почети да из ње пијука пре него што је поново не окрене ка домаћину.

ПРИЛИКА ЗА НЕПРИЛИКУ

У излогу залагаонице у Пицбургу пише: „ОБРАТИТЕ НАМ СЕ ПРВОМ НЕЗГОДНОМ ПРИЛИКОМ“.

МЛЕКО НА НЕРЕ

Шта има да се прича о крави? Па, и нема. О животињи која је тако обична и толико блиска човеку зна се све. А сад покушајте да замислите зоолошки врт у коме посетиоци стоје пред ограђеним простором у коме су краве, свиње, козе... То је ипак претерано, рећи ћете. Међутим, такав зоолошки врт постоји у СР Немачкој и веома је посећен. За многе одрасле и још бројнију децу великих градова то је јединствена прилика да се упознају с — домаћим животињама! И недавно спроведен тест међу школском децом у америчком граду Бостону показао је запањујуће резултате: већина ђака није ни посумњала да постоји нека веза између краве и млека. Они верују да се млеко које њихове мајке купују у јарко обојеном тетрапаку производи у фабрици, као кока-кола. Можда је то и крајност, али није тајна да и многи одрасли у милионским градовима више знају о животу делфина него о домаћој животињи захваљујући којој на трпези имамо млеко, бутер, сир, павлаку, месо...

Музли су их — стојећи!

Краву је у ствари створио човек. Почетком 17. века убијено је последње дивље говече, такозвани тур (*Bos primigenius*). Ова крупна животиња црне длаке с јаким роговима повијеним напред гајена је на готово свим континентима, да би данас о њој остао помен само на грбовима и штитовима средњовековних витезова. Управо тај тур предак је данашње крупне рогате стоке. До 17. века упоредо са туром постојали су и његови рођаци које је човек узео под своју заштиту, из себичних разлога, разуме се. Тур је припитомљен негде пре осам хиљада година и то најпре у Индији, где је крава и данас поштована као света животиња.

Ако се дивље говече током хиљаду година врло мало изменило, то се не може рећи за домаће. На разним континентима, у зависности од климе, селекцијом су створене врсте које највише одговарају човековим потребама. Данас постоје четири основне подврсте крупне стоке: европска дугорога која насељава равнице, европска краткороба која живи у брдским и шумовитим областима, централноазијско говече и јужноазијско и северноафричко — зебу (*Bos indicus*) с великом грбом на леђима, отпорно на врућине и добро за вучу и ношење.

Ове подврсте знатно се разликују између себе, а све заједно од својих предака. Пре две хиљаде година, на пример, краве су биле далеко вишег раста, па су их музли не као данас седећи већ — стојећи! У извесним периодима, међутим, краве су се смањивале. Тако, рецимо, у 18. веку, краве у неким земљама Европе нису биле више од данашњег теленцета. Једва су имале млека и за свој подмладак...

Иза краља прва крава

Праву револуцију у говедарству изазвало је укрштање. Енглески

ШТА ЗНАМО, А ШТА НЕ ЗНАМО О КРАВИ

АКО ЈЕ ПРЕМЕСТЕ У СУСЕДНУ ШТАЛУ ИЛИ ЈЕ САМО ОДВОЈЕ ОД НАЈБОЉЕ ДРУГАРИЦЕ, ОДМАХ ЋЕ ПОЧЕТИ ДА ДАЈЕ МАЊЕ МЛЕКА. „ДУШЕВНИ МИР“ ЗА КРАВУ НИЈЕ НИШТА МАЊЕ ВАЖАН ОД ДОБРЕ ХРАНЕ И ДОВОЉНО ВОДЕ

Зебу се разликује од обичног говечета по клепавим ушима и грби са резервом коју троши кад нема довољно хране.

природњак Роберт Беквел пронашао је у 18. веку метод који је касније назван инбриндинг. Суштина је у томе што су бикове код којих је примећена нека корисна особина укрштали с његовим најближим рођацима и таквим се усмеравањем код потомства добијала одређена изразита особина. Касније су пронађени и други методи одгајивања чистог приплодног „кадра“. Као резултат селекције данас постоји око 960 различитих врста говеда. Највећи пољопривредни комбинат код нас ПКБ има 18.500 крава изванредне црно-беле источнофризијске расе код које су комбинована својства млечности и товности.

Савремена крава даје у просеку 15–20 литара млека дневно. Оне боље и два-три пута више. И тако током 280–320 дана годишње (краве „засушују“ два месеца пре тељења). Расне краве старе 3–4 године достижу тежину 500–600 килограма,

а неке и до 1000. „Млечна фабрика“ производи млеко пуних 13 година од двадесетак колико јој траје век. Старије краве у просеку дају мање млека јер им, између осталог, временом од сталног преживања опадају зуби. По правилу крава сваке године отели по једно теле, ређе два, још ређе три, а рекорд држи америчка крава која је донела на свет седам телата истовремено.

Сељачка породица која има краву, још боље две-три, решила је проблем исхране. Наши сељаци одавнина називају краву хранитељком, а тако мисле и други. На сасвим другом крају планете, у источној Африци, у племену Ватуси, постоји пословица: „Осим краља, ништа није важније од краве.“

Воле слатко и — музику

Постоје многе предрасуде о крави. Сматра се, рецимо, да се бик или крава разбесне кад виде црве-

ну боју. Међутим, тореадор би могао да маше плаштом било које боје зато што ни бикови ни краве практично не разликују боје.

Њух је код краве слабије развијен него код других животиња, али је ипак довољно јак да мајка непогрешиво по мирису препозна своје теле међу хиљаду других. Други пример: пре но што почне да пасе крава пажљиво оњуши земљу, баш земљу, не траву. И, ако се испостави да у тлу има вештачког ђубрива, неће ни окусити траву ма колико гладна била.

Нису у праву они који сматрају да крава највише воли кухињску со. У ствари, као и сви травоеди краве воле да лижу со кад осете да је немају довољно у организму. Али, ако може да бира између сланог, киселог, горког и слатког, крава ће потврдити да је сладокусац. Једно од уобичајених мишљења о крави јесте да је лења. Ни то није тачно. Млада крава (јуница) прескочи с лако-

ЗНОЈ БАЗИ

Данас у свету има око 1200 милиона крупне рогате стоке, односно просечно једна крава на 23 становника. Мало или много?

Чадско говече огромних рогова, отпорно на сушу и високе температуре, добро за вучу и ношење терета.

ћом ограду од метар и по (она сама висока је 120–130 центиметара), а у случају опасности може да потрчи и брже од 40 километара на час. У једном циркусу најпопуларнија је тачка у којој младе краве играју фудбал, клизају се на леду, изводе балетске тачке.

„Муче као крава“ кажу за неког ко се није прославио слухом и при том вређају краву. Њено мукање можда звучи монотонно, али у крављем језику научници разликују 11 мелодија различитог смисла. Кад разговара са својим телетом, крава користи неколико интонација које теле одлично разуме. И више од тога. Одавно је примећено да краве нису равнодушне према музици. Оне јасно разликују ритам. Ако музика није прегласна, краве ће прићи сасвим близу извору звука и слушати. Има чобана који користе музикалност крава да прикупе стадо које ће раштркало на пашњаку. Етолози – научници који проучавају по-

нашање животиња – извели су следећи оглед: 40 крава научили су да долазе на мужу позивајући сваку животуњу одређеним музичким позивом од 2–3 ноте. После десетак дана свака крава одазивала се само на свој позив...

Живци нежни и тинки

Главни таленат сваке краве ипак је – млеко. Ако животиња има апетит и добар стомак, биће и много млека. При том је важна не само количина и квалитет хране него и услови у којима крава живи. Крава нипошто није тако мирна као што на први поглед изгледа. Она је врло проницљива, пажљива, радознала према свему што је ново, а њен нервни систем је, ма како то звучало чудно, танан и осетљив.

Током хиљада година краве су пасле у малим стадима, без журбе чупкале траву, једном речју ова је животиња одувек била симбол мира и спокојства. У природи да, али

како се осећа у модерним бетонским шталама међу многим машинама које не могу да буду апсолутно тихе и, што је главно, у гомили бића сличних себи. На ово питање крава одговара количином млека која је и у бетонском окружењу врло добра. Наравно, под условом да су јој испуњене основне потребе.

Крави је, рецимо, неопходно да има макар и врло малу територију, али да зна да је њена. Тада је мирна. Угрози ли се тај њен осећај, то ће се одмах одразити на количину млека. Довољно је краву пребацити у другу просторију, макар била потпуно иста као она прва, или јој променити најближу сусетку, и мужа ће се смањити за 10 одсто.

Крава неће дати максимум млека ако не попије довољно воде. А треба јој доста, од 90–130 литара дневно зато што за то време она произведе 80–100 литара бала што јој је неопходно за преживање. Крави се

мора омогућити да пије без журбе, да прави паузе и не сметати јој док ради овај озбиљан посао.

Зна се ко је вођа

Било у којим условима да живи крава остаје животиња стада. Зато је веома важно не само нахранити је и напојити већ јој пружити такве услове у којима ће међусобни односи бити нормални. Веома је важна величина стада. Највише се исплати стадо од 50–100 крава – израчунали су економисти, етолози, међутим препоручују стадо од 25 животиња јер су иначе сукоби неизбежни. Наиме, у свакој новоформираној групи крава већ сутрадан се издваја вођа, а остале се распоређују у „друштво“ по рангу. По којим критеријумима, то још нико не зна. Кад призна лидера, свака крава понаша се већ према рангу који заузима. Ако у групи има више од 25 чланова, животиња није у стању да запамти индивидуалне особености свих својих „колегиница“ и њихов положај у стаду. Тада више крава почиње да претендује на место вође, долази до свађа у стаду, а као резултат, знатно се снижава продукција млека. Понекад и за целих 30–40 одсто. „Душевени мир“ за краве није ништа мање важан него добра храна и довољно воде.

На Земљи данас има око 1200 милиона крупне рогате стоке, односно просечно једна крава на 23 главе становника. Мало или много? Према подацима међународне организације за исхрану (ФАО) просечно на сваког човека годишње дође 31 килограм меса (од чега је 10 кг говедине) и 95 килограма млечних производа док су норме које предвиђа наука 80 односно 405 килограма.

Рекордерка – Кубанка Убре Бланка

Природно, свака земља труди се да повећа сточни фонд. Али, нису све краве исте. Пример високоразвијених земаља показује да је најрационалније решење у гајењу високопродуктивних грла. Мада се међу високомлечним кржавама не организују такмичења, знају се имена најбољих. Код нас је најбоља једна црно-бела крава са фарме ПКБ-а по имену „98–98“ која је прошле године дала 10.915 литара. У Совјетском Савезу рекорд држи крава по имену Волга, из совхоза „Русија“ на Уралу. За 305 дана лактације она је дала 17.517 литара млека масноће 4,2 процента (736 кг млечне масноће). Волгин највиши дневни учинак – 77 литара. Светски рекорд данас држи Кубанка Убре Бланка са газдинства „Ла викторија“. За 305 дана треће лактације она је дала 24.268,9 литара млека масноће 3,8 процената (922,21 кг млечне масноће). Средња млечност при трократној мужи износи код Убре Бланке 79,57 литара млека, а највећа дневна мужа – 110,9 литара. Бланкин отац био је чистокрвни бик голштајнске расе локалне селекције, а мајка полукрвна зебу крава. За рекордерку сви кажу да има изузетно добру нарав. За њену телад постоји већ дугачка листа чекања фармера из целог света. За цену се не пита.

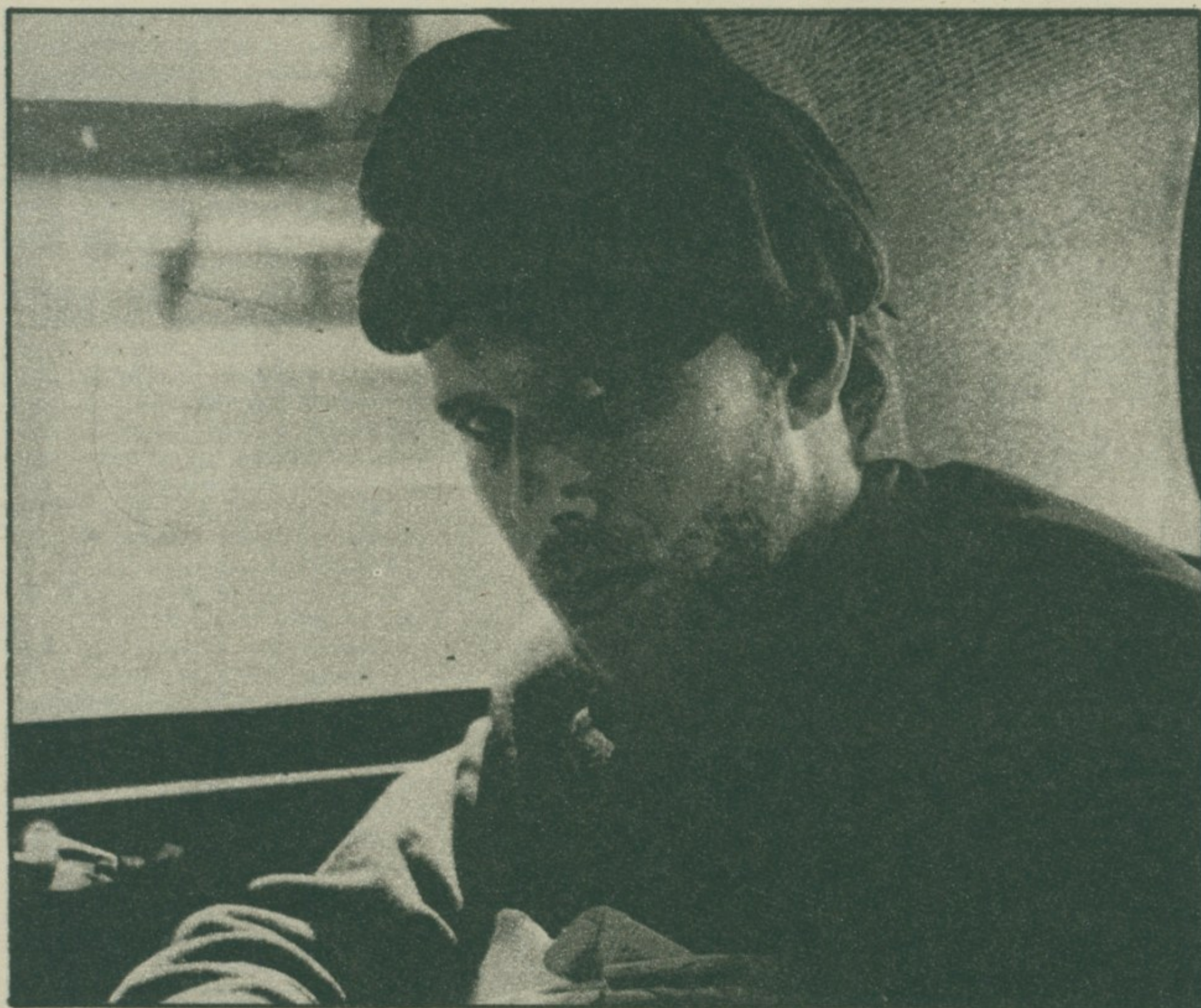
В. Милићев

ХИТ

Рођен је 7. децембра 1949. године, на задњем седишту жутог таксија, паркираног испред болнице у месту Помона у Калифорнији. Једини је син у учитељској породици. Има две сестре. Одрастао је у јужној Калифорнији. Родитељи су му се развели када је имао десет година. Отац му се после тога женио још два пута, а мајка се удала једном и то за приватног детектива.

Почео је да свира у соул групи „Системи“ („Systems“) док је ишао у средњу школу, да би убрзо постао професионални хармоникаш у једном саставу који је свирао полке. Тада је и почео да га занима џез и етничка музика, највише због тога што је у школи у коју је ишао било много Црнаца и Американаца шпанског порекла.

НЕПОЗНАТО

ТОМ ВЕЈТС

**ПЕСНИК, МУЗИЧАР, ПЕВАЧ
ЦРНАЧКОГ ГЛАСА, АУТОР НЕКИХ
ПЛОЧА ВРЛО БИТНИХ ЗА РОК
МУЗИКУ. ЊЕГОВ ПОСЛЕДЊИ
АЛБУМ „КИШНИ ПСИ“ („RAIN
DOGS“) НЕДАВНО ЈЕ ОБЈАВЉЕН
КОД НАС. ОН СЕ ЗОВЕ ТОМ ВЕЈТС
(TOM WAITS)**

Том Вејтс не лаже, али често заобилази истину, тако да ове податке које је дао о себи треба узети са извесном дозом резерве.

До сада је снимео десет албума: „Closing Time“ (1973.), „Heart Of Saturday Night“ (1974.), „Nighthawks At The Diner“ (1976.), „Small Change“ (1977.), „Foreign Affairs“ (1978.), „Blue Valentine“ (1978.), „Heart Attack And Vine“ (1980.), „The Soundtrack To One From The Heart“ (1983.), „Swordfishtrombones“ (1983.), „Rain Dogs“ (1985.). Осим тога, до сада су му објављене и две компилације: „Bounced Checks“ (1981.) и „The Asylum Years“ (1984.).

Извесно време је радио као избацивач у једном клубу у Филаделфији. У време када су у град долазили озлоглашени „Анђели пакла“, управа клуба је Вејтсу, као оружје, давала ногу од столице.

Група „Иглс“ је снимила његову песму „01 55“ на свом албуму „На граници“ („On The Border“) и то је био његов први композиторски успех, али он и поред тога нема превише лепо мишљење о овој групи: „Једина лепа ствар коју могу да кажем о албумима „Иглса“ је да успешно чувају грамофоне од прашине.“

Вејтс је велики заљубљеник у аутомобиле и

у интервјуима које даје стално „проширује“ листу аутомобила које је поседовао. Омиљена марка му је „бјуик“, а на руци има истетовирану реч „Најтхоук“ – име једног аутомобилског клуба.

Једно време Вејтс је био врло близак са певачицом Роки Ли Џонс. Она је песму „Заљубљени Чак I“ написала о једном од Вејтсових најбољих пријатеља – Чаку I Вајсу (Chuck E Weiss), а њена слика са Вејтсом налази се на омоту његовог албума „Тужна Валентина“ („Blue Valentine“).

Требало му је осамнаест месеци да заврши музику за филм Френсиса Форда Кополе „Један из срца“. На крају је написао музику у Кополиној канцеларији, на основу објашњења која је овај дао о филму, а не по сценарију, како је уобичајено.

Током рада на филму „Један из срца“ упознао је своју садашњу жену – Кетлин Бренан, сценаристу и писца кратких прича.

Вејтс се преселио из Лос Анђелеса у Њујорк где и сада живи. О томе каже: „Живети на Менхетну је исто што и живети у аутомобилском мотору. Ја сам мислио да ћу овде наћи тишину. Изгледа да сам био погрешно обавештен.“

Брус Спрингстин често на концертима изводи Вејтсову песму „Девојка из Церсија“ која је посвећена Кетлин Бренан. На једној од концерата Спрингстинове последње америчке турнеје, Том и Брус су заједно извели ову песму.

Тренутно је везан уговором за исту менаџерску компанију која води послове групе „U2“ Пре тога, менаџер му је био Херб Коен, човек који се специјализовао за талентоване ексцентрике и међу чијим клијентима су били: Френк Запа, „Кејптан Бифхарт“, Уајлд Мен Фишер.

Од свих графита које је видео по зидовима широм света, Вејтсу се највише свидео онај који је открио у једном клубу у Сент Луису и који је гласио: „Љубав је слепа; Бог је љубав; Реј Чарлс је слеп; стога, Реј Чарлс мора бити Бог.“

До сада се појавио у шест филмова, више као статиста него као глумац. Музика коју је написао за филм „Један из срца“ била је предложена за „Оскара“. Недавно је урадио музику за још један филм и завршио снимање првог филма у ком се појављује у једној од главних улога. То је филм „Ван закона“. Вејтс игра диск цокеја који са два компанјона бежи из једног затвора у Луизијани. У филму се појављује и Џон Лури, саксофониста Вејтсове пратеће групе. Филм ће бити премијерно приказан на овогодишњем канском фестивалу.

Они које збуњује назив његовог последњег албума „Кишни пси“ могу да одахну после овог ауторовог објашњења: „То се најчешће може видети у Доњем Менхетну. Киша спере све трагове које пси остављају за собом, тако да после олује више не умеју да се врате кући. Око четири ујутру, ти пси јуре улицама и гледају у вас као да кажу: „Да ли бисте били тако љубазни да ми помогнете?“

У једном од два видео спота колико је Вејтс направио, појављује се легендарни боксер Џек Ла Мота о ком је Мартин Скорсиз снимео филм „Побеснели бик“ са Робертон Де Ниром у главној улози. За други спот који је снимао, Вејтс је ангажовао једног од својих омиљених редитеља – Жана Баптиста Мондина. После снимања, изјавио је, сасвим у свом стилу: „Највише ми се у целом споту свидело то што сам носио хаљину. Ових последњих година нисам имао превише прилика да то чиним.“

***

И за крај, ево још неколико Вејтсових цитата: „Толико сам пропао да то и не осећам... Обично напишем две песме и оставим их у соби да се размножавају... Још волим музику, пружа ми могућност да се на нешто жалим... Шампањац за моје праве пријатеље – прави бол за моје лажне пријатеље... Желим да ми на надгробној плочи пише – „Рекао сам вам да сам болестан“.

КОНЦЕРТИ

Ако вас током лета пут нанесе у Лондон, ево наше препоруке за добру забаву. У суботу, 19. јула, у „Вембли арени“ одржава се велики хип-хоп фестивал на ком ће учествовати најпознатији диск џокеји, музичари, репери и играчи брејкденса, што гарантује да ће бити свега и свачега за слушање и гледање.

У непосредном суседству, на „Вембли стадиону“ наступиће једна од највећих енглеских група – „Квин“ и то једанаестог и дванаестог јула и са занимљивим предгрупама – „Статус Кво“ – који су недавно свирали у Београду и „Аларм“. Ако идете, знајте да вам и те како завидимо.

МОЖДА НЕКИ ДРУГИ ПУТ

Однедавно се много прича о могућем концерту врло популарне групе „U2“ у нашој земљи. Сада је, међутим, сасвим јасно да та жеља остаје неостварена, бар за ову годину. Боно и његови

другови су половином маја наступали у Даблину на једном великом добротворном концерту на ком су поред њих наступили сви најпопуларнији ирски музичари и групе, а непосредно

после тога су објавили да им је то било једино појављивање на европским позорницама за ову годину.

Ми се и даље надамо.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Ја не видим боје, али мислим да их схватам и доживљавам управо онако као и ви који их видите.
Стиви Вондер (Stewie Wonder)

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

ЗАКЛОНИ МЕ

COVER ME

Сада су тешка времена
Постају све тежа
Овај стари свет је суров
Постаје све суровији
Заклони ме
Дођи драга, заклони ме
Тражим љубав која ће
доћи и заклонити ме

The times are tough now
Just getting tougher
This old World is rough
It's just getting rougher
Cover me
Come on baby, cover me
Well I'm looking for a lover
who will
come on in and cover me

Драга, обећај да им нећеш
дозволити да
нас пронађу
Узми ме у наручје
Нека нас љубав заслепи
Заклони ме
Затвори врата и заклони ме
Тражим љубав која ће
доћи и заклонити ме

Promise me baby you won't
let them
find us
Hold me in your arms
Let's our love blind us
Cover me
Shut the door and cover me
Well I'm looking for a lover
who will
come on in and cover me

Напољу пада киша, сипа
снег
Чујем ветар како дува
Угаси светло
Закључај врата
Не желим више да излазим
Сви желе само да
ућаре

Outside's the rain, the driving
snow
I can hear the wild wind
blowing
Turn out the light
Bolt the door
I ain't going out there no
more
This whole world is out there
just trying
to score

Видео сам довољно не
желим ништа
више
Заклони ме
Дођи и заклони ме
Тражим љубав да дође
и заклони ме
Тражим да дође и заклони
ме

I've seen enough I don't
want to see any
more
Cover me
Come on and cover me
I'm looking for a lover who
will come on
in and cover me
Looking for a lover who will
come on in
and cover me

Текст и извођач: Брус
Спрингстин (Bruce
Springsteen)

И ЗЕМУН ИМА САМУРАЈА

Јоко тоби гери – летећи
карате ударац у страну

Душан Павловић је једини
Југословен који мајсторски
влада са чак двадесет и
шест источњачких
борилачких вештина. Иако је
у стању да савлада и десет
наоружаних противника, овај
млади спортиста никада није
злоупотребио своје знање

Када је четворогодишњег Душана Павловића мајка, иначе учитељица, 1959. године одвела у београдску основну школу „Иван Гундулић“ на часове гимнастике, он се, као и сви малишани тог узраста, заљубио. Али не у неку цурицу, већ у бели кимоно са црним појасом. Сате и сате проводио је мали Дуле потом у школској сали гледајући џудисте како се бацају по струњачи и боре. А онда је једног дана и сам обукао бели кимоно уверен да ће врло брзо открити све тајне тог „чуда из Јапана“.

Међутим, било је потребно да прође пуних двадесет и седам го-

дина па да се Душан Павловић представи европској и југословенској јавности као мајстор џудоа, каратеа, кендоа и још двадесет и три источњачке борилачке вештине, и као аутор оригиналних књига: „Нин-џица“ и „Кендо“. Мада нам данас признаје да је савладао тек пола „пута ратника“, Душан Павловић нам овим књигама казује да је спреман да и друге учи како да постану велемајстори одбране.

Треба му веровати, јер Душан Павловић је једини југословенски професионални самурај.

Више и боље од других

Пут овог младог човека високог чела, снажних песница, шкртог на речима, али и издашног у осмеси-ма, до самурајског звања пун је одрицања, неизвесности, али и оданости. Вежбајући џудо код Едварда Бесака, почетком шездесе-

тих година, још као основац Душан Павловић је упознао и карате. Када је чувени јапански мајстор Мурикаму 1968. дошао у нашу земљу да одржи неколико семинара, млади џудиста је, са још неколико својих пријатеља успео да добије браон карате појас. То је још више распламсало његову љубав према борилачким спортовима па већ следеће године сам одлази у Париз у карате школу. Обогаћен новим сазнањима

САМ ПРОТИВ ДЕСЕТОРИЦЕ

Сам – одбрана од
самурајског мача

Кендо – напад
секућим ударцем

Јиџо – вежбање
са самурајским мачем

враћа се кући и наставља да усавршава технике борбе џудоа и каратеа.

Радознао по природи Павловић се опробао у неколико стилова каратеа. Почео је са шото-кан (испред пагоде), наставио са вадое-рију (пут мира) и санку-кај, да би се најдуже задржао на техници кљукушинкај (ветар с планине), односно стилу чувеног мајстора Масатосу Ојаме. Својевремено је тренирао и кинески карате (кунг-фу) и упознао четири његове школе.

Када је чувени јапански џудиста Јамамото 1969. године на Вису групи југословенских спортиста демонстрирао технику јапанског мачевања (кендо) и када је након тога београдски тренер Станко Перунички отворио школу кендоа на Црвеном крсту, млади Павловић је био његов први ученик. Врло брзо је са успехом положио све ученичке испите и надмашио свог учитеља.

Тих седамдесетих година упорни спортиста је пред учитељима светског гласа (Таици Казе, Јаши-нано Нанбу, Маријаки Сато), у Југославији и Француској, показао да зна више и уме боље од других да се брани сопственим стилем у техникама џудоа, каратеа и кендоа, па је након положених мајсторских испита постао власник црних појасева и носилац титула у џудоу – Први дан, у каратеу – Пети дан и у кендоу – Други дан.

Како је у међувремену самоук савладао и технике ратовања са хладним оружјем, а уз помоћ тренера Милана Загорца постао и стручњак за аикидо, Душан Павловић је након завршене основне и средње туристичке школе кренуо стазама професионалног спорта. Учествовао је на многим затвореним такмичељима у иностранству, где је ређе заузимао прва, а чешће шеста места и где је заиста схватио да су борилачке вештине постале нераздвајни део његовог живота. Више није био у стању да раздваја приватно од

спортског, постао је „роб своје љубави“.

Човек би да чини чуда

Свестан чињенице да у Југославији не може више да се усавршава, млади самурај је пре десетак година кренуо у свет. Родитељи су га подржавали у жељи да достигне далеке источњачке идеале. Они су знали да је њихов син строг према себи, да је дисциплинован и да се свесно „жртвује“ за спорт. Било где да се нашао, у Паризу, Лондону или Риму, Душан Павловић је свакодневно тренирао, јео само природну храну, без шећера, масти и алкохола и учио. Своје способности проверавао је на такмичењима која организују клубови џудиста, каратиста и кендиста у Европи да би њихови најбољи спортисти могли да одмере своје знање. Та такмичења су сурова, јер је на њима дозвољено ударање рукама, ногама, лактовима. Неопрезан и недовољно спреман борац брзо би напуштао ринг поражен. Душан Павловић, тај човек челичних мишића и живаца, са самурајских турнира враћао се са трофејима: два катана (дуги самурајски мачеви) и два вакизаши (кратка) мача.

У његовом стану у Земуну ови трофеји стоје на зидовима уместо златних и сребрних медаља. Ту су и нунчаке, металне звезде и игле, лук и стрела, саи мачеви, ножеви и још стотинак источњачких оруђа и оружја која сведоче да се налазимо у соби једног самураја. Душан Павловић је човек који би за пријатеља и правду учинио чуда. Он суверено влада са чак двадесет и шест источњачких борилачких вештина. У стању је да бридом шаке разбије две цигле или двадесет и осам црепова. Вешто рукује јапанским пољопривредним алаткама: млатом за пиринач, пиринчаном мељачем. У стању је да прецизно и снажно баца ножеве, звезде и игле и да се тигровим канџама пење уз бетонске зидове. Са самурајским мачевима може да порази три нападача. Нај-

успешнији је, каже, са саи мачевима, јер је у стању да се одбрани од десет наоружаних противника. Не каже се узалуд да је саи – карате са мачевима.

Као прави спортиста Душан Павловић ниједну од ових вештина није никада злоупотребио, јер би то имало несагледиве последице. Он зато и нерадо говори о ситуацијама када је на јавним местима морао да се брани од насртљиваца. То је једном и учинио у једној београдској дискотеци, па су нападачи са ножевима завршили своју авантуру лежећи на поду, све док није дошла милиција да их одведе у затвор.

Бушидо – кодекс части

Бити самурај не значи само увежбавати и спретно изводити све технике борења са Далеког истока. Јапански ратник и витез Истока Бушидо – кодекс части, познатији као „пут ратника“ и данас је симбол тог племенитог борилачког духа иза кога се налази филозофија живота која говори о дружељубивости, поштовању, солидарности, помоћи, али и о суздржаности, контролисању сопствених емоција у име вишег циља. Тај дух, ако мало упростимо читаву ову филозофију, претапа се на тренинзима модерних самураја у психофизички принцип сваке вештине. Душан Павловић нам говори о томе како много вештији самураји могу једним ударцем шаке да разбију седам santi леда од по сто килограма и да то не чине само снагом тела већ и уз помоћ унутрашње концентрације и биоенергије. Пре тог страховитог удараца спортиста у делићима секунде успоставља психофизичку равнотежу тела. Једноставно, из главе избацује сваку помисао, ствара празнине у подсвести, сједињује тело и дух и уз помоћ сопствене биоенергије, која се ослобађа у том делићу секунде, усмерава се на циљ.

У Југославији данас свега десетак људи мајсторски влада источњачким борилачким вештинама.

Душан Павловић у опреми јапанског мачеваоца

Они, међутим, нису у стању да на младе преносе своје знање, јер, сем каратеа, ови спортови у нашој земљи нису довољно развијени, односно, како рече Павловић, нису комерцијални.

Душан Павловић, и поред тога што се његове књиге добро продају и што у његовој школи има све више полазника, не сматра да је стигао до краја. Лично сматра да се тек сада налази у најбољим, зрелим годинама, и да је време да покуша да се докопа светског трона. Одлучио је да иде на Светско првенство, а и на Олимпијаду у Сеулу, ако текван-до постане олимпијски спорт, као што је најављено. Биће то и прилика да први и једини југословенски самурај посети Јапан – земљу ратника. Тако ће се једна љубав и један сан претворити у јаву. **М. Л.**

Одбрана тонфом од напада копљем

Кунг фу – одбрана од удараца ногом са стране

ХЕРОЈЕВА СУДБИНА

ЦОРЦ Р. Р. MARTIN

Град је био мртав, а пламен у коме је нестао ширио је црвену мрљу на зеленосивом небу.

Жесток отпор трајао је готово недељу дана. На крају, освајачи су сломили браниоце као што су и раније сломили толике друге. Није их омело страначко небо са два сунца. Борили су се и побеђивали на свакојаким небима – азурноплавим, златастим, као мастило црним.

Напад су отпочели Климатски одреди, још док је главна ударна снага била стотинама километара далеко. Олуја за олујом пустошила је улице града, успоравајући припреме за одбрану и сламајући дух отпора. Затим су наступили Звучни одреди који су упорним урлицима сирена, вриском и тутњавом натерали деморалисане становнике да у паници беже. Тада су ударне снаге нападача засуле град бомбама куге. Чак и онда, становници су покушали да пруже отпор. Из одбрамбених упоришта којима су опасали град, преживели су атомским пројектиlima гађали нападаче, успевши чак да оборе целу једну ескадрилу. Јадан је био тај покушај. После запаљивих бомби, десантни одреди Теранских оружаних снага докрајчили су последње браниоце.

Напокон у штабу

Каген је проклињао своју срећу. Савршено рутинска операција – и баш њега да закачи примитивни пројектил ових очајника. Принудно је морао да се спусти у котлину источно од града. Био је неповређен, али кацига му је била уништена и с њом сва сензорна опрема и уређаји за комуникацију на даљину. Осетио је, више него опазио, неки покрет на рубу котлине. Као да су из земље изникли појави се пет домородаца са аутоматским карабинама упереним у Кагена. Један је почео нешто да му говори – само почео. У микросекунди Кагенов револвер је завршио. Један је пао, остали су оклевали. Каген није оклевао. Није размишљао. Убијао је. Пошто је последњи врисак утихнуо, остао је сам. Данас му је очигледно лош дан. А колики пут још треба да превали до главног штаба! Не може да им се јави без

проклете кациге!

Стражар Рагели, на истуреном извиђачком положају испред главног штаба, весело се огласи на краткоталасном пријемнику на Кагеновом зглављу.

– Ето, те, дакле, Кагене. Сигнализирао си у последњем тренутку. Да си пришао само мало ближе, разнео бих те. Главешине су се већ забринуле за тебе.

Притиснуо је прекидач на контролној табли и у заштитној зрачној баријери, којом је штаб био опасан, отворио се узан пролаз. Каген се журно упути ка баракама и са олакшањем ступи унутра. Мала сила гравитације у овим страначким беспућима му је сметала. У баракама штаба вештачки се одржавала сила гравитације са Велингтона која је била двоструко већа од оне на Земљи. Скупи комфор, али команданти су сматрали да ништа није довољно добро за заслужне ратнике.

У свом одељку, уморно се бацио на кревет и из ормарића извадио зеленкасту пилулу. Журно је прогутао и заваљив се да сачека дејство. Пропи- си су забрањивали узимање синтастима између оброка, али као и већини ратника, Кагену је пилула била много чешће неопходна да одржи максималну борбену спремност и издржљивост. Из угодног дремежа траго га је звучник изнад кревета.

– Кагене! Одмах се јавите Мајору Грејдију.

Каген се исцери. Није им требало дуго да реагују на његов захтев. Пред улазом у седиште Врховне команде, скенерима су установили да није наоружан. Ратницима наравно није било дозвољено да у присуству својих заповедника носе оружје. Када је прешао трећину ходника који га је водио до Грејдијеве канцеларије, први снопови трактор-зракова имобилисали су му руке. Инстинктивно али безуспешно покушао је да се одупре невидљивом додиру. Што је даље ишао, све више снопова га је притискивало и успоравало. Опсовао је у себи – мрзео је та правила и такву предострожност врховних команданата. Када је ушао у Грејдијеву канцеларију, читава банка трактор-зрака га је зграбила и паралисала у месту. Мишићи су му вриштали у немоћном отпору.

Грејди је пред собом имао хрпу папира и старомодни ласерски револвер. Каген га је одмах препознао. Причало се да је то нека Грејдијева породична реликвија која се преносила с колена на колено, све до Ватрених ратова на Земљи из раног 21. века. Знано се да је револвер још у одличном стању.

– Кагене, сигурно знаш зашто сам те звао. Шта ово значи?

Заслужена пензија

Грејди је био неуобичајено млад за тако висок положај. Као и остали команданти, рођен је на Земљи и у по-

**КАДА ЈЕ ГРЕЈДИ НАГЛО,
НАЈБРЖЕ ШТА
МОГАО, ПОСЕГАО ЗА
ЛАСЕРСКИМ
ПИШТОЉЕМ, КАГЕН ЈЕ
РЕАГОВАО. МУЊЕВИТО
СЕ БАЦИО НА ГРЕЈДИЈА,
СВЕ У ДЕЛИЋУ СЕКУНДЕ
– ДОК ГА
ТРАКТОР-ЗРАЦИ НИСУ
ГРУБО ЗГРАБИЛИ И
ОБОРИЛИ НА ПОД**

ређењу са припадницима ударних одреда из Светова Рата – Велингтона и Ромела – био је нежне грађе и спорих покрета.

– Баш то што у том папиру пише, господине – одговорио је Каген, неуспешно покушавајући да се измигољи притиску трактор-зрака. Грејди је приметио његову нелагодност и руком дао неки сигнал. Притисак је попустио.

– Војни рок истиче ми за две недеље, Мајоре. Не намеравам да обнови уговор. Зато сам тражио дозволу за боравак на Земљи. То је све.

– Заиста? – Грејди је иронично подигао обрве. Скоро 20 година си ратник. Зашто се повлачиш? Не разумем.

Каген је слегао раменима. – Не знам. Старим. Уморан сам од војничког живота. Постало ми је досадно освајање ових каљуга. Хоћу нешто другачије, узбудљивије.

– Потцењујеш Теранске оружане снаге, Кагене. Рећи ћу ти нешто. Скоро три деценије смо у рату са Храганским Царством. До сада смо имали само неколико директних сукоба, знаш зашто?

– Наравно.

Грејди као да га није чуо. – Зато што смо до сада и ми и они покушавали да учврстимо своје позиције освајајући ове мале пограничне светове, ове каљуге, како их ти називаш. Оне су важне – као базе, као извори сировина, радне снаге...

– Све знам – прекинуо га је Каген са типичном велингтонском нетактичношћу. – Нисам дошао да ми држите предавања.

– Не, знам да ниси. Предигра је готова. За непуну годину директно ударамо на базе Храганских освајача. Храганци су прави непријатељ, прави ратници, са њима ће борба бити равноправна.

– Можда – сумњичаво рече Каген. – Али нисам имао на уму ту врсту узбуђења. Примећујем да сам све спорији, чак ме и синтастим једва држи у суперкондицији.

Грејди одмахну главом. Твоја војничка биографија је беспрекорна – два пута одликован Звезданим крстом, три пута орденом Светске

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

конфедерације. Све станице на Земљи известиле су о твом подвигу на Топеру. против Храганаца су нам потребни људи као ти.

– По прописима имам право на пензију. Сада хоћу у њој и да уживам. Каген се насмејао. – Као што и сами кажете, сви ме на Земљи знају. Херој сам, са таквим угледом биће ми лепо да тамо живим.

Грејди га је замишљено посматрао.

– Ратници се у ствари никада не повлаче, Кагене. То је суштина Светова Рата. Но, пошто си упоран, хајде да разложно разговарамо. Повући ћеш се са свим почастима и пуном пензијом, обезбедићемо ти све, али на Велингтону, или Ромелу ако желиш...

– Не! – одбруси Каген. – Не Велингтон. Не Ромел. ЗЕМЉА!

– Али зашто? Рођен си и одгајен на Велингтону. Никада ниси ни видео Земљу.

– Читао сам, гледао филмове. – Застао је и насмешио се. – Рецимо... хоћу да видим оно у чије име сам се целог живота борио.

Грејди се намрштио. – Ја сам са Земље, Кагене. Знам да ти се неће свидети. Нећеш моћи да се прилагодиш. Сила гравитације је исувише мала за тебе, синтастим најстроже забрањен. Земљани нису обучени за инстинктивне реакције. Сасвим су другачији од тебе. Иди на Велингтон, међу своје.

– Можда баш зато и хоћу Земљу. На Велингтону бих био само један од многих остарелих ветерана. На Земљи ћу бити славна личност. Бићу најбржи, најснажнији човек на целој планети!

ИЗДУВАЈТЕ ГА У СВЕМИР

Наступила је подужа, нелагодна тишина. Грејди је замишљено провлачио прсте кроз косу. А онда је нагло, најбрже што је могао, посегао за ласерским пиштољем.

Каген је реаговао. Муњевито се бацио на Грејдија, зграбио га за зглавак – све у делићу секунде – док га трактор-зраци нису грубо зграбили и оборили на под.

– Видиш, Кагене – Грејди је био сав уздрхтао и блед – овај мали тест доказује твоју спремност. Потребан си нам. Пријави се.

– Проклети и ви и Храганци! Идем на Земљу и нико ме неће задржати!

Грејди уздахну. Чинило се да му је све ово већ постало досадно.

– У реду, Кагене. Победио си.

Каген је зачас спаковао своју малу путну торбу. Обучен у парадно бело одело са златним еполетама, прошао је поред свог одреда који је у његову част био постројен иза рампе за лансирање шатла. Команданти су такође дошли да се опросте од Кагена. Грејди у првом реду. Војни оркестар свирао је химну Велингтона. Каген им свима весело махну и уђе у брод. Дочекао га је члан посаде и круто га поздравио.

– Припремили смо посебну одају за вас. Путовање шатлом ће трајати

15 минута, онда вас пребацијемо на брод за Земљу.

Увели су га у просторију на чијем је једном зиду био екран. Насупрот њега налазио се акцелерациони лежај. Каген се испружио. Био је спреман за полазак. Трактор-зраци притиснули су га овлаш, колико да га имобилишу приликом полетања. Мотори шатла су забрујали. На екрану се појавила планета са које су се удаљавали, да би се нешто касније изгубила када су досегли орбиту. Каген је покушао да устане, али није могао ни да се помери. Трактор-зраци држали су га прикованог за лежај.

Намрштио се. Пошто су ушли у орбиту, више нема потребе да лежи. Неки идиот је заборавио да га ослободи.

– Хеј! – викнуо је – искључите тракторе!

Нико му није одговорио. Учинио му се да се притисак повећава. Сигурно окрећу прекидаче у погрешном смеру. Гласно је почео да проклиње.

– Пазите шта радите, будале, трактори су све јачи!

Притисак је и даље растао, осећао је како му сноп за снопом покрива цело тело, као невидљиво челично ћебе. Осетио је бол.

– Престаните, идиоти! – заурлао је из све снаге. Покушао је да се одупре, али чак ни велингтонски мишићи нису били дорасли тракторима. У невидљивим оковима Каген је почео да стење и јауче. – Убијте ме, проклети кретени! Растргнућу вас кад изађем одавде! На грудима беле униформе појавила се крвава мрља – тамо где је сноп усекао орден Звезданог крста у месо. Зачуо је резак звук пуцања кости, осетио продоран бол, па опет звук, па бол.

– Престаните! – завапио је. – Убијте ме, убијте ме!

Нагло је схватио да баш то и смејају.

Грејди је намрштено погледао свог ађутанта.

– Управо смо добили извештај са шатла, господине. Готово је. Питају шта да раде са телом.

– Нека га издувају у свемир, шта друго? – Грејди је одмахнуо главом.

– Заиста штета! Каген је био изванредан војник, али негде мора да смо погрешили у психолошкој обуци. Како да се то није раније показало?

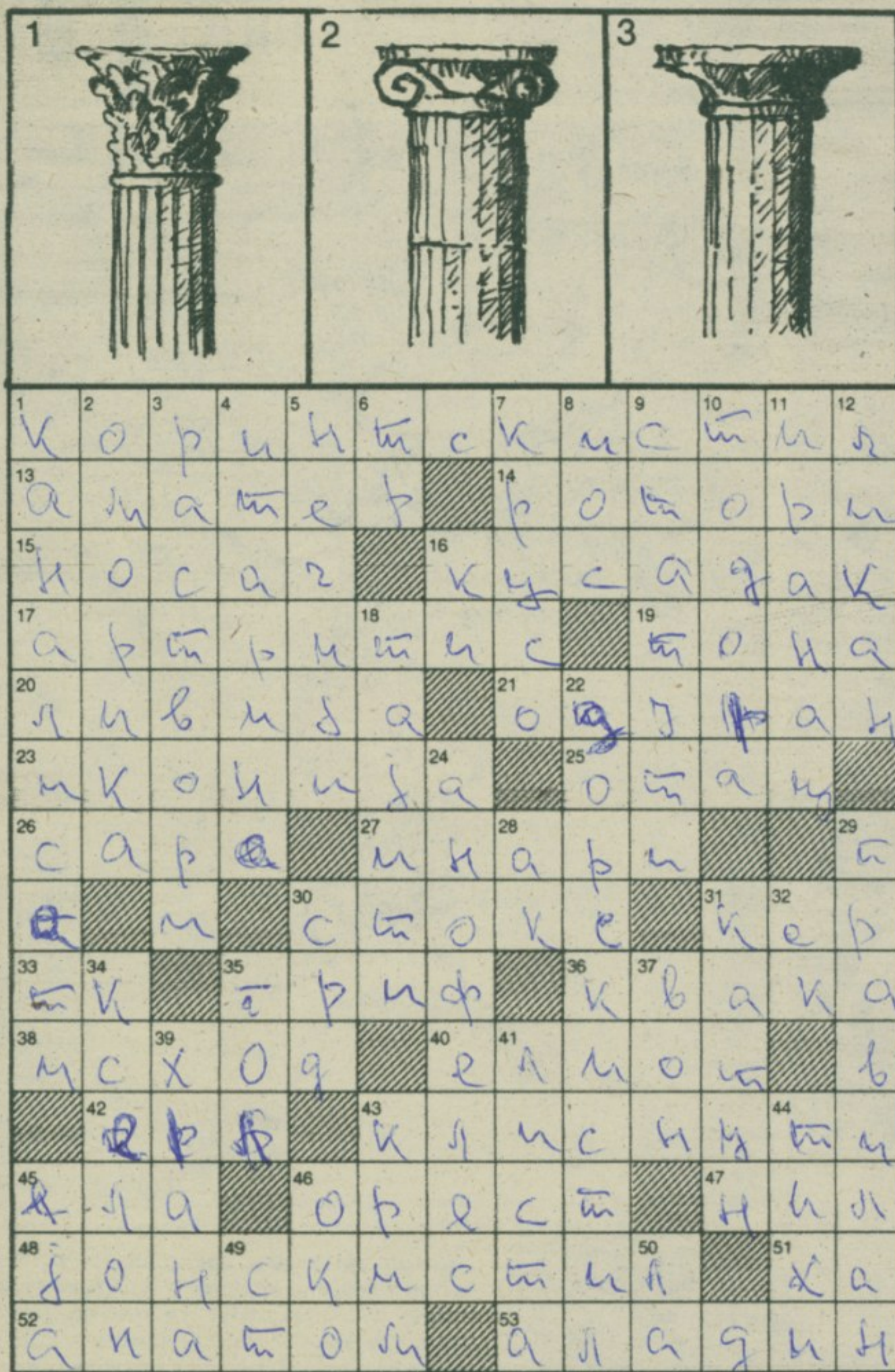
Уздахнуо је. – Земља! За трен ме је скоро убедио да је то могуће. Тек када сам га искушао својим ласером, био сам начисто. – Стресао се. – Као да бисмо икада смели да пустимо једног са Светова Рата да се слободно шета Земљом. – Загњурио је поново главу у папире. Ађутант је пошао ка вратима.

– О, још нешто. Пошаљите саопштење на Земљу. Нешто као... – РАТНИ ХЕРОЈ ЈУНАЧКИ ПАО У ОБРАЧУНУ СА ХРАГАНЦИМА – Добро га накити. И пошаљи његове медаље на Велингтон. Биће им потребне за војни музеј.

Ађутант је салутирао, а Грејди се вратио свом послу. Чинило се као да му је јако досадно.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

СТИЛОВИ У КЛАСИЧНОЈ ГРЧКОЈ АРХИТЕКТУРИ

НА
СЕНИ
ЈЕ,
ПАРИЗ
НИЈЕ!

ГРАД МАНЕКЕНА

Велики трг је најстарији део града. Ту, испред градске већнице и Краљеве куће преко пута ње, сваке године се, једне летње вечери, одржава Омеганг („ходање око ње“). То је парада у којој учествује више од две хиљаде људи одевених у оригиналне костиме из 16. века.

Ово је „најстарији Бриселци“ – Манекен Пис, што значи „малиша Пис“. Нико не зна тачно како је настала ова личност, али постојао је ту, у срицу најстаријег дела града, још у средњем веку и исто као данас пуно фонтану. Споменик му је подигнут јер, по једној легенди, помогао је да се угаси пожар. Само, није био овај исти! Овога је израдио вајар Жером Дикенс 1619. године. Изливен је у бронзи и висок „колико три јабуке“. Француски гренадири отели су Манекена Писа 1747, а Луј XV га је вратио и, као одштету и у знак кајања, поклонно му парадно одело од броката украшено правим златом. Манекен га облачи о празницима. Иначе, не само да он од тога доба више није наг, него има гардеробу од 348 оделаца. Све су то поклон страних државника који су долазили у посету Белгији.

Ова прекрасна купола стакленика у краљевској резиденцији дело је архитекте Балая који је био Ортин учитељ. Овде је, ваљда први пут, гвоздена конструкција начињена тако да изгледа као украс.

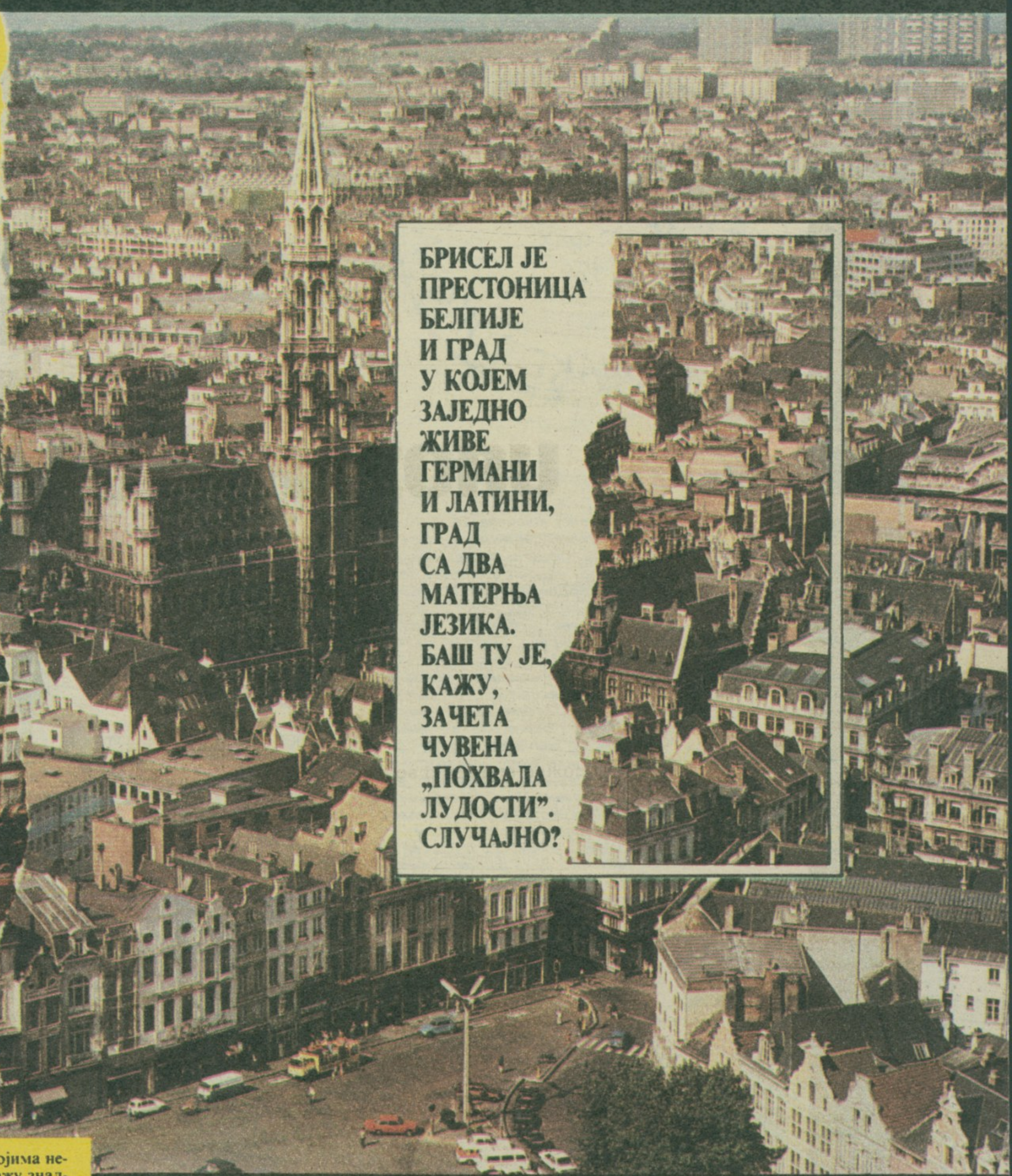
Чувена „буваља пијанца“ Саблон налази се, отприлике, на месту где су стари Франци, на газу преко реке Сене, нудили путницима храну и пиће. Данас се овде нуди све, од игле до... не баш локомотиве, али има скупocenих антикварних предмета, уметничких слика, намештаја, књига и часописа. И уметност и кич су на једном месту.

Неки називају Брисел „Валонским балоном у Фламманском мору“ – за оне који не знају: Валонци су пореклом романски народ и говоре француски, а Фламманци су Германи и говоре фламански. Једно истраживање спроведено децембра прошле године показало је да 84 одсто „правих“ Француза из Француске никада није боравило дуже од три дана у суседној им Белгији! Па тако многи не знају да Брисел исто као и Париз лежи на Сени – наравно другој.

Ово је само једна занимљива подударност. Брисел, међутим, крије многе праве атракције. Они који га познају сложиће се да је то град у којем уживају сва човекова чула: око у уметности (свака је фасада уметничко дело), уху у преплитању два језика, на пример, а остала чула у – кулинар-

**БРИСЕЛ ЈЕ
ПРЕСТОНИЦА
БЕЛГИЈЕ
И ГРАД
У КОЈЕМ
ЗАЈЕДНО
ЖИВЕ
ГЕРМАНИ
И ЛАТИНИ,
ГРАД
СА ДВА
МАТЕРЊА
ЈЕЗИКА.
БАШ ТУ ЈЕ,
КАЖУ,
ЗАЧЕТА
ЧУВЕНА
„ПОХВАЛА
ЛУДОСТИ”.
СЛУЧАЈНО?**

ским специјалитетима којима нема премца! Брисел је, кажу знаци, и град парадокса, што ће рећи помиреност супротности.

Његово име значи „насеље усред мочваре”. У ствари, то се неко франачко племе у 17. веку зауставило на брежуљку у брабантској долини, на обали водоплавне Сене. Подигли су тврђаву, у тврђави капелу и ето града...

Кроз векове град је стално јачао, мада су се господари смењивали. Тако је био престоница Шпанске Холандије, затим су дошли Французи, а у 18. веку Аустријанци. У ноћи између 22. и 23. августа 1830. Белгијанци су дигли побуну у којој су потукли холандску војску, тако да се од те године Белгија налази на карти Европе као самостална држава. Побуну је предводио краљ Леополд I, а 21. јули, када је он ушао у Брисел – од тада престоницу –

проглашен је за белгијски државни празник.

Најстрашнији дан у историји Брисела сигурно је био 13. август 1695. године. Тада је француски заповедник војвода Вилруа, по налогу Луја XIV, бомбардовао град. Два дана је Брисел горео. Пламен је прогутао четири хиљаде зграда, шеснаест цркава и ко зна колико људи. Тек у 18. веку поново је никло оно што је изгорело у 17...

Не само да се обновио стари, средњовековни сјај Брисела, него је блеснуо и нови. Деветнаести век доноси нова и нова блага из белгијских колонија у Африци, а овде и те како то знају да уграде у места за уживање. Брисел је град уметности, али скупе: већ железничка станица представља

ремек-дело архитектуре украшено уметничким сликама! И саме бројке говоре о томе. У белгијској престоници има шездесет музеја, тридесет пет позоришта, а сто пута више кафеа и ресторана!

Овде се прославио и стил сецесије или „ар деко” у архитектури. Увео га је 1900. године чувени Виктор Орта чија је кућа данас музеј.

Музејски дух граду дале су и славне личности које су у њему боравиле или живеле, као Марија Медичи, Волтер, Шатобријан, Виктор Иго, Метерних, Карл Маркс, Сили-Придон. Кажу да је Еразмо Ротердамски баш овде започео своју „Похвалу лудости”. Кућа у којој је боравио данас је његов музеј. Од оних ко-

ји су, привучени шармом овог града, неко време живели у њему наведимо још и Албрехта Дирера, лорда Бајрона, Шарлоту Бронте, Верлена и Рембоа, Жера де Нервала, Теофила Готјеа, затим Паганинија, Толстоја, Колету, Алберта Ајнштајна...

Најзад, Брисел је и град „атомског доба”. Када је 1958. овде била Светска изложба, подигнута је најчуднија модерна грађевина 20. века, Атомијум. То је огромна метална конструкција у облику атома кристала гвожђа увећаног двеста милијарди пута. „Честице” су металне кугле пречника од 18 метара, повезане међусобно цевима од по три метра кроз које возе лифтови. На врху је ресторан и – поглед на град са висине од 108 метара. **М. К.**

МАЛА
ПОШТА
П.ФАХ
124

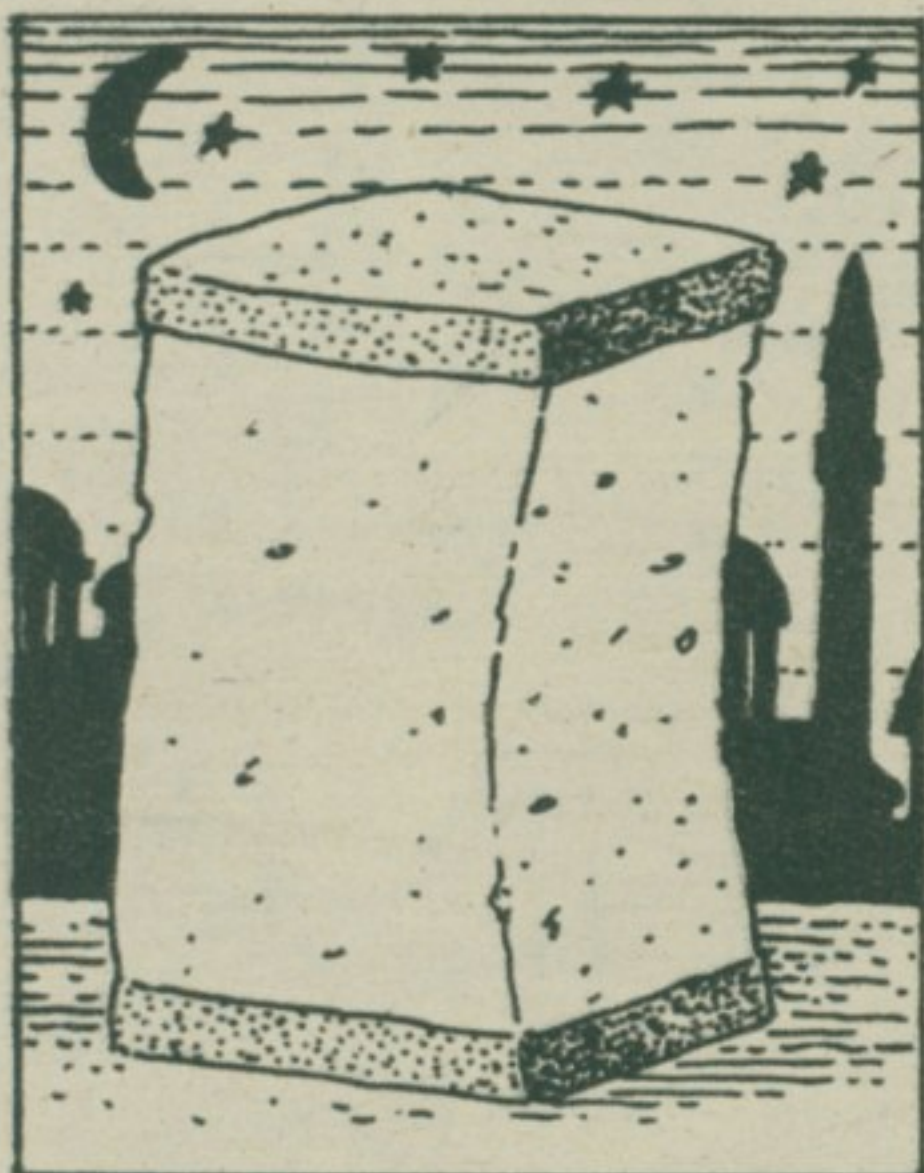
МАКЕДОНСКА 29

ПИТА ИЗ ДАМАСКА

Много волим шампите и зато бих волела да знам одакле потиче назив за овај слаткиш.

ВЕСНА ЂОРЂЕВИЋ
24309 Мали Београд

У нашем језику постоји неколико речи, такозваних турцизама, које у себи садрже префикс

„шам”. То су шамајлија, врста седла, шамдуд, врста дуда, шамлијанка, сабља познатија као димискија, која се често спомиње у народним песмама. Шам је персијски назив за Дамаск, главни град Сирије, па се претпоставља да су и ово седло и дуд и сабља пореклом из Дамаска. Одатле потиче и шампита, дакле пита из Дамаска. Све ове речи доспеле су у наш језик преко Турака.

ЛЕОПАРД ЈАЧИ ОД ПОЛИЦИЈЕ

Због чега се често каже да је рањена звер најопаснија?
ЗВОНКА МАРКОВИЋ
38265 Мучиврце

Код многих звери, кад су рањене или су у опасности, јавља се врло јак нагон за одржањем. Иако

су угрожене, појачава се њихова снага, лукавост и жеља да се изненадним нападом сачува живот. По томе су нарочито познате звери из породице мачака: тигар, лав, пума, леопард, које, мада на смрт рањене, нападају и убијају сасвим ненадано, последњим напором мишића и свести. Пример за то је и догађај који се недавно збио у Бангладешу.

На југу ове земље, где још живе иначе проређени леопарди, ловци су ранили ову звер скупцепоног крзна, велике снаге, лукавости и брзине. Међутим, леопард је успео да измакне хајци и сакрије се у шумском густој. Кад је опасност прошла, показао је праву нарав рањене звери, као да се свети људима што су га ранили. Само у једном селу усмртио је троје деце и једну жену и тешко ранио још дванаест људи. Престрављени и немоћни, сељаци су у помоћ позвали полицију, али леопард је, захваљујући изузетној лукавости, измицао свакој потери. Шеф полиције био је принуђен да јавно призна пораз својих јединица против једне рањене звери. Тек кад је сасвим изнемогао од ране, леопард је скончао сам.

ИСПРАВКА

Обавештавамо читаоце и купце издања „Друга страна света” да је у Забавнику бр. 1794 од 16. V 1986. услед техничке грешке дошло до објављивања огласа у коме је цена књига 600.- дина. што није исправно. **ИСПРАВНА ЦЕНА КЊИГА У ИЗДАЊУ „ДРУГА СТРАНА СВЕТА” ЈЕ 1.200. ДИН.** Молимо читаоце и наручиоце издања „Друга страна света” да уваже наше извињење.

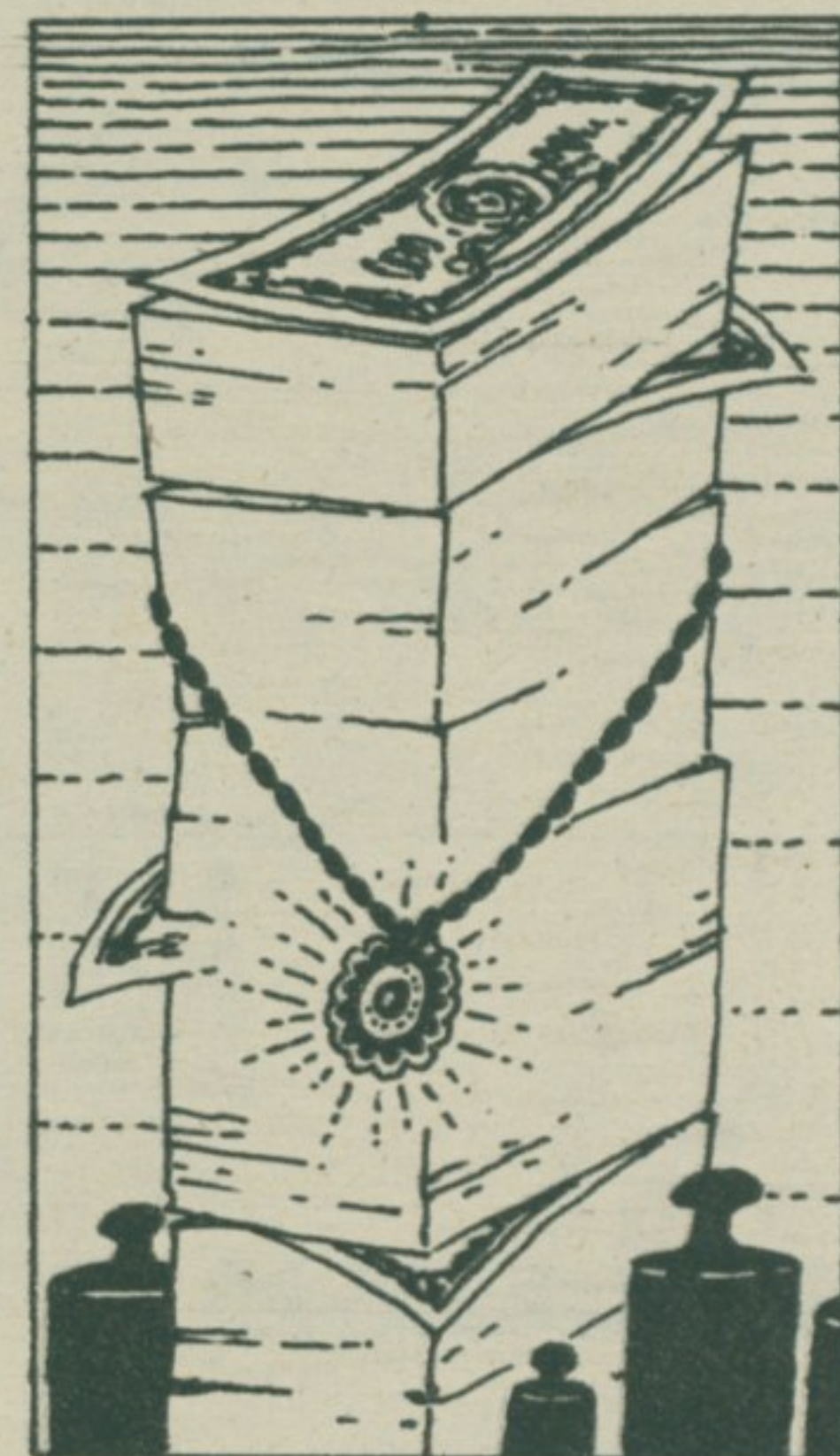
„ТИТАНИК” ВИШЕ НЕМА СВЕДОКА

Ове године у целом свету много је писано о чувеном броду „Титаник” који је потонуо у ноћи између 14. и 15. априла 1912. на свом првом путовању. О „Титанику” сам читао и у Забавнику. Волео бих да знам да ли још живи неки од његових путника?

САША МИЛОШЕВИЋ
21413 Челарево

Вероватно да више нема живих сведока трагедије брода „Титаник”: недавно су светске агенције јавиле да је у Флориди умро осамдесетједногодишњи Мортимер Хауел Коб, последњи бродоломац с овог брода. Он је као седмогодишњи дечак путовао „Титаником” у пратњи гувернанте. Дечак је успео да преживи. Касније је у разговорима с новинарима често наводио да овај страшни догађај код њега није оставио дубље трагове, вероватно због тога што је био дете, а познато је да деца разне несреће лакше и безболније преживљавају од одраслих. Као младић, Мортимер је

18. веку, сматран сасвим безвредним. Тада су велике наслаге платине, чије име долази од шпанске речи „плата” што значи „сребро”,

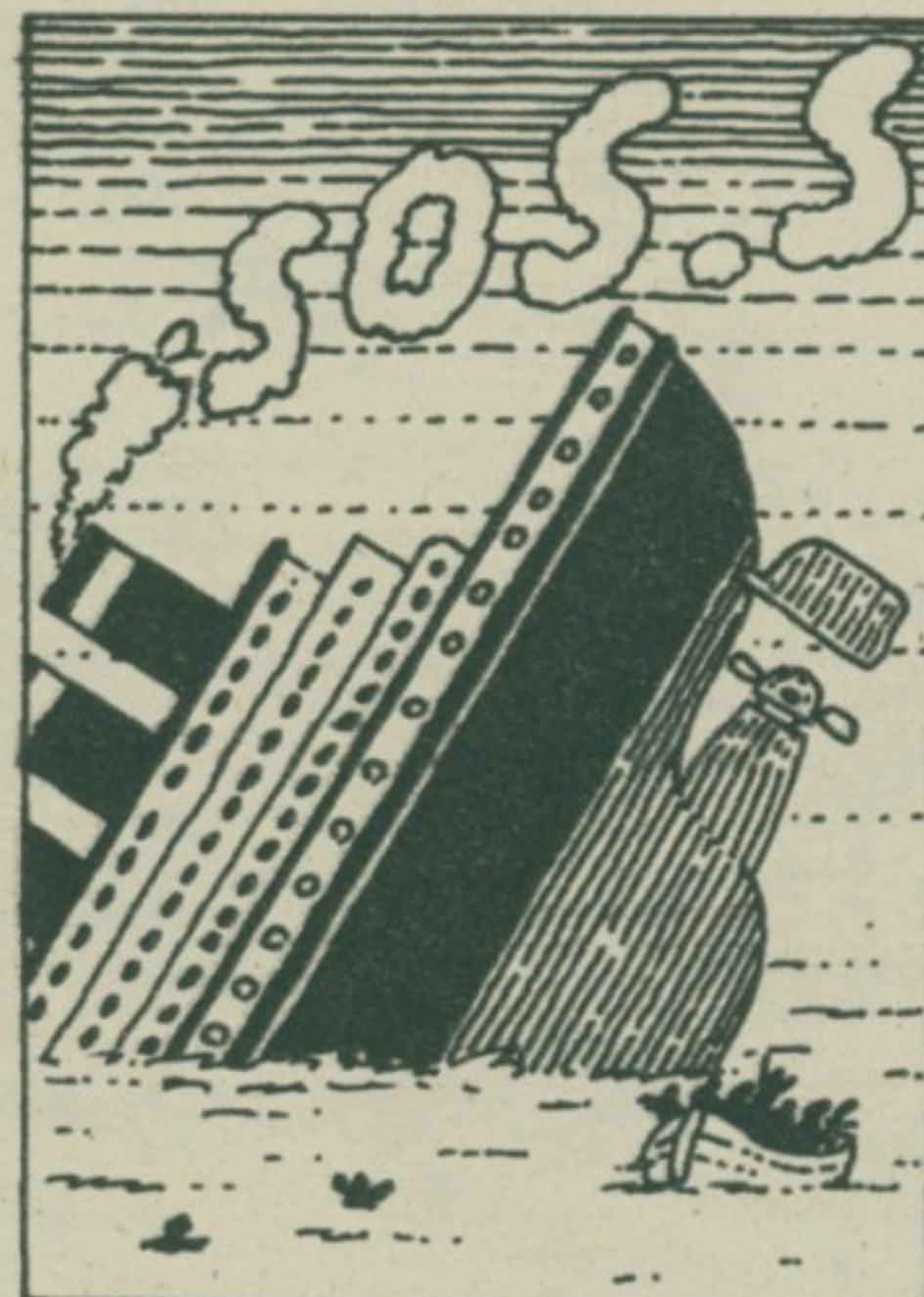

прво откривене у Јужној Америци. У ово доба била је врло јефтина, јер људи још нису познавали њене данас и те како цењене особине. Међутим, кад су људи увидели какве све користи могу да имају од овог сивкастобелог метала, цена платине одједном је баснословно скочила и данас још расте. Тако је платина симбол богатства попут дијаманата или злата.

То је метал тврђи од бакра, а растегљив готово као злато. Платина је врло тешка: коцка чије би стране биле дугачке 30 центиметара, имала би тежину од преко пола тоне, што значи да је овај метал приближно два пута тежи од олова.

У природи се обично налази у рудама, често помешана с ретким металима као што су паладијум, родијум, иридијум и осмијум, који се због тога називају и „платински метали”. Понекад је помешана и са златом, бакром, сребром, гвожђем, хромом и никлом. Појављује се у облику зрнаца, љуспица и груменчића. А колико је скупцена говори податак да би коцка о којој је било речи вредела око три милиона долара, односно око сто шест и по милијарди старих динара!

Због чега је платина тако корисна? Не оксидише, отпорна је према разним киселинама и топлоти, тачка на којој се топи износи чак 1773°C! Најчешће се меша („легира”) с неким од „платинских метала” или са сребром, златом, бакром, никлом или калајем. Највише служи за израду скупцепоног накита, али и за fine проводнике електричне енергије, за тегове у лабораторијама, инструменте за прецизно мерење температуре и слично.

служио у морнарици, извесно време и на броду „Карпатија” који је својевремено учествовао у спасавању путника с „Титаника”. Доцније, као зрео човек, имао је две страсти: грађу мостова и играње крикета. Годину дана пре смрти, дакле кад је напунио осамдесет година, постао је првак Флориде у крикету, иако је тада боловао од рака.

ПЛАТИНА СЕ ТЕШКО ПЛАЋА

О платини знам само то да је драгоцен метал. Можеш ли о њој да напишеш нешто детаљније?
МИРОСЛАВ ПАНТОВИЋ
32255 Међуречје

Платина је данас изузетно скупцен метал, па звучи можда невероватно да је не тако давно, у

МАМИНА БОГИЊА ЛЕПОТЕ СТАРИХ СЛОВЕНА

(РЕЧЕНИЦЕ КОЈЕ СУ ПОБЕГЛЕ
ИЗ УРЕДНИКОВОГ КОША)

Радо бих се дописивала са друговима и другарицама а не умијем да пишем писма.

МИЦА из Бијељине

Претурили смо све карте, атласе и глобусе, али Сан Марина нигдје. Ја сам нашао само заставу.

ЗОРАН, Загреб

Молим те одговори ми где може да се купи и колико кошта афрички припитомљени лав средње величине.

БРАНИСЛАВ, Београд

Волим да пишем песме, па ме интересује да ли могу да их издам иако нисам пунолетна?

ЗОРИЦА из Београда

Да ли је тачно да је здравије спавати са ногама окренутим према истоку?

ДРАГАН, Пожаревац

Да ли се успех гледа са полугодишта или краја школске године?

Читатељка из Б. Паланке

Да ли свако може да напише сценарио за домаћи филм са темом хумор?

БОРА из Ниша

Волим углавном све.
РОМАНА, Загреб

Често сам у филмовима чуо реч: „очи у очи“. Шта та реч значи и којег је порекла. Да ли је тачно да је индијанског порекла?

НЕНАД из Београда

Чиме кос храни своје птиће, коју им количину хране даје и колико пута?

АЛАН из Пуле

Још ми се ниједна жеља у животу није испунила.

ИВАНА из Ниша

Страсно сам заљубљен у све што лети, а није живо.

ИВАН, Титов Врбас

Шаљем ти отиске старих новчића који су ми остали од мога, сада пок. деде, са молбом да се, уколико је то могуће, распиташ код неког нумизматичког друштва у Београду да ли исти имају какву вредност и да ли се могу уновчити.

ДРАГАН из Приштине

Бавим се свачим и скупљам свашта.

МИРЈАНА из Врњачке Бање

Већ одавно ме занима шта значи моје име. Мама каже да је то име богиње лепоте старих Словена.

ЛАДИСЛАВА, Београд

Нисам у могућности да држим пса, мачку, па можда чак ни птицу!

АНЂЕЛКА, Рума

Увек када се окрене тај број чује се музика, најчешће забавна (рок и поп). Не знам одакле је та музика. Чуо сам да је из неке гробнице, али нисам сигуран.

КЕМАЛ, Смедеревска Паланка

Да ли Жељко Малнар има неку сталну адресу?

Вјерна читатељка из Сарајева

У последњих годину-две дана све више желим да полетим. Овде о томе има веома мало информација, изгледа да то никога не интересује.

ДЕЈАН, Светозарево

Захваљујући спорту моје ноге су се искривиле, па ме стид носити фармерке.

ВЛАДИМИР, Залужани

...где бих у мом граду могла да купим штене, затим адресу Марине Перазић и да напишете нешто о пудлицы, како је треба хранити итд.

МАША, Сарајево

Молила бих вас да објавите адресу неког становника Девичанских острва јер бих се радо дописивала.

НАТАША, Ст. Бановци

...и да ли ја могу да будем криминолог, ако сам женско?

БИЉАНА из Новог Сада

У последње време стално пишете о неким вампирима и вештицама. То ме толико плаши, иако не верујем у њих.

НЕВЕНА, Нови Сад

Израо Миладин Ђулафић

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Александар Баночев
В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник“
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Боковић, Љубинка Ђурић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевећ, Весна Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патригић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 150 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.656,00 динара, полугодишња 3.312,00 динара, годишња 6.624,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 3.312,00 динара, полугодишња 6.624,00 динара, годишња 13.248,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60601-601-29728 уз обавезу на знаку НО „Политика“ ООУР „Продана“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 42.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 93.-
ШВЕДСКА	Шкр. 299.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 285.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 79.-

Уплате из иностранства слати на дебитни рачун НО „Политика“ код „ИН-ВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60611-620-63-257300-00054 уз обавезу на знаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговорен: Миливоје Весовић, руководиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

10 X 10

ИЛИ ИСПРАВИТЕ ГРЕШКЕ ТАБАНИ ЗА СУШЕЊЕ ВЕША

У свакој реченици по-
грешно је по једно слово.

1. Из спаваће собе јас-
но се чује кад у трпезарији
избије рат.

2. Организација Олим-
пијских игара повериће се
оном граду који највише
полуди.

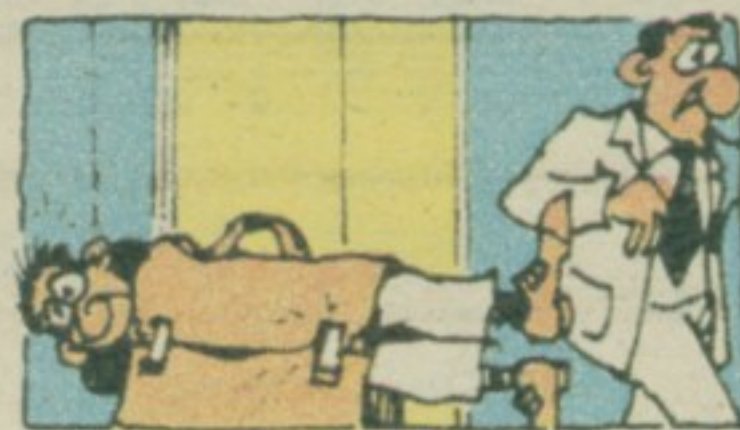
3. Остала је једна мала
балава као једини траг
песникове везе с лепом
Клотилдом.

4. Пчеле престану са
скупљањем меда ако не-
мају мајицу.

5. Уз елегантну крпу на
глави овај костим биће
још лепши.

6. На телевизији је ре-
чено да треба обезбедити
више камења за утакмицу
нашег првака са Барсело-
ном.

7. Шпански голман је
изгубио торбу с центарфо-
ром „црвено-белих“.

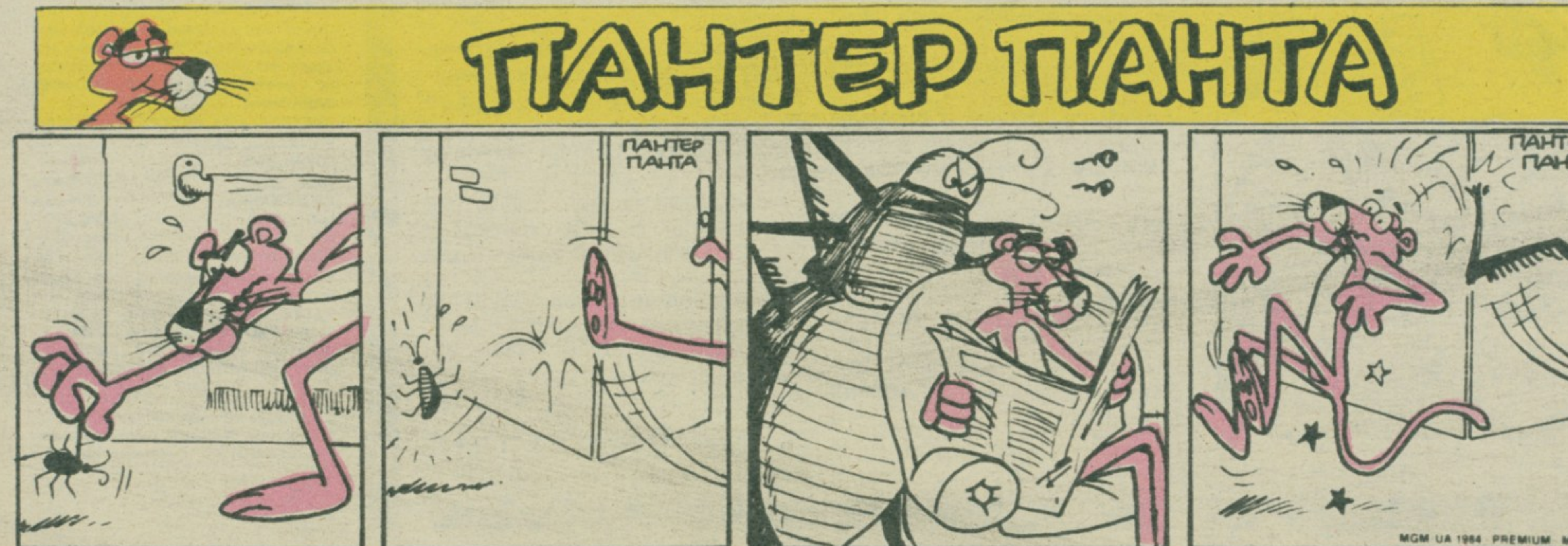

8. Упозорени смо да на
свечаној вечери само
принц једе, док краљица
држи чинију.

9. Неколико љубазних
суседа понудило ми је своје
табане да на њима сушим
веш.

10. У борби је с великим
успехом учествовао и пра-
сећи батаљон.

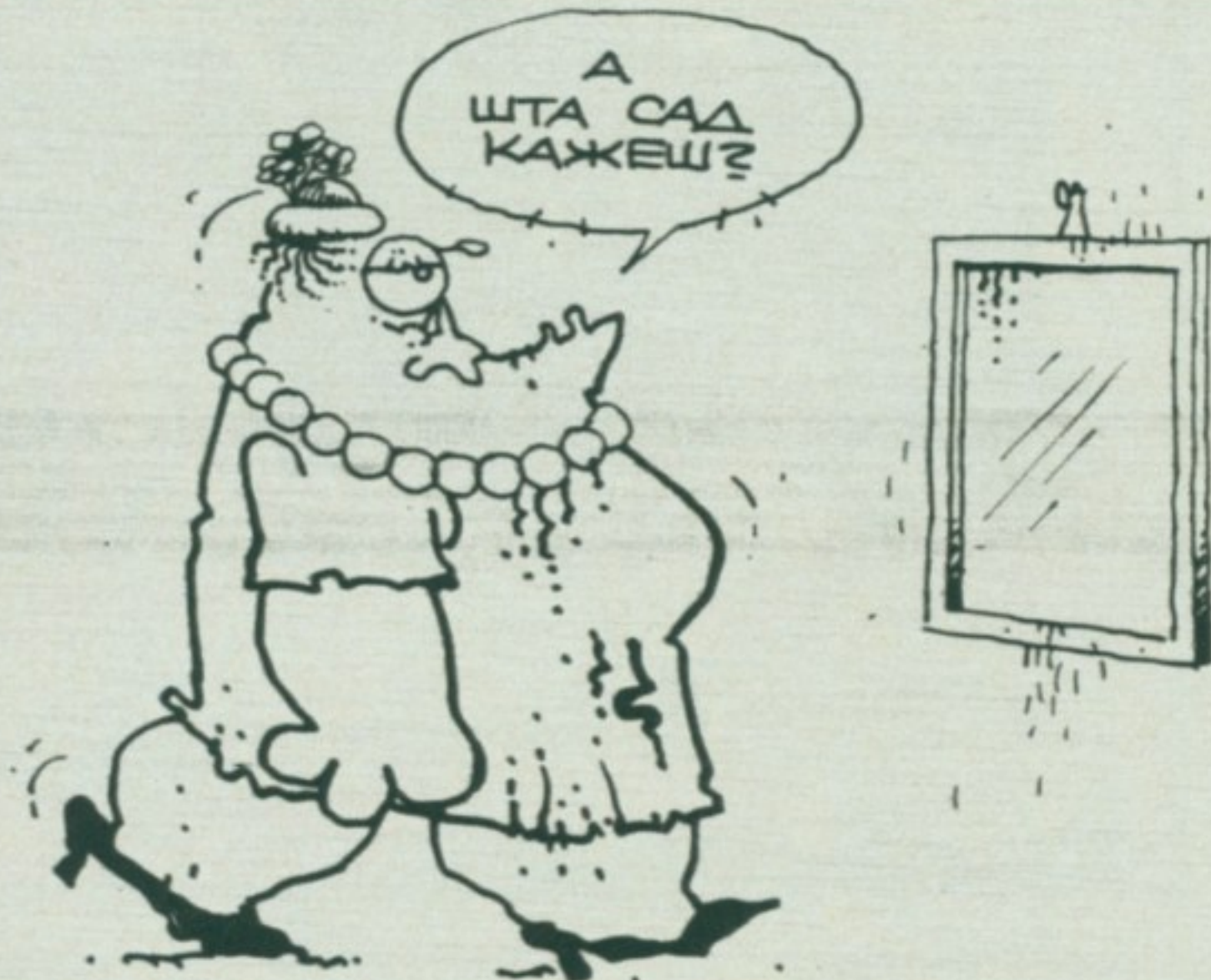
РЕШЕЊА: 1. сат, 2. попу-
дан, 3. балада, 4. мајицу, 5.
капу, 6. камера, 7. борбу,
8. линију, 9. табане, 10.
пратећи.

комични стрип, није му било тешко да се укључи у екипу која ради лиценци стрип „Том и Џери“. Ковачевић представљамо једном до сада необјављеном таблом стрипа „Ниџифор“.

избор: Зоран Ђукановић

Рођен је 1955. године у Београду. Професионално се бави цртањем стрипова. Најпознатији Ковачевићеви серијали су „ТВ мрежа“, коју ради по сценарију Лазара Одановића и „Ниџифор“, кога ради по сопственом сценарију. Пошто се специјализовао за

© Copyright by M.E. Vic

